

การประเมินผล โครงการพัฒนาอาชีพ และส่งเสริมความเข้มแข็ง ของชุมชนประมง ปี 2565

ศูนย์ประเมินผล

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เอกสารการประเมินผล เลขที่ 505

พฤษภาคม 2567

CENTRE FOR PROJECT AND PROGRAMMA EVALUATION

OFFICE OF AGRICULTURAL ECONOMICS

MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES

EVALUATION PAPERS NO 505

MAY 2024

การประเมินผล
โครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็ง
ของชุมชนประมง ปี 2565

โดย

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทคัดย่อ

โครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง ปี 2565 ดำเนินการโดยกรมประมง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ สร้างจิตสำนึกในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนประมง และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน ส่วนการประเมินผลครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการดำเนินงานทั้งหมด 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ จำนวน 22 ชุมชน กิจกรรมการพัฒนาอาชีพประมง จำนวน 22 ชุมชน กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะการทำงานประมง จำนวน 5 ชุมชน และกิจกรรมการเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ จำนวน 11 ชุมชน

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ พบว่า ด้านเศรษฐกิจ ชาวประมงร้อยละ 51.32 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิตสัตว์น้ำ จำแนกเป็น 1) ด้านประมงชายฝั่ง 88,955.17 บาทต่อรายต่อปี ประมงน้ำจืด 37,104.19 บาทต่อรายต่อปี และประมงแปรรูป 13,947.87 บาทต่อกลุ่มต่อปี เนื่องจากการจัดตั้งธนาคารสัตว์น้ำ การสร้างซังเพื่อเป็นเขตอนุรักษ์ที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำ การสร้างแหล่งอาหาร กิจกรรมอนุบาลสัตว์น้ำและปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ ส่งผลให้ปริมาณสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ชาวประมงสามารถจับสัตว์น้ำจำหน่ายได้ในปริมาณมากขึ้น ในส่วนของประมงแปรรูป หลังจากได้รับการอบรมการแปรรูปผลผลิตสัตว์น้ำ และจัดซื้ออุปกรณ์การแปรรูปให้กับองค์กรชุมชน ส่งผลให้ประหยัดต้นทุนค่าแรงงาน ค่าวัตถุดิบ โดยมีผลตอบแทนเพิ่มขึ้นจากการแปรรูปสัตว์น้ำเฉลี่ยกิโลกรัมละ 72.93 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 70.55 จากการพัฒนาวิธีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ปรับปรุงกระบวนการผลิต และพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ บรรจุภัณฑ์สวยงามเป็นที่สนใจของผู้บริโภค นอกจากนี้เครื่องมือ/เครื่องจักรแปรรูปที่องค์กรชุมชน ได้รับการสนับสนุน ส่งผลให้สามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้ในปริมาณมากขึ้น 2) ด้านสังคม พบว่า สมาชิกขององค์กรชุมชนทุกรายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรชุมชน ส่วนใหญ่ร้อยละ 77.89 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม ร้อยละ 37.50 ขององค์กรชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงของปริมาณนักท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 60.00 ซึ่งเป็นผลจากการปรับปรุงสถานที่ เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวในชุมชนมาตกปลา ชมวิว นั่งเล่น และพักผ่อนเพิ่มขึ้น 3) ด้านสิ่งแวดล้อม ชาวประมงร้อยละ 74.32 สามารถจับสัตว์น้ำในชุมชนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยรายละ 982 กิโลกรัมต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 82.18 พบชนิดพันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้นจากเดิม โดยร้อยละ 53.85 เป็นชนิดพันธุ์ใหม่ที่ไม่เคยพบในพื้นที่ ได้แก่ ปลาทราย ปลาแรด ปลาตะเพียน และร้อยละ 46.15 เป็นชนิดพันธุ์ดั้งเดิม แต่หายไปจากแหล่งน้ำในพื้นที่ ได้แก่ ปลาตะลุมพุก ปลาสร้อยเกล็ดถี่ ปลากาดำ

การดำเนินโครงการ เป็นรูปแบบที่ควรส่งเสริมและดำเนินการต่อ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการตามความต้องการขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น และสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่และชุมชน ชาวประมงและประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์ร่วมกัน ทั้งนี้ กรมประมงควรจัดทำแผนการดำเนินงานโครงการ ให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาการโอนเงินงบประมาณ และสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมแก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคเพื่อใช้ในการติดตามการดำเนินงานโครงการ สนับสนุนองค์ความรู้

เพิ่มเติม เพื่อให้องค์กรชุมชน สามารถผลิต แปรรูป และจำหน่ายได้เองภายในชุมชน นอกจากนี้กิจกรรมพัฒนาอาชีพประมง ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นชุมชนควรมีมาตรการรองรับเพื่อป้องกันความเสื่อมโทรมของทรัพยากรในอนาคต

คำสำคัญ : องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น ประมงชายฝั่ง ประมงน้ำจืด ประมงพื้นบ้าน

Abstract

The project to develop careers and strengthen fisheries communities in 2022 was implemented by the Department of Fisheries. The objective was to provide members of local fishing community organizations with additional income, improve their quality of life, increase abundance, create awareness of the use of aquatic animal resources, and strengthen the fishing community's participation in the sustainable management of aquatic animal resources. This evaluation assessed the project's achievements.

Evaluation results of the project showed the implementation of four activities: activities to increase aquatic animal production in 22 communities, activities to develop fishing careers in 22 communities, activities to transfer technology and increase fishing skills in five communities, and activities to increase the value of aquatic animals in 11 communities. From the evaluation results, it was found that, on the economic side, 51.32 percent of fishermen had increased income from selling aquatic animal products, classified as coastal fishing at 88,955.17 baht per person per year, freshwater fishing at 37,104.19 baht per person per year, and processed fishery at 13,947.87 baht per group per year. This was because the project established a crab bank, created conservation areas for aquatic animal habitats, a food source, and implemented activities to nurse and release aquatic animals into water sources. As a result, the quantity of aquatic animals increased, allowing farmers to catch and sell large quantities of aquatic animals. In the fish processing section, after receiving training in processing aquatic animal products and purchasing processing equipment for community organizations, there were savings in labor costs and raw material costs, with increased returns from aquatic animal processing at an average of 95.91 baht per kilogram, or an increase of 74.43 percent due to the development of product processing methods, improved production processes, and enhanced packaging and branding, resulting in quality products with attractive packaging for consumers. Additionally, the support of processing tools/machines for community organizations enabled larger quantities of processed products. In terms of social impact, it was found that members of community organizations actively participated in the management of community organizations, with 77.89 percent participating in decision-making activities. There was a 37.50 percent increase in the number of tourists in the community, averaging

a 60.00 percent increase due to improvements in facilities and amenities for tourists, leading to more visitors coming to fish, admire the view, and relax. Environmentally, 74.32 percent of farmers were able to catch an average of 982 kilograms of aquatic animals per person per year, an increase of 82.18 percent. Additionally, more aquatic animal species were found than before, with 53.85 percent being new species and 46.15 percent being original species that had previously disappeared from local water sources.

The project's implementation serves as a model that should be promoted and continued because it addresses the needs of local fishing community organizations and aligns with the local context, benefiting fishermen and local people alike. However, the 2022 project had conditions selecting only fishing communities that had never participated in the project. It was found that some community organizations still need continuous promotion and support. Therefore, to achieve more objectives, relevant agencies should promote and support these communities continuously, ensuring they are strong and able to operate sustainably on their own.

Keywords: Local Fishing Community Organizations, Coastal Fisheries, Inland Fisheries, Local Fisheries, Crab Banks, Social Return on Investment

คำนำ

โครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง เป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการโดยกรมประมง ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงให้เกิดการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืน ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จึงได้ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการรวมทั้งปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานโครงการในระยะต่อไปให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นต่อไป

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของกรมประมง องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นและชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ทำให้การประเมินผลครั้งนี้มีความสมบูรณ์ จึงใคร่ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และหวังอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้สนใจต่อไป

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
พฤษภาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ค
Abstract	จ
คำนำ	ซ
สารบัญ	ณ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของงานประเมินผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานประเมินผล	2
1.3 ขอบเขตของการประเมินผล	2
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	2
1.5 วิธีการประเมินผล	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานประเมินผล	9
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี	11
2.1 การตรวจเอกสาร	11
2.2 แนวคิดและทฤษฎี	15
บทที่ 3 สภาพทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายโครงการ	19
3.1 องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น	19
3.2 ข้อมูลทั่วไปของชาวประมง	19
บทที่ 4 ผลการประเมิน	25
4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	25
4.2 กิจกรรม (Activities)	29
4.3 ผลผลิต (Outputs)	33
4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes)	37
4.5 ทัศนคติ	51
4.6 การประเมินผลสัมฤทธิ์	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	61
5.1 สรุป	61
5.2 ข้อเสนอแนะ	64
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	69
ภาคผนวกที่ 1 สารสำคัญของโครงการ	71
ภาคผนวกที่ 2 แบบสอบถามประธานกลุ่ม เกษตรกร และเจ้าหน้าที่	79
ภาคผนวกที่ 3 ภาพกิจกรรมโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ประมง ปี 2565	109

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมิน โครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชนประมง ปี 2565	5
ตารางที่ 1.2 การกำหนดขนาดตัวอย่างในการประเมินผลโครงการ	9
ตารางที่ 3.1 ลักษณะส่วนบุคคลของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565	20
ตารางที่ 3.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565	20
ตารางที่ 3.3 ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565	21
ตารางที่ 3.4 การประกอบอาชีพของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565	21
ตารางที่ 3.5 การเป็นสมาชิกองค์กร/กลุ่มของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565	22
ตารางที่ 3.6 อัตราค่าจ้างทั่วไปในพื้นที่/ท้องถิ่นของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการฯ ปี 2565	22
ตารางที่ 3.7 สภาพปัญหาในการทำการเกษตรของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565	23
ตารางที่ 4.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ ปี 2565	26
ตารางที่ 4.2 ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ ปี 2565	27
ตารางที่ 4.3 การรายงานผลการดำเนินโครงการของคณะทำงานฯ และคณะกรรมการฯ ปี 2565	32
ตารางที่ 4.4 การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ของประธานองค์กรชุมชนและ ชาวประมง ปี 2565	38
ตารางที่ 4.5 การนำปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ของประโยชน์ของประธานองค์กรชุมชน และชาวประมง ปี 2565	39
ตารางที่ 4.6 การใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้าง/สิ่งปรับปรุงของประธานองค์กรชุมชน และชาวประมง ปี 2565	40
ตารางที่ 4.7 การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ของชาวประมงชายฝั่งและน้ำจืดหลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565	41
ตารางที่ 4.8 การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ของชาวประมงแปรรูปหลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565	42
ตารางที่ 4.9 มูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์จากปลาหลังแปรรูป ปี 2565	43
ตารางที่ 4.10 การเปลี่ยนแปลงด้านค่าใช้จ่ายของชาวประมงชายฝั่งและน้ำจืด หลังเข้าร่วม โครงการ ปี 2565	44
ตารางที่ 4.11 การเปลี่ยนแปลงด้านค่าใช้จ่ายอุปกรณ์การแปรรูปของชาวประมงที่แปรรูป ที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565	45
ตารางที่ 4.12 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรชุมชนของชาวประมงที่เข้าร่วม โครงการ ปี 2565	45

สารบัญญัตินี้ (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.13 องค์การชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงของนักท่องเที่ยวในชุมชน ปี 2565	46
ตารางที่ 4.14 ประโยชน์ที่ชาวประมงได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ปี 2565	47
ตารางที่ 4.15 การเปลี่ยนแปลงของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่จับได้ของชาวประมง ที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565	48
ตารางที่ 4.16 ชาวประมงที่มีการเปลี่ยนแปลงของปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำในชุมชน ปี 2565	49
ตารางที่ 4.17 การเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565	50
ตารางที่ 4.18 การเปลี่ยนแปลงของขนาดสัตว์น้ำที่จับได้ของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565	50
ตารางที่ 4.19 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินโครงการ ปี 2565	52
ตารางที่ 4.20 ความพึงพอใจของประธานกลุ่มองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นต่อการดำเนินโครงการ ปี 2565	53
ตารางที่ 4.21 ความพึงพอใจของชาวประมงต่อการดำเนินโครงการ ปี 2565	55
ตารางที่ 4.22 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าเปรียบเทียบตัวชี้วัดของโครงการ ปี 2565	56
ตารางที่ 4.23 ผลการประเมินด้านกิจกรรมเปรียบเทียบตัวชี้วัดของโครงการ ปี 2565	57
ตารางที่ 4.24 ผลการประเมินด้านผลผลิตเปรียบเทียบตัวชี้วัดของโครงการ ปี 2565	58
ตารางที่ 4.25 ผลการประเมินด้านผลลัพธ์เปรียบเทียบตัวชี้วัดของโครงการ ปี 2565	59
ตารางที่ 4.26 ผลการประเมินด้านทัศนคติเปรียบเทียบตัวชี้วัดของโครงการ ปี 2565	59

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการประเมินผลโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของ ชุมชนประมง ปี 2565	4
ภาพที่ 2.1 แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model)	17
ภาพที่ 2.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายรับรวม ต้นทุนรวม และกำไร	18
ภาพที่ 4.1 ความพร้อมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประมงขององค์กรชุมชนฯ	43

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของงานประเมินผล

โครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง เป็นโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประเด็นพลังทางสังคม แผนแม่บทย่อยการเสริมสร้างทุนทางสังคม ดำเนินการโดยกรมประมง เพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่น ในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มและจัดให้มีการขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นด้านชายฝั่ง น้ำจืด และแปรรูป รวมทั้งช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ หรือกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนประมง จึงได้กำหนดเป็นนโยบายสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงให้เกิดการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งและชาวประมงสามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืนต่อไป (กองตรวจการประมง, 2565)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากทรัพยากรประมงหรือสัตว์น้ำเป็นความมั่นคงด้านอาหารของประเทศไทย และมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในอนาคตจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นความต้องการบริโภคและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมงหรือสัตว์น้ำจึงเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีการลักลอบทำการประมงด้วยเครื่องมือทำการประมงที่ผิดกฎหมาย และนำทรัพยากรประมงมาใช้จนเกินศักยภาพการผลิตตามธรรมชาติ โครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกองค์กรชุมชนฯ มีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการประกอบอาชีพการทำประมง เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำ สร้างจิตสำนึกในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนประมง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน โดยให้องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นเป้าหมายวางแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณจากงบประมาณเงินอุดหนุนที่ได้รับชุมชนละ 100,000 บาท และสามารถเลือกดำเนินกิจกรรมภายใต้กรอบกิจกรรมที่กรมประมงกำหนด ตามความเหมาะสมและความต้องการของกลุ่ม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยศูนย์ประเมินผล พิจารณาแล้วเห็นว่าโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง มีส่วนสำคัญที่จะทำให้อาชีพประมงเกิดการสร้างรายได้และการจ้างงานในชุมชน เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพประมง ชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน จึงเห็นสมควรประเมินผลโครงการดังกล่าวเพื่อสะท้อนผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะสำหรับปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการในระยะต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของงานประเมินผล

เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

1.3 ขอบเขตของการประเมินผล

1.3.1 พื้นที่เป้าหมาย ชุมชนประมงที่เข้าร่วมโครงการโดยขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น ด้านประมงชายฝั่ง ด้านน้ำจืด และด้านแปรรูป จำนวน 200 ชุมชน ในพื้นที่ดำเนินการ 50 จังหวัด

1.3.2 กลุ่มประชากรเป้าหมาย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) ประธานชุมชนประมงและชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการ
- 2) เจ้าหน้าที่กรมประมงที่รับผิดชอบโครงการ
- 3) กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้รับซื้อ เจ้าหน้าที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เฉพาะกรณีศึกษา กิจกรรมธนาคารปูม้า กลุ่มทำอาชีพประมงพื้นบ้าน (ท่ามะพร้าว) จังหวัดกระบี่

1.3.3 ระยะเวลาของข้อมูล

- 1) ข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการ เป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (วันที่ 1 ตุลาคม 2564 – 30 กันยายน 2565)
- 2) ข้อมูลผลลัพธ์ของโครงการ เป็นข้อมูลผลลัพธ์ที่เกิดจากการเปรียบเทียบผลของชุมชนประมง/ ชาวประมงก่อนมีโครงการ (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564) และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566)

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.4.1 องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น หมายถึง กลุ่มประชาชนที่อยู่ร่วมกันในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัด ที่รวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการประมงร่วมกัน เพื่อช่วยเหลือ หรือสนับสนุนกันหรือทำกิจกรรมร่วมกัน มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีระบบบริหารจัดการและการแสดง เจตนาแทนกลุ่มได้ (กรมประมง, 2558)

1.4.2 การประมงชายฝั่ง หรือประมงพื้นบ้าน หมายถึง การประมงเพื่อยังชีพหรือประมงขนาดเล็ก โดยทั่วไปใช้เรือขนาดเล็ก เช่น เรือพื้นบ้าน เป็นต้น ปัจจุบันส่วนใหญ่จะติดเครื่องยนต์เข้าไปด้วย ทำการประมง โดยใช้เครื่องมือประมง เช่น แหหรือเบ็ดแบบง่าย ๆ ประมงพื้นบ้านเป็นการประมงเพื่อยังชีพ หาอาหาร สร้างรายได้ และก่อให้เกิดการสร้างงานในท้องถิ่น ซึ่งปริมาณการจับสัตว์น้ำจากการทำประมงพื้นบ้านคิดเป็น ร้อยละ 10 จากปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำจากการทำประมงทะเลทั้งหมด (กรมประมง, 2558)

1.4.3 การประมงน้ำจืด หมายถึง การจับปลาในแม่น้ำลำคลอง หนอง บึง และทะเลสาบทั่วประเทศ ใช้เครื่องมือที่ผลิตขึ้นเอง เช่น โพงพาง อวน แห ซ้อนชนิดต่าง ๆ ลอบ ยอ สวิง ตะแกรง ชะนาง ไช ฯลฯ ปลาที่จับได้ เช่น ปลาช่อน ตะเพียน ตะโกก เทโพ สวาย ชะโด ปลากray ปลาสลาด ฯลฯ อื่น ๆ ได้แก่ กุ้ง ปู หอยชนิดต่าง ๆ (กรมประมง, 2562)

1.4.4 ชาวประมงพื้นบ้าน หมายถึง ผู้ทำประมงที่ใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลักในการทำประมงทะเล ได้แก่ การจับ ดัก ล่อ ยิง แหง ทำอันตราย ฆ่า หรือเก็บสัตว์น้ำ ที่ไม่ไกลจากฝั่งมากนัก โดยใช้เครื่องมือทำประมงขนาดเล็ก (พื้นบ้าน) ชนิดที่ไม่ใช้เรือประมง หรือใช้กับเรือไม่มีเครื่องยนต์ หรือเรือมีเครื่องยนต์นอกเรือ (เรือหางยาว) หรือเรือมีเครื่องยนต์ในเรือที่มีระวางบรรทุกน้อยกว่า 10 ตันกรอส อีกทั้งหมายรวมถึงผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งขนาดเล็ก (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2553)

1.4.5 การจัดการประมงร่วม หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 ภาคีขึ้นไป มีความสนใจเรื่องทรัพยากรประมงด้วยกัน แบ่งหน้าที่หรือบทบาทการทำงานในการจัดการทรัพยากรประมง ร่วมเจรจาต่อรอง และร่วมแบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรม (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2553)

1.4.6 กรำ ซั้ง หรือปะการังเทียมพื้นบ้าน หมายถึง ภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีมาแต่อดีต เป็นเครื่องมือดึงดูดสัตว์น้ำให้มาอาศัยอยู่รวมกันจำนวนมาก เพื่อความสะดวกต่อการทำการประมงของชาวประมงพื้นบ้านชายฝั่ง โดยสร้างขึ้นด้วยวัสดุธรรมชาติที่สามารถย่อยสลายในน้ำได้ โดยรูปแบบของการทำซั้งจะแตกต่างกันตามภูมิปัญญาแต่ละชุมชน (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2563)

1.4.7 การสร้างอาหารธรรมชาติ หมายถึง การสร้างอาหารธรรมชาติภายในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร การใช้วัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร ได้แก่ ฟางข้าว และมูลสัตว์แห้ง เช่น มูลไก่ มูลวัว ฯลฯ เติมลงในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ จุลินทรีย์ที่มีอยู่ในน้ำจะย่อยสลายวัสดุเหล่านี้ทำให้แพลงก์ตอนพืชเติบโตดีเป็นอาหารของสัตว์น้ำต่อไป ช่วยเร่งการเจริญเติบโตได้เร็วขึ้น โดยสัตว์น้ำที่เลี้ยงด้วยวิธีการสร้างอาหารธรรมชาติใช้เวลา 8 -12 เดือน จึงสามารถจำหน่ายหรือบริโภคได้ (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดน่าน, 2561)

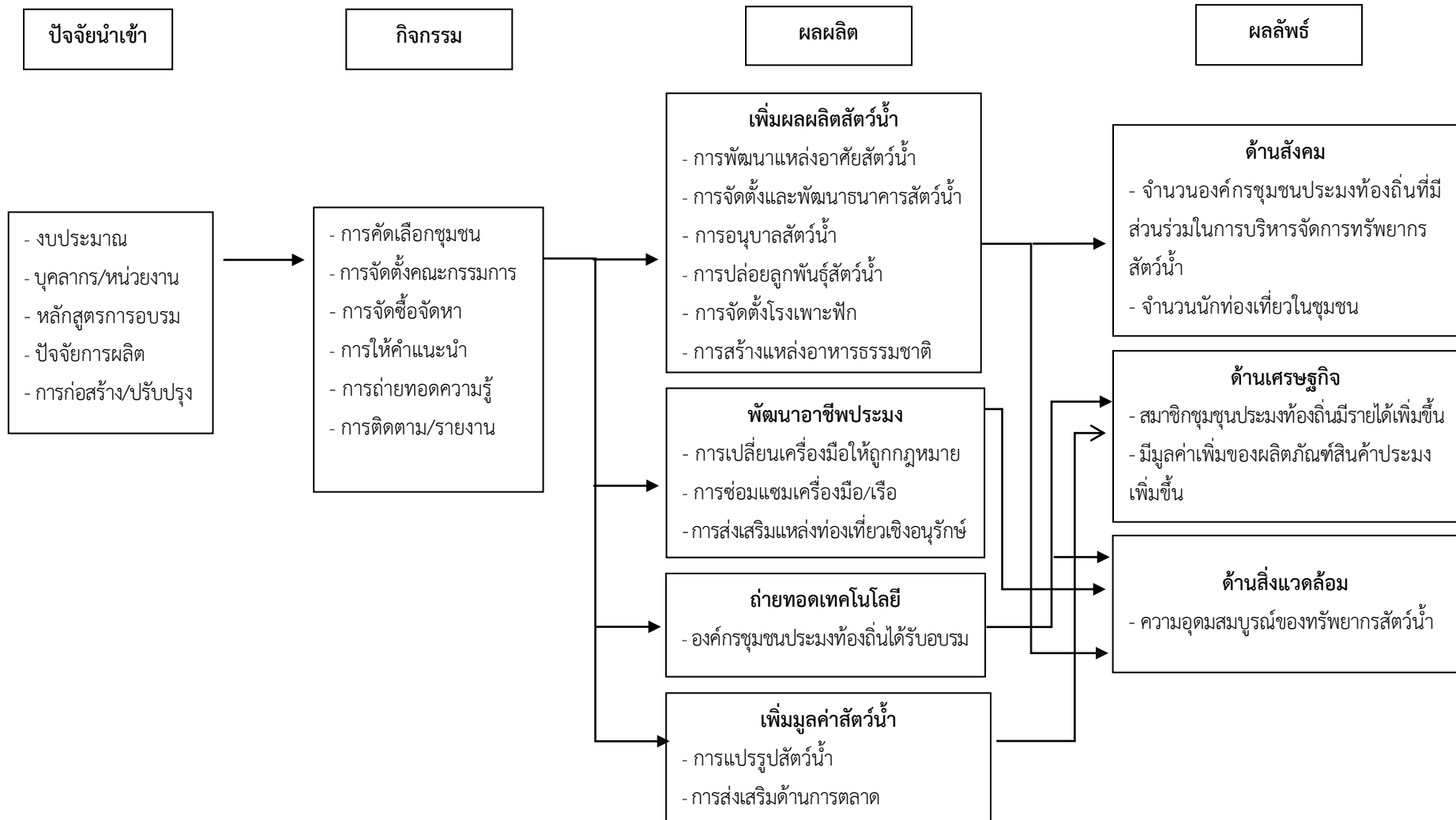
1.5 วิธีการประเมินผล

1.5.1 กรอบแนวคิดในการประเมินผล

1) รูปแบบของงานประเมินผล ใช้รูปแบบจำลองตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic Model) ในการประเมินผล ประกอบด้วย ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์

2) ประเภทของงานประเมินผล เป็นการประเมินผลหลังโครงการสิ้นสุดแล้ว (Post Evaluation) เพื่อพิจารณาถึงผลกระทบและความยั่งยืนของโครงการเป็นหลัก เป็นการอธิบายผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งวิเคราะห์ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานโครงการ เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินงานในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

3) แผนแบบของงานประเมินผล ประเมินผลโดยเปรียบเทียบผลก่อนและหลังมีโครงการ หรือเปรียบเทียบกับสิ่งที่คาดหวัง ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ อย่างไร และได้บทเรียนไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินโครงการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้นต่อไป

ที่มา: จากการศึกษา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการประเมินผลโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง ปี 2565

1.5.2 ประเด็นและตัวชี้วัด

ประเด็นและตัวชี้วัดที่สำคัญที่ใช้ในการประเมินผลครั้งนี้ โดยประยุกต์ใช้ Logic Model ซึ่งจำแนกตามรูปแบบการประเมินในระดับโครงการ ดังนี้

ตารางที่ 1.1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมิน โครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง ปี 2565

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)		
1.1 งบประมาณ	- ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่าย - ร้อยละของเจ้าหน้าที่/องค์กรชุมชนฯ ที่เห็นว่างบประมาณมีความเพียงพอ/ความทันเวลา	- ร้อยละ 100 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
1.2 บุคลากร/หน่วยงาน	- จำนวนเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน - จำนวนหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ	- 2 คน/หน่วยงาน - ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยงาน
1.3 หลักสูตรการอบรม	- จำนวนหลักสูตรถ่ายทอดความรู้	- อย่างน้อย 1 หลักสูตร
1.4 ปัจจัยการผลิต	- จำนวนองค์กรชุมชนที่จัดซื้อปัจจัยการผลิต	- 119 ชุมชน
1.5 สิ่งก่อสร้าง/ปรับปรุง	- จำนวนองค์กรชุมชนที่สร้างสิ่งก่อสร้าง/ปรับปรุง	- 27 ชุมชน
2. กิจกรรม (Activities)		
2.1 การคัดเลือกชุมชนประมงที่ได้ขึ้นทะเบียน	- จำนวนองค์กรชุมชนที่ผ่านการคัดเลือก	- 200 ชุมชน
2.2 การจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน	- จำนวนคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง - จำนวนคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ในระดับพื้นที่	- 50 คณะ - 50 คณะ
2.3 การจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์/เครื่องมือปัจจัยการผลิต	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่ดำเนินการ	- 119 ชุมชน
2.4 การให้คำแนะนำ/ปรึกษา	- จำนวนครั้งในการให้คำแนะนำ/ปรึกษา	- 2 ครั้ง/ปี/ชุมชน
2.5 การถ่ายทอดความรู้	- จำนวนครั้งในการอบรมถ่ายทอดความรู้	- 1 ครั้ง/ปี/ชุมชน
2.6 การรายงานผลการดำเนินโครงการ	- จำนวนครั้งในการรายงานผลการดำเนินโครงการของคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง และคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ในระดับพื้นที่	- 12 ครั้ง/ปี
2.7 การติดตามผลการดำเนินงาน	- จำนวนครั้งในการติดตามผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่	- 12 ครั้ง/ปี

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
3. ผลผลิต (Outputs)		
3.1 กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ		
1) การพัฒนาแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่พัฒนาแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ	- 48 ชุมชน
2) การจัดตั้งและพัฒนาธนาคารสัตว์น้ำ	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่จัดตั้งและพัฒนาธนาคารสัตว์น้ำ - จำนวนธนาคารสัตว์น้ำที่ก่อตั้งและได้รับการพัฒนา	- 9 ชุมชน - 9 แห่ง
3) การอนุบาลสัตว์น้ำ	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่จัดสร้างแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ	- 17 ชุมชน
4) การปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำ	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่ปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ	- 51 ชุมชน
5) การจัดตั้งโรงเพาะฟัก	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่จัดตั้งโรงเพาะฟัก - จำนวนชุดเพาะฟักเคลื่อนที่และโรงเพาะฟักที่จัดตั้ง	- 9 ชุมชน - ชุมชนละ 1 ชุด/โรง
6) การสร้างแหล่งอาหารธรรมชาติ	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่สร้างแหล่งอาหารธรรมชาติ	- 11 ชุมชน
3.2 กิจกรรมพัฒนาอาชีพประมง		
1) การปรับเปลี่ยนเครื่องมือที่เหมาะสม และถูกกฎหมาย	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่จัดซื้อเครื่องมือ/อุปกรณ์	- 80 ชุมชน
2) การสนับสนุนอุปกรณ์ซ่อมแซมเครื่องมือทำการประมงและเรือ	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่จัดซื้อเครื่องมือ/อุปกรณ์ซ่อมแซม	- 40 ชุมชน
3) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่จัดซื้อวัสดุ/อุปกรณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	- 16 ชุมชน
3.3 กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะการทำประมง		
- องค์กรชุมชนประมงที่ได้รับ การอบรมถ่ายทอดความรู้	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่ได้รับการอบรมการทำประมงถูกกฎหมาย	- 12 ชุมชน
	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่ได้รับการอบรมการใช้เครื่องมือ/การดูแลรักษาเครื่องมือ	- 1 ชุมชน
	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่ได้รับการอบรมแปรรูป	- 12 ชุมชน

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
3.4 กิจกรรมเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ		
1) การแปรรูปสัตว์น้ำ	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่จัดซื้ออุปกรณ์การแปรรูปสัตว์น้ำ	- 56 ชุมชน
	- จำนวนโรงเรียนแปรรูปที่สร้าง/ปรับปรุง	- 8 ชุมชน
2) การส่งเสริมด้านการตลาด	- จำนวนอาคารรับซื้อและจำหน่ายสัตว์น้ำที่ก่อสร้าง	- 1 ชุมชน
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)		
4.1 ด้านการใช้ประโยชน์		
	- ร้อยละของชาวประมง/องค์กรชุมชนฯ ที่นำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
	- ร้อยละของชาวประมง/องค์กรชุมชนฯ ที่นำปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ประโยชน์	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
	- ร้อยละของชาวประมง/องค์กรชุมชนฯ ที่ใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้าง/ปรับปรุง	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
4.2 ด้านเศรษฐกิจ		
	- รายได้ของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการ	- เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3
	- มูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์สินค้าประมง (กิจกรรมการแปรรูปสัตว์น้ำ)	- เพิ่มขึ้นร้อยละ 10
4.3 ด้านสังคม		
	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ประมงท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ	- 200 ชุมชน
	- จำนวนนักท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 2
4.4 ด้านสิ่งแวดล้อม		
	- ปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำในชุมชนเพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 2
	- จำนวนชนิดพันธุ์สัตว์น้ำในชุมชนเพิ่มขึ้น	- อย่างน้อย 1 ชนิด
	- ขนาดสัตว์น้ำที่จับได้ในชุมชนมีขนาดใหญ่ขึ้น	- ร้อยละ 2
5. ทักษะคน		
	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการฯ	- ระดับมากขึ้นไป
	- ระดับความพึงพอใจของชาวประมงและองค์กรชุมชนฯ ต่อการดำเนินโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป

1.5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ชาวประมงที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ ในแต่ละประเด็นเพื่อประเมินผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ พร้อมทั้งข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในแต่ละกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อรับทราบผลการดำเนินงานโครงการ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

1) **ข้อมูลปฐมภูมิ** เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ โดยกำหนดจำนวนตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1) องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น

1.1.1) ประชากรของการประเมินผล ใช้กรอบองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น ที่ดำเนินการในปี 2565 จำนวน 200 ชุมชน

1.1.2) การกำหนดขนาดตัวอย่างองค์กรชุมชน โดยใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดตัวอย่างของการประเมินผล ใช้เกณฑ์ในการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Neuman ซึ่งเป็นการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนึงถึงขนาดของประชากรในลักษณะของอัตราส่วนที่คิดเป็นร้อยละ (Neuman, 2014) ดังนี้

ประชากรน้อยกว่า 1,000 ราย	ใช้จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่าร้อยละ 30
ประชากรระหว่าง 1,001 - 150,000 ราย	ใช้จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่าร้อยละ 10
ประชากรระหว่าง 150,001 ราย - 10 ล้านราย	ใช้จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่าร้อยละ 1
ประชากรมากกว่า 10 ล้านราย	ใช้จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.025

ขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมกับประชากรที่มีจำนวนไม่เกินหลักพัน ใช้ตัวอย่างไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของประชากร จากชุมชนที่เข้าร่วมโครงการรวม 200 ชุมชน จะได้ขนาดชุมชนตัวอย่างจำนวน 60 กลุ่ม

1.1.3) ประธานองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น เลือกแบบเฉพาะเจาะจง ได้องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นตัวอย่าง กลุ่มละ 1 ราย รวม 60 ราย

1.1.4) ชาวประมง ใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงจากสมาชิกองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นตัวอย่าง ชุมชนละ 5 - 6 ราย เนื่องจากลักษณะของประชากรในแต่ละชุมชนดำเนินกิจกรรมและผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน (Homogeneous) สามารถเป็นตัวแทนประชากรได้ และสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ได้จำนวนตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 319 ราย โดยใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ร่วมกับชุมชนประมงที่เข้าร่วมและได้รับประโยชน์จากโครงการ ผลการดำเนินงาน รวมถึงปัญหาอุปสรรคของชุมชนประมง และใช้แบบสัมภาษณ์กับชาวประมงเกี่ยวกับรายได้และความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน

1.2) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ โดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากจังหวัดที่มีองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นตัวอย่าง จำนวน 17 จังหวัด จังหวัดละ 1 ราย รวม 17 ราย โดยใช้แบบสอบถาม ผลการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรค

ตารางที่ 1.2 การกำหนดขนาดตัวอย่างในการประเมินผลโครงการ

กิจกรรม	จำนวนองค์ประชุมชนประมง (กลุ่ม)		ชาวประมงตัวอย่าง (ราย)
	ประชากร ^{1/}	ตัวอย่าง	
1. การเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ	66	22	115
2. พัฒนาอาชีพประมง	86	22	115
3. การถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะ การทำการประมง	15	5	30
4. การเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ	33	11	59
รวม	200	60	319

ที่มา: จากการคำนวณ

2) **ข้อมูลทุติยภูมิ** เป็นการรวบรวมจากเอกสารวิชาการ รายงานจากหน่วยงาน และข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ได้แก่ หน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น

1.5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายประกอบค่าตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล ประกอบด้วย

1) **การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ** ใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) เป็นการสรุปข้อคำถามปลายเปิด คำอธิบาย ประเด็น ปัญหา ข้อเสนอแนะ และทัศนคติ จัดเป็นกลุ่มหมวดหมู่ และให้คะแนนความเห็น ความพึงพอใจ โดยใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale แบ่งช่วงของคะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด จากนั้นคำนวณคะแนนในแต่ละระดับ และจัดช่วงคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานประเมินผล

เพื่อให้ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการสามารถนำผลการประเมินเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาสนับสนุน ส่งเสริมหรือปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานโครงการให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในระยะต่อไป รวมทั้งใช้ประกอบการพิจารณาในการวางแผนจัดทำโครงการที่คล้ายกัน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี

2.1 การตรวจเอกสาร

2.1.1 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จด้านการประมง

ในการผลิตด้านประมง มีปัจจัยสำคัญหลายอย่างที่ทำให้การผลิต และการจัดการด้านประมงของเกษตรกรประสบผลสำเร็จ เช่น ความรู้ ชุมชนประมง การบริหารจัดการ ความเหมาะสมของแหล่งน้ำ สอดคล้องกับการศึกษาของมาลาศรี คำศรี และคณะ (2563) ได้ประเมินความสำเร็จและการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการธนาคารผลผลิตสัตว์น้ำในพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการฯ จากการวิเคราะห์แบบหลายเกณฑ์ จำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ ความเหมาะสมของแหล่งน้ำ การบริหารจัดการแหล่งน้ำ ผลสำเร็จในการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ความพึงพอใจ การมีส่วนร่วมของชุมชน และความสำเร็จของโครงการฯ และการศึกษาของปองเพชร ธาราสุข และคณะ (2560) ที่ศึกษาการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร และความยั่งยืนของครัวเรือนประมงพื้นบ้านชายฝั่งในจังหวัดตรัง พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความมั่นคงทางอาหารมากที่สุด คือ 1) มิติการเข้าถึง เช่น รายได้ครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่าย การออม หนี้สิน 2) มิติเสถียรภาพ เช่น ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้มีความสัมพันธ์กับเครื่องมือประมง จำนวนแรงงานในครัวเรือน 3) มิติการใช้ประโยชน์ เช่น ดัชนีมวลกายมีความสัมพันธ์กับจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และ 4) มิติความพอเพียง เช่น พลังงานที่ครัวเรือนประมงได้รับจากอาหาร มีความสัมพันธ์กับสัดส่วนอาหารที่ซื้อและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ซึ่งการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารทำได้ 2 วิธี คือ 1) การเพิ่มปริมาณผลผลิตเพื่อใช้ในการบริโภคก่อนนำไปจำหน่าย และการลดภาระหนี้สิน 2) การจัดการทรัพยากรที่ดิน และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ในส่วนของการสร้างความยั่งยืนในอาชีพทำได้ทั้ง 4 วิธี คือ 1) การเพิ่มความพร้อมของเครื่องมือประมง รวมถึงการลดระยะทางในการจับสัตว์น้ำลง 2) การเพิ่มเครื่องมือประมงให้สามารถทำประมงได้ทุกฤดูกาล และการส่งเสริมของกรมประมงควรตอบสนองความต้องการของครัวเรือนประมงพื้นบ้านผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม 3) ควรมุ่งเน้นความตระหนักของผู้คนในชุมชนต่อทรัพยากรป่าชายเลนและทะเล ส่วนการกำหนดพื้นที่อนุรักษ์ต้องให้ครัวเรือนประมงพื้นบ้านมีส่วนร่วมกับภาครัฐในการกำหนดแนวปะการังเทียม และ 4) การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งลดสัดส่วนการซื้ออาหารจากตลาดหรือร้านค้า

2.1.2 งานวิจัย และการติดตามประเมินผลแผนงานด้านการประมง

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2560) โดยศูนย์ประเมินผล ได้ประเมินผลโครงการธนาคารผลผลิตเกษตรกรด้านการประมง พบว่า เกษตรกรจับสัตว์น้ำได้เฉลี่ยปีละ 165 กิโลกรัม/ครัวเรือน และจำหน่ายสัตว์น้ำเฉลี่ยกิโลกรัมละ 58 บาท ส่งผลให้มีรายได้จากการจำหน่ายสัตว์น้ำเฉลี่ยปีละ 9,570 บาท/ครัวเรือน ด้านการบริโภคอาหารโปรตีนประเภทสัตว์น้ำของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรทุกรายมีอาหารโปรตีนประเภทสัตว์น้ำเพียงพอต่อการบริโภคปีละ 28 กิโลกรัม ตามมาตรฐานของกรมประมง หลังจากมีโครงการฯ เกษตรกรมีการบริโภคสัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ เช่น ปลานิล ปลาดุก ปลาช่อน ปลาตะเพียน และปลานวลจันทร์ เป็นต้น เฉลี่ยปีละ 58.47 กิโลกรัม/ครัวเรือน ซึ่งมีปริมาณการบริโภคเพิ่มขึ้นจากก่อนมีโครงการ เฉลี่ยปีละ

2.68 กิโลกรัม/คริวเรือน นอกจากนี้ในด้านของแหล่งน้ำชุมชนที่มีการจัดระบบการจัดการผลผลิตแบบธนาคาร มีจำนวน 6 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 30 ของเป้าหมาย สาเหตุที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากบางแหล่งน้ำมีพื้นที่ขนาดใหญ่ น้ำลึก และอาหารธรรมชาติไม่เพียงพอต่อจำนวนสัตว์น้ำ ทำให้สัตว์น้ำในแหล่งน้ำโตไม่ได้ขนาด จึงไม่สามารถดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการของธนาคารได้ ด้านการอบรม พบว่า เจ้าหน้าที่จากกรมประมงได้จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรสมาชิกเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง โดยเกษตรกรสมาชิกร้อยละ 69.23 ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการธนาคาร ใดแก หลักสูตรการบริหารจัดการแหล่งน้ำ การสร้างอาหารธรรมชาติในแหล่งน้ำ การอนุบาลสัตว์น้ำ การสร้างกระชังในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การป้องกันโรคสัตว์น้ำ และการจัดทำบัญชี โดยเกษตรกรที่ได้รับการอบรม ร้อยละ 39.23 มีความเห็นวามสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับค่อนข้างมาก ร้อยละ 16.15 ระดับปานกลาง ร้อยละ 13.08 ระดับมาก และร้อยละ 0.77 ระดับค่อนข้างน้อย ส่วนการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน/ดำเนินงานของธนาคารฯ พบว่า เกษตรกรทุกรายมีส่วนร่วมในการบริหารงาน/ดำเนินงานของธนาคาร ด้านความพึงพอใจ เกษตรกรสมาชิกมีความพึงพอใจในภาพรวมต่อการเข้าร่วมโครงการธนาคารผลผลิตเกษตรด้านการประมงในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.22 เมื่อสอบถามเกษตรกรเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกและการใช้บริการธนาคาร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 97.69 ยังคงเป็นสมาชิกต่อไป เนื่องจากเห็นว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อเกษตรกรในชุมชน เกษตรกรร้อยละ 90.00 ต้องการใช้บริการธนาคารต่อไป เนื่องจากสมาชิกได้ซื้อปลาในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาดไปบริโภค และเป็นโครงการที่ทำในชุมชน มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมกัน อีกทั้งยังสร้างรายได้ให้กับชุมชนและตนเอง ทำให้เกิดความยั่งยืน ขอค้นพบ จากการประเมินผล พบว่า แหล่งน้ำที่เข้าร่วมโครงการบางแห่งประสบปัญหาอุทกภัยทำให้ผลผลิตในแหล่งน้ำได้รับความเสียหาย งบประมาณที่สนับสนุนโครงการไม่เพียงพอ โดยเฉพาะงบประมาณสนับสนุนพันธุ์ปลาที่ปล่อยมีน้อยไม่สอดคล้องกับขนาดพื้นที่แหล่งน้ำชุมชนซึ่งมีขนาดใหญ่ และการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานธนาคารยังไม่ชัดเจนในทางปฏิบัติทำให้มีการยืม – คืนปัจจัยการผลิตในรูปแบบธนาคารน้อย ดังนั้น กรมประมงในฐานะหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องของควรมีการสนับสนุนปัจจัยการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

งานวิจัยเชิงคุณภาพของนุริสา สารี (2562) ได้ศึกษาการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำโดยชุมชนบริเวณชายฝั่งปากบารา อำเภอลงู จังหวัดสตูล และเพื่อเสนอแนวทางการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำโดยชุมชน โดยใช้วิธีการศึกษาภาคสนาม ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) นำมาวิเคราะห์ ทำความเข้าใจกับเนื้อหา จัดหมวดหมู่ และสังเคราะห์ พบว่าการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำโดยชุมชนบริเวณชายฝั่งปากบารา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ 1) สภาพทั่วไปของทรัพยากรชายฝั่งในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ทรัพยากรป่าชายเลน ทรัพยากรแหล่งหญ้าทะเล ทรัพยากรแนวปะการัง และทรัพยากรสัตว์น้ำ 2) กฎกติกาชุมชนในการใช้ประโยชน์ร่วมกันจากทรัพยากรในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย กฎกติกาในการใช้ประโยชน์ร่วมกันบริเวณตั้งกอง (บ้านปลา) กติกาของวิสาหกิจชุมชนร้านคนจับปลา และกฎกติกาธนาคารปูม้า 3) การบริหารจัดการ ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามผล และองค์ประกอบที่ 3

ผลผลิตหรือผลลัพธ์ ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดการทรัพยากรโดยชุมชนบริเวณชายฝั่งปากบารา ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมการวางตั้งกอง วิสาหกิจชุมชนร้านคนจับปลา ธนาคารปูม้า และกิจกรรมการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ จากงานวิจัย ยังพบว่า มีแนวทางการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำโดยชุมชน บริเวณชายฝั่งปากบารา ดังนี้ 1) การส่งเสริมการให้ความรู้ และสร้างความตระหนักในการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำในชุมชน 2) การส่งเสริมการรวมกลุ่มอนุรักษ์ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรในชุมชน 3) การส่งเสริมนักอนุรักษ์รุ่นใหม่ ด้วยการสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนมีใจรักและหวงแหนทรัพยากรในชุมชน 4) การเฝ้าระวัง การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรในชุมชน และ 5) ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาพื้นบ้านมาใช้ในการงานอนุรักษ์

2.1.3 สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาศักยภาพการทำประมง

ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่มีปัญหาที่เกิดจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมง ส่งผลกระทบถึงรายได้และการดำรงชีพ วัลภา แก้ววิมาน และคณะฯ (2564) ได้ศึกษาแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มอนุรักษ์ประมงพื้นบ้านในถ้ำ ธนาคารปูไข่นอกกระตอง ศูนย์เรียนรู้วิถีประมงพื้นบ้าน อำเภอบ้านนา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มอนุรักษ์ประมงพื้นบ้านในถ้ำ พบว่า 1) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ควรยกเลิกอวนคราดหอยหรือเรือลากทุกชนิดในเขตอนุรักษ์ฟื้นฟูพันธุ์สัตว์น้ำวัยอ่อน 2) ปัญหาด้านเงินทุน เงินทุนที่นำมาร่วมกิจกรรมนั้นไม่เพียงพอต่อกิจกรรม 3) ปัญหาด้านปัจจัยธรรมชาติ เช่น ชุมชนยังขาดความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและภัยพิบัติธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้น โดยมีแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มอนุรักษ์ประมงพื้นบ้านในถ้ำ ดังนี้ 1) มีแนวทางการส่งเสริมถนอมป้องกันการใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำขนาดเล็กและฟื้นฟูที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ 2) มีแนวทางในการสร้างกฎเกณฑ์การทำประมงร่วมกัน 3) มีแนวทางสร้างสำนึกร่วมกันของชุมชน 4) มีแนวทางส่งเสริมสร้างศูนย์การเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวทางของ อติกานต์ วิจิต (2559) ที่ศึกษาการพัฒนาศักยภาพของชาวประมงพื้นบ้าน ในเขตเทศบาลตำบล พุมเรียง อำเภอยะยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัญหาการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน ได้แก่ ปัญหาปัจจัยการผลิต วิทยาการสมัยใหม่ จำนวนทรัพยากรสัตว์น้ำ การฟื้นฟูอนุรักษ์และดูแลทรัพยากรชายฝั่ง และความไม่ชัดเจนเรื่องเขตแดนในทะเล ด้านการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของชาวประมงพื้นบ้าน พบว่า ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การอนุรักษ์สัตว์น้ำและปลูกป่าชายเลน การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย การจัดการทรัพยากรชายฝั่งโดยวิถีประมงพื้นบ้าน ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ได้แก่ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวของชุมชน ยุทธศาสตร์ถ่ายทอดความรู้ด้านโหนดทางทะเล ได้แก่ การถ่ายทอดความรู้ด้านโหนดทางทะเล ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการ

สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาศักยภาพการทำประมงของวิฑูรย์ เวชประสิทธิ์ และคณะฯ (2564) ได้วิจัยรูปแบบการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง เพื่อศึกษาบริบทการประมงชายฝั่ง พบว่า การประมงชายฝั่งเป็นอาชีพและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ที่จะต้องดำเนินงานอย่างเหมาะสมและมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อให้อาชีพประมงชายฝั่งมีความยั่งยืน และมีการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำให้มีความอุดมสมบูรณ์ในเวลาเดียวกัน ลักษณะทางกายภาพของอ่าวปากพนัง พบว่า พื้นอ่าวมีลักษณะตื้นเขินมากขึ้น ทรัพยากรสัตว์น้ำ

ลดลง ระบบนิเวศของอ่าวเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดผลกระทบต่อประมงชายฝั่ง มีดินตะกอนในอ่าวปากพนังเพิ่มขึ้น สภาพเศรษฐกิจครัวเรือนของชาวประมงชายฝั่งมีรายได้น้อย ซึ่งเป็นผลจากการที่ไม่มีการอนุรักษ์และพัฒนาการประมงชายฝั่งอย่างยั่งยืน กิจกรรมประมงชายฝั่งทำให้มีรายได้มากขึ้น แต่ชาวประมงชายฝั่งมีปัญหาเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดินในการตั้งถิ่นฐานทำให้ขาดความรักในท้องถิ่นตน มีผลต่อการสนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐในการประกอบอาชีพ และผลการพัฒนารูปแบบการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่งพบว่า ผลการประเมินประสิทธิผลจากการใช้รูปแบบ มีการวางแผนอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ผู้บริหารท้องถิ่นมีความตระหนักในการร่วมมือกับชุมชน ชาวประมงชายฝั่งมีความสามัคคีในการร่วมกันจัดกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากร มีแผนพัฒนาอาชีพประมงชายฝั่งให้เกิดความยั่งยืนเพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของชาวประมงชายฝั่ง

2.1.4 การบริหารจัดการทรัพยากรประมง

แต่ละชุมชนจะมีรูปแบบ และวิธีการจัดการประมงร่วมแตกต่างกันออกไป โดยภาวิตา รัชชีย์ (2564) ได้ศึกษาการนำแนวคิดการจัดการประมงร่วมมาปรับใช้ในชุมชนต่าง ๆ ของประเทศไทยเพื่อแก้ไขปัญหาจำนวนสัตว์น้ำที่ลดลง จึงได้ศึกษาแนวคิดของเอลินอร์ ออสตรอม นักเศรษฐศาสตร์ผู้ได้รับรางวัลโนเบล ใน ค.ศ. 2009 ที่หาลักษณะร่วมจากชุมชนต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรร่วมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เงื่อนไขที่ทำให้การจัดการประมงร่วมประสบความสำเร็จ มีลักษณะ ดังนี้ 1) มีความชัดเจนของขอบเขต โดยขอบเขตมี 2 ส่วน คือ ขอบเขตเกี่ยวกับผู้ใช้ทรัพยากร คนในชุมชนสามารถแยกแยะกันเองได้ว่าใครคือคนที่มีสิทธิ์/ไม่มีสิทธิ์ในการใช้ทรัพยากร และขอบเขตของทรัพยากร สามารถแยกแยะได้ระหว่างขอบเขตที่ชุมชนดูแลกับระบบนิเวศเชิงสังคมที่ใหญ่กว่านั้น 2) ความสอดคล้อง มี 2 ส่วน คือ ความสอดคล้องระหว่างกติกาว่าด้วยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและการบำรุงรักษาทรัพยากรกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่และความสอดคล้องกันระหว่างประโยชน์ที่สมาชิกได้รับกับต้นทุนที่ลงไป 3) คนส่วนใหญ่ที่ได้รับประโยชน์จากการจัดการทรัพยากรมีสิทธิ์ร่วมตัดสินใจในการกำหนดกฎและกติกาในการจัดการทรัพยากร 4) การสอดส่องดูแล มี 2 ส่วน คือ มีการสอดส่องดูแลพฤติกรรมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและการบำรุงรักษาระบบทรัพยากรของผู้ใช้ทรัพยากรว่าเป็นไปตามที่วางไว้หรือไม่ และมีการสอดส่องดูแลสภาพของทรัพยากรอย่างสม่ำเสมอ 5) การลงโทษอย่างค่อยเป็นค่อยไป คือ หากสอดส่องดูแลแล้วพบผู้กระทำผิด การลงโทษในครั้งแรก ๆ จะเบามาก ในขณะที่การลงโทษผู้กระทำผิดที่ละเมิดกฎซ้ำซากจะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น 6) มีกลไกในการจัดการความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้ทรัพยากรด้วยกันเอง หรือระหว่างผู้ใช้ทรัพยากรด้วยกันเองกับเจ้าหน้าที่รัฐที่รวดเร็วและมีต้นทุนต่ำ 7) รัฐบาลรับรู้และให้สิทธิ์กับผู้ใช้ทรัพยากรในการวางกติกาการใช้และการจัดการทรัพยากร 8) กติกาและการจัดการทรัพยากรที่ผู้ใช้ทรัพยากรกำหนดขึ้นมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับระบบที่ใหญ่กว่า ทั้งนี้ เนื่องจากระบบทรัพยากรและการจัดการทรัพยากรตั้งอยู่และเชื่อมโยงกับระบบนิเวศเชิงสังคมที่ใหญ่กว่านั้น สอดคล้องกับการศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายชาวประมงพื้นบ้านของพงศ์เทพ แก้วเสถียร และคณะฯ (2564) คือ การทำงานในรูปแบบการสร้างเครือข่ายการจัดการทรัพยากรชุมชนด้วยการประสานความร่วมมือ ได้แก่ ประมงพื้นบ้าน ชุมชน ผู้นำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด และสถาบันการศึกษา โดยรูปแบบการจัดการทรัพยากรร่วมเพื่อสร้างพื้นที่เรียนรู้อนุรักษ์ทรัพยากรชุมชน

มีการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์การดูแล การอนุรักษ์ให้กับทุกคนที่ต้องการเข้ามาเรียนรู้ และแนวทางการจัดการพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรชุมชน คือ การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายชุมชนในการจัดการทรัพยากรเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง พัฒนาไปสู่การสร้าง ความมั่นคงทางอาหารของชุมชน และความยั่งยืนของทรัพยากรในชุมชน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรเกี่ยวกับประมงชายฝั่ง ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรภาครัฐและประชาชน ด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง และด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำและการตลาด

จากการตรวจเอกสารดังกล่าว ทำให้ได้พิจารณาประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินผล การกำหนดประเด็นและตัวชี้วัด ตลอดจนรูปแบบการเขียนนำเสนอผลการประเมินรวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการกำหนดประเด็น และตัวชี้วัดต่อไป

2.2 แนวคิดและทฤษฎี

2.2.1 แนวคิดการประเมินผล

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่จะวัดและทำการวิเคราะห์ว่าผลที่เกิดจากการดำเนินงานนั้นตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลหรือไม่ ผลกระทบเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ การประเมินผลโครงการแบ่งตามระยะเวลาของโครงการ อ้างถึงในบรรเทิง มาแสง (2546) ดังนี้

1) การประเมินผลก่อนการดำเนินโครงการ (Pre Evaluation) เป็นการประเมินผลก่อนที่จะจัดทำหรือนำโครงการมาปฏิบัติ วัตถุประสงค์ในการประเมินผลเพื่อศึกษาความเหมาะสม หรือความเป็นไปได้ของโครงการ โดยการวิเคราะห์ว่าผลที่จะได้ตามโครงการนั้นจะคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ เป็นการประเมินผลเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้ที่มีหน้าที่ในการอนุมัติโครงการ

2) การประเมินผลในระหว่างการดำเนินโครงการ (Ongoing Evaluation) เป็นการประเมินผลโครงการในขณะที่มีการดำเนินโครงการ หลังจากที่ได้มีการดำเนินโครงการได้ระยะหนึ่ง เพื่อทราบความก้าวหน้าหรือปัญหาในการดำเนินโครงการ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการแก้ปัญหาการดำเนินงานตามโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งจะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดโครงการล้มเหลว นอกจากนี้บทเรียนที่ได้ยังสามารถนำไปใช้ในการจัดทำโครงการอื่นที่มีลักษณะคล้ายกันได้

3) การประเมินผลหลังโครงการสิ้นสุดแล้ว (Post Evaluation) การประเมินผลเมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อตัดสินว่าการดำเนินโครงการประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใด โดยการเปรียบเทียบผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้บทเรียนซึ่งไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการจะได้นำไปประกอบการพิจารณาเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการอื่นต่อไป

2.2.2 แนวคิดการประเมินผลเชิงตรรกะ (Logic Model)

รูปแบบการประเมินผลเชิงตรรกะ (Logic Model) เป็นวิธีการสื่อที่เป็นระบบ และเห็นภาพได้ชัดเจนที่นำเสนอความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรในการปฏิบัติงานของแผนงาน การจัดทำกิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงหรือผลงานที่ต้องการบรรลุผลสำเร็จ (W.K. Kellogg Foundation, 2004 อ้างถึงใน ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2563)

ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic Model) ถือเป็นทฤษฎีหนึ่งที่นักประเมินผล เรียกว่า ทฤษฎีแผนงาน เนื่องจากเน้นอธิบายกระบวนการทำงานของแผนงานที่เป็นปัจจัย ซึ่งมีอิทธิพลต่อผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดแผนงาน มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1) ทรัพยากร (Resources) ชนิดต่าง ๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ การจัดการองค์การ และชุมชน ที่แผนงานสามารถจัดหาได้เพื่อดำเนินงาน หรือที่เรียกว่า ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

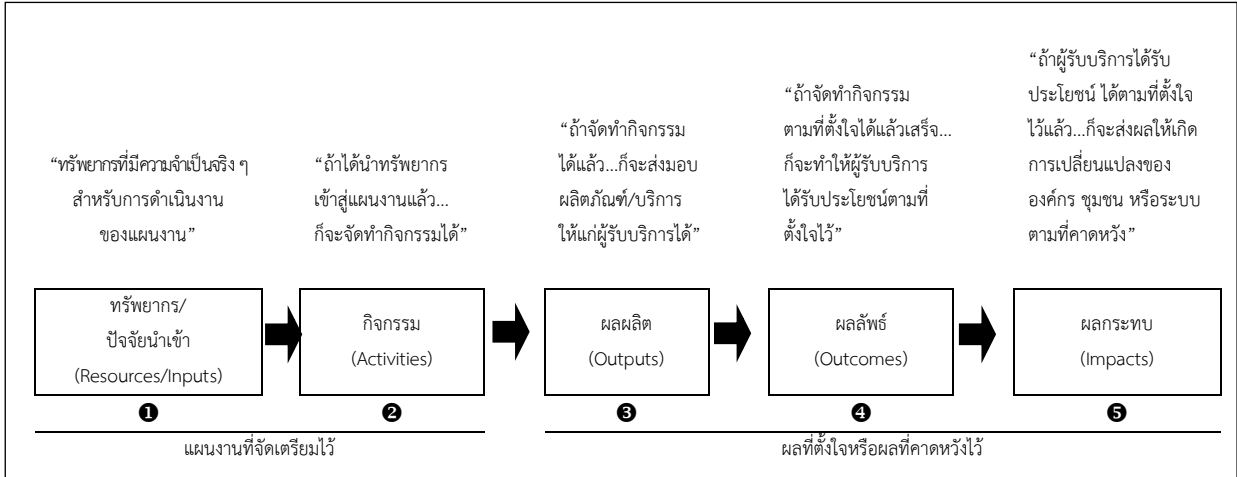
2) กิจกรรมของแผนงาน (Program Activities) เป็นสิ่งที่แผนงานจัดทำ โดยใช้ทรัพยากร กิจกรรมเป็นทั้งกระบวนการ เครื่องมือ เหตุการณ์ เทคโนโลยี และการกระทำที่เป็นส่วนที่แผนงานตั้งใจจะทำ กิจกรรมการพัฒนานี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง หรือผลงานที่ต้องการบรรลุผลสำเร็จ ได้แก่ ผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และผลกระทบ (Impacts)

3) ผลผลิต (Outputs) เป็นผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการจัดกิจกรรมของแผนงาน และอาจครอบคลุมถึง ประเภท ระดับ และเป้าหมายของการให้บริการ ที่ส่งมอบของแผนงาน

4) ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ สถานภาพ และระดับของหน้าที่การงานของผู้มีส่วนร่วมในแผนงาน ผลลัพธ์ระยะสั้นวัดได้ภายใน 1 - 3 ปี ผลลัพธ์ระยะยาววัดได้ภายใน 4 - 6 ปี และนำไปสู่ผลกระทบได้ภายใน 7 - 10 ปี

5) ผลกระทบ (Impacts) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งใจ และไม่ตั้งใจที่เกิดขึ้นในองค์การ ชุมชน หรือระบบ อันเป็นผลสืบเนื่องจากการจัดทำกิจกรรมของแผนงานที่ปรากฏในช่วง 7 - 10 ปี ของการดำเนินงานตามแผนงาน ซึ่งโดยปกติมักจะทำการประเมินผลกระทบเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของแผนงาน

ที่มา: W.K. Kellogg Foundation, 2004: p3

ภาพที่ 2.1 แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model)

2.2.3 การวัดทัศนคติ

มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ที่สร้างขึ้นโดย Rensis Likert ถือว่าเป็นเครื่องมือการวัดข้อมูลเชิงคุณภาพที่นิยมใช้กันทั่วไป เพื่อใช้วัดตัวแปร อาทิ ทัศนคติ ความเข้าใจ ความคิดเห็น และความพึงพอใจ เป็นต้น ซึ่งวิธีการได้มาของมาตรวัดแบบลิเคิร์ต ต้องออกแบบสอบถามระดับความคิดเห็นในคำถามแต่ละข้อได้หลายระดับ (Likert R., 1932) ในการประเมินผลครั้งนี้ได้แบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดให้พึงพอใจมากที่สุด เท่ากับ 5 พึงพอใจมาก เท่ากับ 4 พึงพอใจปานกลาง เท่ากับ 3 พึงพอใจน้อย เท่ากับ 2 และพึงพอใจน้อยที่สุด เท่ากับ 1

การกำหนดเกณฑ์คะแนนเป็นช่วง มีวิธีคำนวณ ดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = (\text{คะแนนมาก} - \text{คะแนนน้อย}) / \text{จำนวนระดับ}$$

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = (5 - 1) / 5$$

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = 0.80$$

โดยที่

คะแนนมาก คือ คะแนนที่กำหนดมากที่สุด (5 คะแนน)

คะแนนน้อย คือ คะแนนที่กำหนดน้อยที่สุด (1 คะแนน)

2.2.4 ทฤษฎีรายรับ ต้นทุน และการแสวงหากำไรสูงสุดจากการผลิต

เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของผู้ผลิต คือ การได้รับกำไรสูงสุดจากธุรกิจของตน โดยกำไรรวม (Total Profit) นั้น คือ ความแตกต่างระหว่างรายรับรวม (Total Revenue) กับต้นทุนรวม (Total Cost) ซึ่งสามารถเขียนได้ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548)

$$\text{Total Profit} = \text{Total Revenue} - \text{Total Cost}$$

รายรับรวม (Total Revenue: TR) คือ รายรับทั้งหมดที่ได้จากการขายสินค้า ซึ่งรายรับรวมคำนวณได้จากราคาสินค้าคูณกับปริมาณสินค้าที่ขายได้ หรือรายรับเฉลี่ยต่อหน่วยคูณกับปริมาณสินค้าที่ขาย

$$TR = P \times Q$$

โดยที่ TR คือ รายรับรวม

P คือ ราคาสินค้า

Q คือ ปริมาณสินค้าที่ขาย

ต้นทุนรวม (Total Cost: TC) คือ ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดที่เกิดจากการผลิตสินค้า ซึ่งสามารถหาได้

จากสมการ

$$TC = TFC + TVC$$

โดยที่ TFC คือ ต้นทุนคงที่รวม

TVC คือ ต้นทุนผันแปรรวม

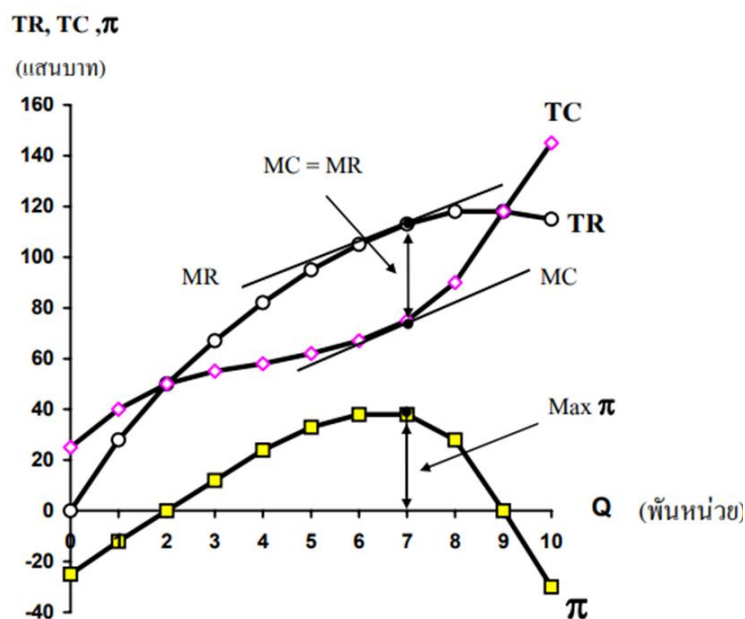
การแสวงหากำไรสูงสุด (Profit Maximization) จากความสัมพันธ์ของรายรับรวมและต้นทุนรวม สามารถเขียนความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

กำไรรวม = รายรับรวม - ต้นทุนรวม หรือ $\pi = TR - TC$

ถ้า $TR = TC$ ดังนั้น $\pi = 0$ ในทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง กำไรปกติ (Normal Profits)

ถ้า $TR > TC$ ดังนั้น $\pi > 0$ ในทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง กำไรเกินปกติ (Economic Profits)

ถ้า $TR < TC$ ดังนั้น $\pi < 0$ ในทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ขาดทุน (Loss)

ที่มา: เศรษฐศาสตร์จุลภาคเบื้องต้น คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548

ภาพที่ 2.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายรับรวม ต้นทุนรวม และกำไร

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายโครงการ

3.1 องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 บทบัญญัติในหมวด 2 การบริหารจัดการด้านการประมง มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดนโยบายและกำกับดูแลการบริหารจัดการด้านการประมง และการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำอยู่ในภาวะที่เหมาะสม และสามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน โดยให้กรมประมงส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรสัตว์น้ำภายในที่จับสัตว์น้ำในเขตประมงน้ำจืด หรือเขตประมงทะเลชายฝั่ง รวมทั้งช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมขององค์กรชุมชนฯ ในเรื่องดังกล่าว (กองตรวจการประมง, 2565)

คุณสมบัติขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น

- 1) ชุมชนประมงท้องถิ่น หมายความว่า กลุ่มประชาชนที่อยู่ร่วมกันในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัดที่รวมตัวกัน โดยมีวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการประมงร่วมกัน เพื่อช่วยเหลือหรือสนับสนุนกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีระบบบริหารจัดการและการแสดงเจตนาแทนกลุ่มได้
- 2) มีสมาชิกรวมกันไม่น้อยกว่า 7 คน โดยบุคคลดังกล่าวต้องไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน
- 3) สมาชิกขององค์กรต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย
- 4) สมาชิกขององค์กรต้องเป็นผู้ประกอบอาชีพการประมง และมีภูมิลำเนาหรือประกอบอาชีพการประมงอยู่ในเขตพื้นที่ชุมชนประมงท้องถิ่นนั้น

3.2 ข้อมูลทั่วไปของชาวประมง

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปจากชาวประมงตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง ปี 2565 จากการสัมภาษณ์ชาวประมงตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการฯ และขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นด้านประมงชายฝั่ง ด้านประมงน้ำจืด และด้านประมงแปรรูป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 ลักษณะส่วนบุคคลของชาวประมง

ชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 71.00 และเพศหญิง ร้อยละ 29.00 โดยมีอายุเฉลี่ย 51.65 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 50.00 รองลงมาจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 22.63 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 15.26 ระดับปริญญาตรี และอนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 4.74 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และไม่ได้รับการศึกษา ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 1.05 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 0.53 (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 ลักษณะส่วนบุคคลของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565

รายการ	ร้อยละ
1. เพศ	100.00
1.1 ชาย	71.00
1.2 หญิง	29.00
2. อายุเฉลี่ย (ปี)	51.65
3. ระดับการศึกษา	100.00
3.1 ไม่ได้รับการศึกษา	1.05
3.2 ประถมศึกษา	50.00
3.3 มัธยมศึกษาตอนต้น	15.26
3.4 มัธยมศึกษาตอนปลาย	22.63
3.5 ปวช.	1.05
3.6 อนุปริญญา/ปวส.	4.74
3.7ปริญญาตรี	4.74
3.8 สูงกว่าปริญญาตรี	0.53

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2.2 สมาชิกในครัวเรือน ชาวประมงมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ 4.13 ราย โดยอยู่ในวัยทำงาน 3.96 ราย เป็นแรงงานในภาคเกษตร 2.08 ราย และเป็นแรงงานนอกภาคเกษตร 1.88 ราย (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการฯ ปี 2565

หน่วย : ราย/ครัวเรือน

รายการ	จำนวน
1. สมาชิกในครัวเรือน	4.13
2. แรงงานในครัวเรือน	3.96
2.1 แรงงานในภาคเกษตร	2.08
2.1 แรงงานนอกภาคเกษตร	1.88

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2.3 ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ

ชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการฯ มีประสบการณ์ในการทำเกษตรเฉลี่ย 25.80 ปี มีประสบการณ์ทำประมงชายฝั่ง 25.31 ปี ประมงน้ำจืด 15.46 ปี และการแปรรูปสัตว์น้ำ 9.92 ปี (ตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3 ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการฯ ปี 2565

รายการ	ปี
1. ประสบการณ์การทำงานเกษตร	25.80
2. ประสบการณ์การทำงานประมง	
2.1 ประมงชายฝั่ง	25.31
2.2 ประมงน้ำจืด	15.46
2.3 การแปรรูปสัตว์น้ำ	9.92

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2.4 การประกอบอาชีพของชาวประมง แบ่งเป็น

ชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการประกอบอาชีพการทำงานประมงเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 40.53 รองลงมาประกอบอาชีพการเกษตร เช่น ทำนา ปลูกพืชไร่ ปลูกไม้ยืนต้น ทำสวนผลไม้ เป็นเกษตรกร ร้อยละ 36.84 รับเงินเดือนประจำ ร้อยละ 10.00 และรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 6.32 นอกจากนี้ประกอบอาชีพ ค้าขาย รับจ้าง ในภาคการเกษตร และธุรกิจส่วนตัว (ตารางที่ 3.4)

ตารางที่ 3.4 การประกอบอาชีพของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565

รายการ	ร้อยละ
1. ทำงานประมง	40.53
2. การเกษตร	36.84
3. รับเงินเดือนประจำ	10.00
4. รับจ้างทั่วไป	6.32
5. ค้าขาย	2.63
6. รับจ้างในภาคการเกษตร	2.10
7. ธุรกิจส่วนตัว	1.58

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกองค์กร/กลุ่มชาวประมง

ชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกรายเป็นสมาชิกองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น รองลงมาเป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)/สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.) คิดเป็นร้อยละ 28.95 และกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 20.00 วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 4.74 นอกนั้นเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ภาคการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มอาสาสมัครเกษตรกร กลุ่มเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ และกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร (ตารางที่ 3.5)

ตารางที่ 3.5 การเป็นสมาชิกองค์กร/กลุ่มของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการฯ ปี 2565

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น	100.00
2. ธ.ก.ส./สกต.	28.95
3. กลุ่มเกษตรกร	20.00
4. วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	4.74
5. กลุ่มสหกรณ์ภาคการเกษตร	3.68
6. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	1.58
7. กลุ่มอาสาสมัครเกษตรกร	1.58
8. กลุ่มเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่	0.53
9. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	0.53

หมายเหตุ: ^{1/} ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2.7 อัตราค่าจ้างทั่วไปในพื้นที่/ท้องถิ่น

เพศชาย มีอัตราค่าจ้างในภาคเกษตรเฉลี่ยวันละ 387.00 บาท ส่วนเพศหญิง เฉลี่ยวันละ 351.00 บาท และอัตราค่าจ้างนอกภาคเกษตร เพศชาย เฉลี่ยวันละ 407.00 บาท เพศหญิง เฉลี่ยวันละ 357.00 บาท (ตารางที่ 3.6)

ตารางที่ 3.6 อัตราค่าจ้างทั่วไปในพื้นที่/ท้องถิ่นของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการฯ ปี 2565

รายการ	บาท/วัน
1. อัตราค่าจ้างในภาคเกษตร	
1.1 เพศชาย	387.00
1.2 เพศหญิง	351.00
2. อัตราค่าจ้างนอกภาคเกษตร	
2.1 เพศชาย	407.00
2.2 เพศหญิง	357.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2.8 สภาพปัญหาในการทำเกษตร

ชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านเงินทุน ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง และปัญหาด้านการตลาด โดยราคาผลผลิตตกต่ำ ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 19.47 รองลงมา ประสบปัญหาด้านภัยพิบัติ ได้แก่ มรสุม ภัยแล้ง อุทกภัย วาตภัย ร้อยละ 17.90 น้ำเน่าเสีย ร้อยละ 13.68 นอกจากนี้ ชาวประมงประสบปัญหาโรคระบาดในพืชและสัตว์ ปริมาณผลผลิตลดลง ปัญหาด้านแรงงาน การทำประมงผิดกฎหมาย ขาดแคลนองค์ความรู้ ปัญหาสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง และปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกิน (ตารางที่ 3.7)

ตารางที่ 3.7 สภาพปัญหาในการทำการเกษตรของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการฯ ปี 2565

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. เงินทุน	19.47
2. ปัจจัยการผลิต	19.47
3. ด้านการตลาด	19.47
4. ภัยพิบัติ	17.90
5. น้ำเน่าเสีย	13.68
6. โรคระบาดในพืชและสัตว์	9.47
7. ปริมาณผลผลิตลดลง	5.26
8. ด้านแรงงาน	3.16
9. การทำประมงผิดกฎหมาย	2.11
10. ขาดแคลนองค์ความรู้	1.58
11. สภาพอากาศเปลี่ยนแปลง	1.05
12. ที่ดินทำกิน	0.53

หมายเหตุ: ^{1/} ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการสำรวจ

บทที่ 4

ผลการประเมิน

ผลการประเมินในครั้งนี้เป็นการประเมินผลหลังโครงการสิ้นสุดแล้ว (Post Evaluation) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงตรรกะ (Logic Model) เป็นกรอบในการกำหนดประเด็นการประเมินผล ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ของโครงการฯ ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ในระดับพื้นที่จำนวน 17 ราย ประธานองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นจำนวน 60 ราย และชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 319 ราย มีผลการประเมิน ดังนี้

4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

4.1.1 งบประมาณ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กรมประมงได้รับจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินโครงการฯ รวมทั้งสิ้นจำนวน 21,000,000 บาท จำแนกเป็น งบดำเนินงาน จำนวน 1,000,000 บาท แบ่งออกเป็น ค่าใช้จ่ายของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคสำหรับการดำเนินโครงการ การติดตาม การให้คำแนะนำ การร่วมแก้ไขปัญหา และการรายงานผลการดำเนินงาน และงบเงินอุดหนุน จำนวน 20,000,000 บาท เป็นค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น จำนวน 200 ชุมชน ชุมชนละ 100,000 บาท โดยองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นสามารถเลือกดำเนินกิจกรรมตามความเหมาะสมและความต้องการขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น

1) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

จากข้อมูลของกรมประมง ณ วันที่ 30 กันยายน 2565 พบว่า มีผลการเบิกจ่าย 21,000,000 บาท ครบตามเป้าหมาย มีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 4.1)

1.1) งบดำเนินงานมีผลการเบิกจ่าย รวม 1,000,000 บาท ครบตามเป้าหมาย จำแนกเป็น

(1) สำนักงานประมงจังหวัด 50 จังหวัด จำนวน 200 ชุมชน ชุมชนละ 2,200 บาท รวมเป็นเงิน 440,000 บาท

(2) ศูนย์/หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงในพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 200 ชุมชน ชุมชนละ 2,200 บาท รวมเป็นเงิน 440,000 บาท

(3) ค่าใช้จ่ายของเจ้าหน้าที่ส่วนกลางสำหรับการปฏิบัติงานติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ เพื่อรายงานผลการดำเนินงานให้กรมประมงทราบ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 120,000 บาท

1.2) งบเงินอุดหนุน มีผลการเบิกจ่าย รวม 20,000,000 บาท ครบตามเป้าหมาย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นในพื้นที่ 50 จังหวัด จำนวน 200 ชุมชน ชุมชนละไม่เกิน 100,000 บาท

ตารางที่ 4.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ ปี 2565

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	งบประมาณ		ร้อยละ
	ได้รับจัดสรร	ผลการใช้จ่าย	
1. งบดำเนินงาน	1.00	1.00	100.00
1.1 สำนักงานประมงจังหวัด	0.44	0.44	100.00
1.2 ศูนย์/หน่วยป้องกันและปราบปรามประมง	0.44	0.44	100.00
1.3 กองตรวจการประมง กรมประมง	0.12	0.12	100.00
2. งบเงินอุดหนุน	20.00	20.00	100.00
รวมทั้งหมด	21.00	21.00	100.00

ที่มา: กรมประมง (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565)

2) ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่สำนักงานประมงจังหวัดที่รับผิดชอบโครงการฯ และประธานองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น เกี่ยวกับความเพียงพอของงบประมาณในภาพรวม พบว่า ทุกแห่งได้รับงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้ จากการสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานประมงจังหวัดและประธานองค์กรชุมชนฯ เห็นว่าควรเพิ่มงบประมาณสำหรับการปฏิบัติงาน การติดตามและให้คำแนะนำชาวประมงของเจ้าหน้าที่ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โครงการฯ จัดสรรให้เพียงชุมชนละ 2,500 บาท ในการดำเนินงาน ได้แก่ การชี้แจงโครงการฯ การคัดเลือกองค์กรชุมชนฯ เข้าร่วมโครงการฯ การพิจารณาอนุมัติโครงการฯ และการติดตามให้คำปรึกษาแนะนำแก่องค์กรชุมชนฯ ซึ่งองค์กรชุมชนฯ ในบางจังหวัดมีระยะทางห่างไกลกัน ในส่วนของความทันเวลา ร้อยละ 90.76 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลา และร้อยละ 9.24 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่ทันเวลา ได้แก่ งบประมาณเงินอุดหนุนเพื่อให้องค์กรชุมชนฯ โดยความคิดเห็นด้านความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ มีรายละเอียด ดังนี้

2.1) เจ้าหน้าที่สำนักงานประมงจังหวัดที่รับผิดชอบโครงการฯ พบว่า ทุกแห่งได้รับงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 47.06 เห็นว่าควรเพิ่มงบประมาณสำหรับการปฏิบัติงาน เนื่องจากงบดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคสำหรับการดำเนินโครงการและการติดตาม ให้คำแนะนำชาวประมงไม่เพียงพอ ได้แก่ ค่าน้ำมันในการเดินทางที่จัดสรรให้เพียงชุมชนละ 2,500 บาท ซึ่งองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นแต่ละอำเภอมีระยะทางห่างไกลกัน อีกทั้งมีแผนการดำเนินงานโดยให้คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (Fisheries Co-ordinator: FC) ในแต่ละจังหวัด ดำเนินการจัดประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อพิจารณาคัดเลือกองค์กรชุมชนฯ เข้าร่วมโครงการฯ และประชุมพิจารณาอนุมัติโครงการฯ

ด้านความทันเวลา พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานประมงจังหวัดที่รับผิดชอบโครงการฯ ร้อยละ 76.47 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลา และร้อยละ 23.53 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่ทันเวลา เนื่องจากงบประมาณเงินอุดหนุนที่จ่ายให้กับองค์กรชุมชนฯ มีการแบ่งโอนหลายรอบ ไม่เต็มวงเงิน ส่งผลให้มี

การดำเนินงานโครงการฯ ล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ เจ้าหน้าที่จึงแก้ไขโดยการจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรชุมชนฯ ที่มีความพร้อมดำเนินการก่อน

2.2) องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น พบว่า ทุกแห่งได้รับงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม แต่องค์กรชุมชนฯ ยังมีความต้องการให้เพิ่มงบประมาณให้สอดคล้องกับราคาวัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างที่ปัจจุบันมีราคาสูงขึ้น รวมทั้งงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์จับสัตว์น้ำให้เหมาะสมกับองค์กรชุมชนฯ เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอต่อการซื้ออุปกรณ์เพื่อสร้างสิ่งก่อสร้าง เช่น ธนาคารสัตว์น้ำ อีกทั้งอุปกรณ์จับสัตว์น้ำที่จัดซื้อไม่เพียงพอต่อจำนวนสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้้องค์กรชุมชนฯ ยังมีความต้องการงบประมาณเพื่อต่อยอดการดำเนินโครงการในระยะยาว เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ ทำถนน ไฟฟ้า พันธุ์ปลา อุปกรณ์จับสัตว์น้ำ อุปกรณ์แปรรูป ฯลฯ องค์กรชุมชนฯ จึงแก้ไขปัญหาด้วยการร่วมมือกันสร้างธนาคารสัตว์น้ำกันเองเพื่อประหยัดค่าจ้างแรงงาน ในส่วนของกลุ่มที่จัดซื้ออุปกรณ์ทำการประมง มีการดำเนินงาน 2 วิธี (1) ให้สมาชิกยืมอุปกรณ์สำหรับซ่อมแซมเรือและอุปกรณ์ทำประมงไปใช้ เช่น สว่าน ตู้อัดลม สายไฟ ตะปู น้ำมันยาง เพื่อนำไปซ่อมแซมอุปกรณ์ บางกลุ่มมีการเก็บค่าเช่าอุปกรณ์เฉลี่ยครั้งละ 20 บาท เพื่อเป็นกองทุนหมุนเวียนสำหรับการใช้จ่ายและช่วยเหลือสมาชิกภายในกลุ่ม (2) ให้สมาชิกยืมเงินไปซื้ออุปกรณ์จับสัตว์น้ำเอง หรือกลุ่มจัดซื้ออุปกรณ์จับสัตว์น้ำให้สมาชิก เช่น อวนปู ลอบปู โดยมีการทำข้อตกลงให้สมาชิกยืมเงินหรือนำอุปกรณ์ไปใช้ก่อนแล้วค่อยผ่อนจ่ายให้กลุ่มตามระยะเวลาที่กำหนดพร้อมดอกเบี้ย ทั้งนี้ อุปกรณ์ที่กลุ่มจัดซื้อมีราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด เนื่องจากมีการซื้อในปริมาณมาก ซึ่งการดำเนินงานในลักษณะนี้จะทำให้กลุ่มมีงบประมาณหมุนเวียนในการซื้ออุปกรณ์ทำประมงได้อีกในปีต่อไป

ด้านความทันเวลา พบว่า องค์กรชุมชนฯ ร้อยละ 94.74 มีความเห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลา และร้อยละ 5.26 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่ทันเวลา เนื่องจากบางกลุ่มใช้เวลาในการเขียนแผนการดำเนินงานนาน ทำให้ได้รับงบประมาณล่าช้า โดยได้รับงบประมาณในช่วงครึ่งปีหลังของปีงบประมาณ ส่งผลให้ราคาวัสดุอุปกรณ์/สิ่งก่อสร้าง มีการปรับราคาสูงขึ้นกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ความเพียงพอและความทันเวลาของงบประมาณ ปี 2565

หน่วย : ร้อยละ			
รายการ	เจ้าหน้าที่	องค์กรชุมชนประมง	เฉลี่ย
1. ความเพียงพอ	100.00	100.00	100.00
1.1 เพียงพอ	100.00	100.00	100.00
1.2 ไม่เพียงพอ	-	-	-
2. ความทันเวลา	100.00	100.00	100.00
2.1 ทันเวลา	76.47	94.74	90.76
2.2 ไม่ทันเวลา	23.53	5.26	9.24

ที่มา: จากการสำรวจ

4.1.2 บุคลากร/หน่วยงาน

กรมประมงจัดประชุมชี้แจงกรอบแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ โดยให้คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (Fisheries Co-ordinator: FC) จังหวัดพื้นที่ดำเนินโครงการฯ เป็นผู้ดำเนินการเพื่อรับทราบแนวทางการปฏิบัติงานและการดำเนินงานโครงการฯ จากกองตรวจการประมง (ส่วนกลาง) จากนั้นคณะกรรมการฯ (FC) จึงพิจารณาคัดเลือกองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นด้านประมงชายฝั่ง ประมงน้ำจืด และประมงแปรรูป กับกรมประมงก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2564 และมีการบริหารงานในรูปแบบกลุ่มโดยมีคณะกรรมการอย่างชัดเจน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ร้อยละ 94.00 เห็นว่าบุคลากรที่ดำเนินงานมีจำนวนเพียงพอ โดยมีจำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินงานเฉลี่ยหน่วยงานละ 6 ราย และเจ้าหน้าที่ร้อยละ 6.00 เห็นว่าบุคลากรมีจำนวนไม่เพียงพอต่อภาระงานที่รับผิดชอบอยู่ในปัจจุบัน โดยมีจำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินงานเพียง 1 ราย ซึ่งหน่วยงานที่ประสบปัญหาขาดแคลนบุคลากรได้มีการแก้ไขปัญหาโดยการให้เจ้าหน้าที่จากส่วนงานอื่นมาช่วยปฏิบัติงาน และจ้างเจ้าหน้าที่เพิ่มเติม เพื่อให้เพียงพอกับภาระงานที่หน่วยงานรับผิดชอบ

นอกจากนี้ยังมีการแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงในระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภายใต้สำนักงานประมงจังหวัด ได้แก่ สำนักงานประมงอำเภอในพื้นที่ ศูนย์/หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงทะเล/น้ำจืด ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเล/น้ำจืด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง/น้ำจืด ศูนย์วิจัยและพัฒนาพันธุ์กรรมสัตว์น้ำ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้านตรวจประมง ศูนย์เพาะพันธุ์ปู และมหาวิทยาลัยประจำจังหวัด โดยมีจำนวนหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการเฉลี่ยพื้นที่ละ 4 หน่วยงาน มีหน้าที่ดำเนินการชี้แจงโครงการหลักให้คำแนะนำ และรวบรวมในการจัดทำโครงการ/กิจกรรม ตามความต้องการขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และชุมชนเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วยแผนการปฏิบัติงานกิจกรรมที่ดำเนินการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

4.1.3 หลักสูตรการอบรม

กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะการทำงานประมง ดำเนินการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำการประมงที่ถูกกฎหมาย การใช้เครื่องมือประมงตามมาตรฐานการทำงานประมงอย่างยั่งยืน การดูแลรักษาและซ่อมแซมเรือประมงหรือเครื่องมือประมง มีการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนองค์ความรู้จากพื้นที่ต้นแบบ และการแปรรูปสัตว์น้ำ จำนวน 25 หลักสูตร โดยสมาชิกชาวประมงมีส่วนร่วมในการเลือกหลักสูตรที่เหมาะสมกับองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นของตน และดำเนินการจัดอบรมเองโดยเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมาให้ความรู้

4.1.4 ปัจจัยการผลิต

ในการสนับสนุนปัจจัยการผลิต กรมประมงสนับสนุนงบประมาณโดยให้องค์กรชุมชนฯ ดำเนินการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรมเอง โดยกิจกรรมการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ และกิจกรรมพัฒนาอาชีพประมง องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นดำเนินการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ซึ่งสมาชิกชาวประมงมีส่วนร่วมในการจัดหาเครื่องมือทำการประมงได้ตรงตาม

ความต้องการและความเหมาะสมของชุมชน โดยองค์กรชุมชนฯ ที่ดำเนินกิจกรรมการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำจะดำเนินการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อสร้างแหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำ ธนาคารสัตว์น้ำ แหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ โรงเพาะฟัก และลูกพันธุ์สัตว์น้ำ เป็นต้น ในส่วนของกิจกรรมการพัฒนาอาชีพประมง มีการจัดซื้ออุปกรณ์ เครื่องมือทำการประมง อุปกรณ์ซ่อมแซมเครื่องมือทำการประมงและเรือประมง วัสดุปรับปรุงภูมิทัศน์ วัสดุทำป้ายโครงการ อุปกรณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น โดยค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น เป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ (งบเงินอุดหนุน) ที่ได้รับอนุมัติจากโครงการฯ โดยเก็บสำเนาใบเสร็จรับเงิน หรือเอกสารหลักฐานการจัดซื้อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งของเครื่องมือไว้ที่กลุ่มเพื่อการตรวจสอบ และรายงานผลการดำเนินงานการจัดซื้อให้คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงในระดับพื้นที่ทราบ ภายใน 30 วัน หลังดำเนินการเสร็จสิ้น

4.1.5 สิ่งก่อสร้างและปรับปรุง

กิจกรรมการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำและกิจกรรมการเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ องค์กรชุมชนฯ ที่ดำเนินกิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำมีการสนับสนุนสิ่งก่อสร้างและปรับปรุงธนาคารสัตว์น้ำ จำนวน 9 แห่ง จัดตั้งโรงเพาะฟัก จำนวน 9 แห่ง เพื่อเพาะพันธุ์สัตว์น้ำให้มีปริมาณมากขึ้น และองค์กรชุมชนฯ ที่ดำเนินกิจกรรมการเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำมีการก่อสร้างโรงเรือนแปรรูปสัตว์น้ำ จำนวน 8 แห่ง และอาคารรับซื้อและจำหน่ายสัตว์น้ำ จำนวน 1 แห่ง เพื่อส่งเสริมด้านการตลาดในการจำหน่ายสินค้า โดยองค์กรชุมชนฯ บางแห่งมีการจัดหาอุปกรณ์ในการก่อสร้างและช่วยกันก่อสร้าง และบางองค์กรชุมชนฯ ดำเนินการจ้างผู้รับเหมาก่อสร้างในพื้นที่

4.2 กิจกรรม (Activities)

4.2.1 การคัดเลือกชุมชนประมงที่ได้ขึ้นทะเบียน

คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (Fisheries Co-ordinator: FC) พิจารณาคัดเลือกชุมชนประมงที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น จำนวน 200 ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 1) เป็นองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นด้านประมงชายฝั่ง ด้านน้ำจืด และด้านแปรรูป ในพื้นที่แหล่งน้ำจืดและทะเล โดยขึ้นทะเบียนกับกรมประมงตามมาตรา 25 แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ก่อนวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2564
- 2) เป็นองค์กรที่มีการบริหารงานในรูปแบบกลุ่มโดยมีคณะกรรมการอย่างชัดเจน ดำเนินกิจกรรมด้านการประมงอย่างต่อเนื่อง และมีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวประมง และการบริหารจัดการทรัพยากรประมง
- 3) เป็นองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่ไม่เคยได้รับงบเงินอุดหนุนจากโครงการพัฒนาอาชีพและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนประมงพื้นบ้าน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง (กิจกรรมพัฒนาอาชีพชุมชนประมง) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ของกรมประมง

นอกจากนี้ จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ พบว่า มีการพิจารณาคัดเลือกชุมชนประมงท้องถิ่นจากหลักเกณฑ์อื่น ๆ ได้แก่ การคัดเลือกองค์กรฯ ที่มีความพร้อมในการดำเนินกิจกรรม โดยเน้นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับสมาชิกกลุ่มเป็นสำคัญ เป็นองค์กรชุมชนประมงที่มีความเข้มแข็งและความสามัคคีภายในกลุ่ม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ร่วมกัน และมีแนวทางในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต

4.2.2 การจัดตั้งคณะกรรมการ

กรมประมงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (FC) ในจังหวัดพื้นที่ดำเนินโครงการฯ จำนวน 50 คณะ ใน 50 จังหวัด เพื่อรับทราบแนวทางการปฏิบัติงานและการดำเนินงานโครงการฯ จากนั้นคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (FC) ในแต่ละจังหวัด ได้แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงในระดับพื้นที่ จังหวัดละ 1 คณะ รวม 50 คณะ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภายใต้สำนักงานประมงจังหวัด เพื่อดำเนินงานในลักษณะการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงในระดับพื้นที่มีหน้าที่ชี้แจงโครงการ ให้คำแนะนำ และรวบรวมในการจัดทำโครงการ/กิจกรรม ตามความต้องการขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และชุมชนเป้าหมาย มีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานกิจกรรมที่ดำเนินการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนต่อคณะกรรมการฯ (FC) โดยมีหน่วยงานภายใต้สำนักงานประมงจังหวัดที่เข้าร่วมเป็นคณะทำงาน เช่น สำนักงานประมงอำเภอ ศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงทะเล/น้ำจืด หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงทะเล/น้ำจืด ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเล/น้ำจืด เป็นต้น โดยมีการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (FC) เฉลี่ยปีละ 5 ครั้ง และมีการประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงในระดับพื้นที่เฉลี่ยปีละ 4 ครั้ง

4.2.3 การจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์/เครื่องมือปัจจัยการผลิต

องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 119 ชุมชน เลือกดำเนินกิจกรรมการพัฒนาอาชีพประมง ได้แก่ การปรับเปลี่ยนเครื่องมือทำการประมงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชน และชนิดของสัตว์น้ำ การสนับสนุนอุปกรณ์ซ่อมแซมเครื่องมือทำการประมงและเรือประมง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อสร้างรายได้ในชุมชน เป็นต้น ซึ่งองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นมีการประชุมเพื่อพิจารณาร่วมกันในการจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือทำการประมงให้ตรงตามความต้องการขององค์กรชุมชนฯ โดยเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมและถูกต้องตามกฎหมาย ตรงต่อความต้องการของสมาชิกภายในกลุ่ม และเหมาะสมกับงบประมาณที่กลุ่มได้รับจัดสรร โดยเงื่อนไขการจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์จะต้องพิจารณาจากแหล่งจำหน่ายในชุมชนเป็นลำดับแรกและเบิกจ่ายโดยวิธีสี่บราคาในพื้นที่

4.2.4 การให้คำแนะนำ/ปรึกษา

เมื่อองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกเข้าร่วมโครงการฯ แล้ว คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (FC) ร่วมกับคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงในระดับพื้นที่ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม พบปะ พูดคุย รวมทั้งการสื่อสารผ่าน

ระบบดิจิทัล เช่น โทรศัพท์ แอปพลิเคชันไลน์ ฯลฯ ซึ่งองค์กรชุมชนฯ สามารถติดต่อประสานงานเจ้าหน้าที่ได้ตลอดเวลา ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในการขอคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นให้สำเร็จตามเป้าหมาย โดยองค์กรชุมชนฯ ได้รับคำแนะนำ/ปรึกษา และแก้ไขปัญหามาจากคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ในระดับพื้นที่เฉลี่ยปีละ 11 ครั้ง ส่วนใหญ่เป็นการให้คำแนะนำ/คำปรึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนการเขียนแผนงานโครงการ เอกสารงบประมาณ การจัดซื้อปัจจัยการผลิต/สิ่งก่อสร้าง การบริหารจัดการกลุ่ม เป็นต้น

4.2.5 การถ่ายทอดความรู้

องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่ดำเนินกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะการทำงาน การประมง โดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหลักสูตรที่เหมาะสมกับองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นของตนเองเฉลี่ยแห่งละ 1 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการทำงานประมงที่ถูกกฎหมาย การใช้เครื่องมือประมงตามมาตรฐาน การทำการประมงอย่างยั่งยืน การดูแลรักษาและซ่อมแซมเรือประมงหรือเครื่องมือประมง การศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนองค์ความรู้จากพื้นที่ต้นแบบ การแปรรูปสัตว์น้ำ การสาธิตทำ EM ball จุลินทรีย์บำบัดน้ำเสีย การเพาะพันธุ์ปลา และการบริหารจัดการแหล่งน้ำ โดยองค์กรชุมชนฯ ที่จัดทำกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ มีการจัดอบรมปีละ 1 ครั้ง โดยเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมาให้ความรู้ เช่น เจ้าหน้าที่สำนักงานประมงจังหวัด/อำเภอ ศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงทะเล/น้ำจืด อาจารย์มหาวิทยาลัย ฯลฯ ทั้งนี้ เป็นไปตามความต้องการขององค์กรชุมชนฯ และมีการอ้างอิงค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมและการประชุมตามระเบียบกระทรวงการคลัง

4.2.6 การรายงานผลการดำเนินโครงการ

เมื่อคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงในระดับพื้นที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ร่วมแก้ไขปัญหให้กับองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น พร้อมทั้งติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานของแต่ละองค์กรชุมชนฯ อย่างต่อเนื่องแล้ว ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต้นทุนและรายได้ของตัวแทนสมาชิกองค์กรชุมชนฯ ที่เข้าร่วมโครงการฯ ก่อนและระหว่างเข้าร่วมโครงการฯ ตามแบบฟอร์มที่กรมประมงกำหนด รายงานผลการดำเนินโครงการฯ มายังสำนักงานประมงจังหวัดในพื้นที่ และคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (FC) เดือนละ 1 ครั้ง และสรุปรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินโครงการให้กองตรวจการประมงทุกสิ้นเดือน

จากการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานของแต่ละองค์กรชุมชนฯ อย่างต่อเนื่อง โดยร้อยละ 82.35 คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ สามารถรายงานผลการดำเนินโครงการฯ ต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (FC) ได้ทุกเดือน และร้อยละ 17.65 คณะทำงานฯ สามารถรายงานผลการดำเนินโครงการฯ ได้เป็นบางเดือน เฉลี่ยปีละ 4 ครั้ง เนื่องจากงบประมาณในการติดตามงานในพื้นที่ไม่เพียงพอ ประกอบกับبودทุนเพื่อให้องค์กรชุมชนฯ ในบางจังหวัดมาล่าช้า มีการแบ่งโอนหลายรอบส่งผลให้องค์กรชุมชนฯ ดำเนินกิจกรรมล่าช้ากว่าแผนการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่จึงไม่สามารถรายงานผลการดำเนินงานได้

ในส่วนของคณะกรรมการ (FC) พบว่า ร้อยละ 82.35 คณะกรรมการฯ สามารถรายงานผลการดำเนินโครงการฯ ต่อกองตรวจการประมง ได้ทุกเดือน และร้อยละ 17.65 คณะกรรมการฯ สามารถรายงานผลการดำเนินโครงการฯ ได้เป็นบางเดือน เฉลี่ยปีละ 5 ครั้ง เนื่องจากองค์กรชุมชนฯ ได้รับงบประมาณล่าช้า ทำให้การดำเนินกิจกรรมล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ เจ้าหน้าที่จึงไม่สามารถรายงานผลการดำเนินงานได้ (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 การรายงานผลการดำเนินโครงการของคณะทำงานฯ และคณะกรรมการฯ ปี 2565

รายการ	ร้อยละ	ความถี่ (ครั้ง/ปี)
1. คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ รายงานผลการดำเนินโครงการฯ		
ต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนฯ (FC)		
1.1 ทุกเดือน	82.35	12
1.2 บางเดือน	17.65	4
2. คณะกรรมการขับเคลื่อนฯ (FC) รายงานผลการดำเนินโครงการฯ		
ต่อกองตรวจการประมง		
2.1 ทุกเดือน	82.35	12
2.2 บางเดือน	17.65	5

ที่มา: จากการสำรวจ

4.2.7 การติดตามผลการดำเนินงาน

เจ้าหน้าที่ที่มีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานของแต่ละองค์กรชุมชน ประมงท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนการติดตามเดือนละ 1 ครั้ง จากการสำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีการติดตามผลการดำเนินงานผ่านการลงพื้นที่พบปะ พูดคุย และระบบสื่อสารแบบดิจิทัล เช่น โทรศัพท์ แอปพลิเคชันไลน์ โดยสามารถติดตามได้เฉลี่ยปีละ 7 ครั้ง เพื่อติดตามการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมขององค์กรชุมชนฯ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ เช่น การเปิดบัญชีธนาคาร การเบิกจ่ายงบประมาณ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ การจัดซื้อพันธุ์สัตว์น้ำ การก่อสร้าง การอบรม การเก็บข้อมูลผลผลิตสัตว์น้ำ ฯลฯ และเพื่อทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน แนวทางแก้ไขปัญหา และพัฒนาโครงการฯ ให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ ในส่วนของเหตุผลที่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถติดตามผลการดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากงบประมาณในการติดตามไม่เพียงพอ ได้แก่ ค่าน้ำมันในการเดินทาง ที่จัดสรรให้เพียงชุมชนละ 2,500 บาท ซึ่งองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นแต่ละกลุ่มอยู่ห่างไกลกัน (คนละอำเภอ) อีกทั้งมีแผนการดำเนินงานให้คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (FC) ในแต่ละจังหวัดจัดประชุมในพื้นที่อย่างน้อย 2 ครั้ง เพื่อพิจารณาคัดเลือกองค์กรชุมชนฯ เข้าร่วมโครงการฯ และประชุมพิจารณาอนุมัติโครงการฯ

4.3 ผลผลิต (Outputs)

4.3.1 กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ

1) การพัฒนาแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ

การพัฒนาแหล่งอาศัยสัตว์น้ำทั้งประมงน้ำจืดและประมงชายฝั่ง เป็นการสร้างที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ มีองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่ดำเนินกิจกรรม จำนวน 48 ชุมชน ครอบคลุมเป้าหมาย โดยพัฒนาแหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำ ได้แก่ การสร้างซั้งกอ ซั้งเชือก กรำ คอกลอยน้ำ เพื่อเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย ที่หลบภัยที่วางไข่และแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำขนาดเล็ก ป้องกันปลาตัวใหญ่มากิน และจัดทำเขตรักษาพ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำ เพื่อเป็นเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ และช่วยฟื้นฟูระบบนิเวศทางทะเลและแหล่งน้ำจืด นอกจากนี้ยังมีการจัดวางทุ่นแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ ปรับปรุงแพ ปรับปรุงภูมิทัศน์และที่ให้อาหารสัตว์น้ำ ป้ายโครงการ ป้ายห้ามจับสัตว์น้ำ เพื่อเพิ่มพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรประมงในพื้นที่

การมีแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ ส่งผลให้มีสัตว์น้ำมาอาศัยอยู่รวมกันจำนวนมาก เพื่อสะดวกต่อการทำการประมงของชาวประมงพื้นบ้าน โดยสร้างขึ้นด้วยวัสดุธรรมชาติที่สามารถย่อยสลายในน้ำได้ โดยรูปแบบจะแตกต่างกันตามภูมิปัญญาของแต่ละชุมชน และเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมการตกปลา แหล่งอาศัยสัตว์น้ำไม่เพียงแต่จะมีประโยชน์ทางตรงแล้ว ยังมีประโยชน์ทางอ้อมด้วย คือ ป้องกันการทำการประมงของเรือขนาดใหญ่ ไม่ให้เรืออวนลากเข้ามาทำการประมงในเขตหวงห้าม โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างระบบนิเวศใหม่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ เพิ่มความมั่นคงทางด้านอาหาร ตลอดจนส่งเสริมการทำประมงให้เกิดความยั่งยืน

2) การจัดตั้งและพัฒนาธนาคารสัตว์น้ำ

องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นดำเนินการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เพื่อจัดตั้งและพัฒนาธนาคารสัตว์น้ำ ได้แก่ ธนาคารปูม้า/ปูทะเล ธนาคารกุ้งก้ามกราม/กุ้งแม่น้ำ พร้อมสร้างความรู้ความเข้าใจให้ชุมชนมีจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมและรับผิดชอบต่อสังคม อีกทั้งได้รับความร่วมมือจากชาวประมงที่ออกทะเลแล้วได้แม่พันธุ์สัตว์น้ำที่มีไข่ จะนำมาฝากที่ธนาคารของกลุ่ม เพื่ออนุบาลและนำลูกสัตว์น้ำปล่อยสู่ทะเล ซึ่งเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน เพื่อให้ทรัพยากรสัตว์น้ำฟื้นฟูกลับสู่ความสมบูรณ์ รวมถึงปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทุกมิติด้านการพัฒนา เพื่อสร้างความยั่งยืนของท้องทะเลไทยให้คงอยู่ต่อไปในอนาคต โดยองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 9 ชุมชน ดำเนินการจัดตั้ง สร้างโรงเรือน และพัฒนาธนาคารสัตว์น้ำรวม 9 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย ดังนี้

2.1) ธนาคารปู (ปูม้า และปูทะเล) จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ กลุ่มประมงพื้นบ้านปากตะโปน จังหวัดจันทบุรี กลุ่มประมงพื้นบ้านหมู่ 14 หาดวอนนภา จังหวัดชลบุรี กลุ่มธนาคารปูม้าชุมชนบ้านบางปู จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มประมงพื้นบ้านบ้านท่าฉาง (ท่าตันสน) จังหวัดระนอง กลุ่มประมงพื้นบ้าน (ท่ามะพร้าว) จังหวัดกระบี่ และกลุ่มประมงพื้นบ้านบ้านนาทะเล จังหวัดตรัง

2.2) ธนาคารกุ้ง (กุ้งก้ามกราม และกุ้งแม่น้ำ) จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ กลุ่มเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำอ่าวคลองขุด จังหวัดพัทลุง กลุ่มชมรมอนุรักษ์พันธุ์กุ้งแม่น้ำลุ่มน้ำท่าตะเภา จังหวัดชุมพร และกลุ่มประมงน้ำจืดแม่น้ำยะกัง 2 จังหวัดนราธิวาส

3) การอนุบาลสัตว์น้ำ

องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 17 ชุมชน ครอบคลุมเป้าหมาย ดำเนินการสร้างแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน โดยจัดซื้ออุปกรณ์ทำสถานที่อนุบาลสัตว์น้ำก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ เช่น จัดทำกระชังอนุบาลสัตว์น้ำจากท่อพีวีซี จัดซื้อกระชังมุ้งฟ้า ชุดบ่ออนุบาล ชุดเพาะพันธุ์ปลาเคลื่อนที่ (Mobile hatchery) พร้อมจัดวางระบบน้ำประปา เดินน้ำด้วยท่อพีวี และถังสำหรับพักน้ำ เป็นต้น การอนุบาลสัตว์น้ำส่วนใหญ่ทำในประมงน้ำจืด โดยปลาส่วนใหญ่ที่องค์กรชุมชนฯ ทำการอนุบาล ได้แก่ ปลานวลจันทร์ ปลานิล ปลาทาบิคม ปลาตะเพียนขาว ปลายี่สก ปลาไน ปลานก ปลาบึก นอกจากนี้มีการจัดซื้ออาหารปลาเพื่อใช้ในการอนุบาลสัตว์น้ำ บางองค์กรชุมชนฯ ดำเนินการปรับปรุงบ่ออนุบาลสัตว์น้ำ เพื่อเพิ่มความแข็งแรงและสามารถรับน้ำหนักของเที่ยวหรือผู้ที่สนใจมาให้อาหารสัตว์น้ำได้มากขึ้น

4) การปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำ

องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 51 ชุมชน ครอบคลุมเป้าหมาย ดำเนินการจัดซื้อหรือจัดหาลูกพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อปล่อยในแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ ปลาน้ำจืด เช่น ปลานิล ตะเพียน กะพง นวลจันทร์ สวาย บึก ดุก กาดำ ยี่สก ฯลฯ จำนวน 964,857 ตัว หอยแครงและหอยขม จำนวน 878,800 ตัว กุ้งทะเล/ก้ามกราม จำนวน 244,640 ตัว และปูม้าและปูทะเล จำนวน 42,800 ตัว รวมทั้งสิ้น 2,131,097 ตัว เพื่อเพิ่มประชากรสัตว์น้ำในพื้นที่ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมของแหล่งน้ำนั้น ๆ สำหรับวิธีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำจะนำพันธุ์สัตว์น้ำที่มีอายุอยู่ในช่วงต้นของวงจรชีวิต เช่น วัยอ่อนหรือวัยรุ่นที่ได้รับการอนุบาลมาจากโรงเพาะฟักไปปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ ส่งผลให้มีการเพิ่มผลผลิตและมูลค่าจากระบบนิเวศทางน้ำ และช่วยเพิ่มประชากรสัตว์น้ำที่ใกล้สูญพันธุ์ให้มีจำนวนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้บางองค์กรชุมชนฯ ยังมีการต่อยอดโดยแจกหรือจำหน่ายพันธุ์ปลาแก่สมาชิกของชุมชนในราคาถูกให้นำไปเลี้ยงเพื่อบริโภคในครัวเรือน เมื่อเหลือจากการบริโภคในครัวเรือนแล้ว จึงนำไปจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว ในการจัดซื้อหรือจัดหาลูกพันธุ์สัตว์น้ำจะใช้ราคาอ้างอิงตามประกาศราคาจำหน่ายพันธุ์สัตว์น้ำของกรมประมง หากไม่มีประกาศราคาจำหน่ายชนิดสัตว์น้ำที่ชุมชนต้องการให้จัดซื้อโดยสืบราคาในพื้นที่

5) การจัดตั้งโรงเพาะฟัก

องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 9 ชุมชน ครอบคลุมเป้าหมาย ดำเนินการจัดซื้อถังฟัก กระชัง และพ่อแม่พันธุ์ปลา เช่น ปลาตะเพียน ปลายี่สก เพื่อจัดทำชุดเพาะพันธุ์ปลาเคลื่อนที่ (Mobile Hatchery) ซึ่งการทำสถานที่เพื่ออนุบาลสัตว์น้ำถือเป็นการเพิ่มอัตราการรอดของสัตว์น้ำก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ โดยองค์กรชุมชนฯ ทั้ง 9 ชุมชน ได้จัดทำชุดเพาะฟักเคลื่อนที่หรือโรงเพาะฟักแล้ว จำนวนชุมชนละ 1 ชุดต่อโรง

6) การสร้างแหล่งอาหารธรรมชาติ

องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 11 ชุมชน ครอบคลุมเป้าหมาย มีการสร้างแหล่งอาหารธรรมชาติ โดยใช้วัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรเติมลงในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น ฟางข้าว หญ้าหมัก มูลสัตว์ ไม้ไผ่ ฯลฯ เพื่อสร้างอาหารธรรมชาติ ซึ่งจุลินทรีย์ที่มีอยู่ในน้ำจะย่อยสลายวัสดุเหล่านี้ ทำให้แพลงก์ตอนพืชเติบโตเป็นอาหารให้กับสัตว์น้ำในแหล่งน้ำ และช่วยเร่งการเจริญเติบโตได้เร็วขึ้น ทำให้ลูกสัตว์น้ำเจริญเติบโต และยังช่วยลดต้นทุนการผลิตของชาวประมงด้วย

4.3.2 กิจกรรมพัฒนาอาชีพประมง

1) การปรับเปลี่ยนเครื่องมือที่เหมาะสมและถูกกฎหมาย

องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 80 ชุมชน ครอบคลุมเป้าหมาย มีการปรับเปลี่ยนเครื่องมือทำการประมง เช่น จัดซื้ออวนลอยปลาหู อวนลอยกุ้ง อวนปู ลอบปู ฯลฯ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้มีอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการประกอบอาชีพการทำประมง ช่วยลดต้นทุนและเพิ่มรายได้แก่ชาวประมง โดยองค์กรชุมชนฯ ร่วมกันเลือกและจัดหาเครื่องมือทำการประมงตามความต้องการของสมาชิก ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีความเหมาะสมและถูกกฎหมายตามมาตรฐานการทำประมงพื้นบ้าน บางกลุ่มมีการแจกจ่ายอุปกรณ์ให้กับสมาชิกทุกคนในปริมาณเท่า ๆ กัน บางกลุ่มจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์ให้กับสมาชิกในราคาถูกลงกว่าท้องตลาด และบางกลุ่มให้สมาชิกยืมอุปกรณ์ไปใช้ก่อนแล้วค่อยผ่อนจ่ายให้กลุ่มตามระยะเวลาที่กำหนดพร้อมดอกเบี้ย เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้มีเงินทุนหมุนเวียนในการซื้อเครื่องมือทำการประมงได้ในปีต่อไป

2) การสนับสนุนอุปกรณ์ซ่อมแซมเครื่องมือทำการประมงและเรือ

องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 40 ชุมชน ครอบคลุมเป้าหมาย จัดซื้ออุปกรณ์ซ่อมแซมเครื่องมือทำการประมงและเรือประมง หรือเครื่องมือช่าง เช่น สว่าน ตู้เชื่อม สายไฟ ตะปู น้ำมันยาง รอกลากเรือ เครื่องเรือ หางเรือ ฯลฯ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการทำการประมงและเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องมือทำการประมงและเรือประมง บางองค์กรชุมชนฯ มีการสร้างห้องเก็บวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกยืมใช้ร่วมกันในกลุ่ม โดยสมาชิกช่วยกันดูแลรักษาอุปกรณ์ให้คงสภาพดี หากอุปกรณ์เสียหายจะนำไปซ่อมแซมก่อนนำมาคืน บางกลุ่มมีการเก็บค่าเช่าอุปกรณ์เฉลี่ยครั้งละ 20 บาท เพื่อเป็นกองทุนหมุนเวียนสำหรับการใช้จ่าย ช่วยเหลือสมาชิกภายในกลุ่ม และจัดเก็บเข้ากองทุนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน

3) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 16 ชุมชน ครอบคลุมเป้าหมาย มีการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และสร้างรายได้ในชุมชน โดยจัดทำป้ายโครงการฯ สร้างบันได สร้างระเบียงน้ำ ติดตั้งไฟฟ้าริมแหล่งน้ำ สร้าง/ปรับปรุงแพริมน้ำ จัดซื้อตู้ให้อาหารปลา อาหารปลา เรือคายัค เสื้อชูชีพ เป็นต้น เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีสถานที่พักผ่อนสวยงามและปลอดภัย พร้อมให้บริการนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมแหล่งน้ำ ล่องเรือและแพ ให้อาหารสัตว์น้ำ สามารถสร้างรายได้ให้กับกลุ่ม และเป็นการช่วยเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในชุมชนอีกด้วย

4.3.3 กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะการทำประมง

กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะการทำประมง มีทั้งหมด 3 หลักสูตร ได้แก่ การทำ การประมงที่ถูกกฎหมาย การใช้เครื่องมือ/การดูแลรักษาเครื่องมือ และการแปรรูปสัตว์น้ำ โดยมีการอบรม ชุมชนละ 1 หลักสูตร จำนวน 25 ชุมชน ครอบคลุมเป้าหมาย จำแนกเป็น

1) การทำการประมงที่ถูกกฎหมาย มีองค์ประชุมชนประมงท้องถิ่นที่เลือกอบรมหลักสูตร จำนวน 12 ชุมชน มีการอบรมศึกษาและดูงานชุมชนประมงต้นแบบ ที่ใช้เครื่องมือถูกกฎหมาย และไม่ทำลายทรัพยากร สัตว์น้ำ โดยให้สมาชิกในกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไข เพิ่มเติม โดยมีวิทยากรจากศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงน้ำจืด ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด เป็นต้น

2) การใช้เครื่องมือ/การดูแลรักษาเครื่องมือ มีองค์ประชุมชนฯ ที่เลือกอบรมหลักสูตร จำนวน 1 ชุมชน โดยใช้เครื่องมือทำการประมงตามมาตรฐานการทำการประมงอย่างยั่งยืน การดูแลรักษาและซ่อมแซม เรือประมงหรือเครื่องมือประมง เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการจ้างช่างซ่อมเครื่องมือทำการประมง โดยมีวิทยากร จากสำนักงานประมงจังหวัดและสำนักงานประมงอำเภอให้ความรู้

3) การแปรรูปสัตว์น้ำ มีองค์ประชุมชนฯ เลือกอบรมหลักสูตร จำนวน 12 ชุมชน มีการอบรมเชิง ปฏิบัติการเพื่อพัฒนาให้เป็นผู้ประกอบการ และการพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าประมง เช่น น้ำพริกมันปู น้ำพริกปลาตุก ปลาส้ม น้ำปลา ปลาร้า กะปิ ฯลฯ โดยมีการศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ จากกลุ่มต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งสมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็นร่วมกันในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ของกลุ่ม บางกลุ่มมีการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มศักยภาพและรายได้เสริมให้กับสมาชิกในกลุ่ม โดยมี วิทยากรที่เป็นคณะอาจารย์จากมหาวิทยาลัยประจำจังหวัดมาให้ความรู้

4.3.4 กิจกรรมเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ

1) การแปรรูปสัตว์น้ำ

กิจกรรมการแปรรูปสัตว์น้ำเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สินค้าประมง มีองค์ประชุมชนประมงท้องถิ่น ที่ดำเนินการ จำนวน 56 ชุมชน ครอบคลุมเป้าหมาย ซึ่งบางองค์ประชุมชนฯ เป็นกลุ่มที่มีการแปรรูปและจำหน่าย ผลิตภัณฑ์อยู่ก่อนแล้ว ทำให้มีการต่อยอดพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเดิม อีกส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มที่เพิ่งจัดตั้งใหม่ ต้องการ องค์ความรู้เรื่องการแปรรูปสัตว์น้ำ และการสนับสนุนเครื่องมือการแปรรูป กิจกรรมนี้จึงมีการพัฒนารูปแบบ การแปรรูปสัตว์น้ำตามมาตรฐานและความปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยจัดซื้อวัตถุดิบ อุปกรณ์ และบรรจุภัณฑ์ เช่น เครื่องนวด เครื่องผสมเกลือในปลาแดดเดียว เต้าแก๊ส ชั่ง ตูเย็น กระทะ เครื่องซีลสุญญากาศ ถัง กระจุก ฯลฯ เพื่อเพิ่มมูลค่าและพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าประมงในชุมชน เช่น ปลาช่อนแดดเดียวแพ็คเกจสุญญากาศ ข้าวเกรียบปูบรรจุถุง น้ำพริกไตปลาบรรจุกระจุก ทอดมันปลากรายบรรจุถุงสุญญากาศ หอยจ๊อบปลาไหลบรรจุ ถุงสุญญากาศ ฯลฯ

กิจกรรมการสร้าง/ปรับปรุงโรงเรือนแปรรูป มืองค์กรชุมชนฯ ที่ดำเนินการ จำนวน 8 ชุมชน ครอบคลุมเป้าหมาย โดยสร้าง/ปรับปรุงโรงเรือนตากปลา ต่อเติมอาคาร ปูกระเบื้อง ทำหน้าต่างมุ้งลวด เดินสายไฟ ซ่อมแซมตู้อบ และจัดทำป้ายตกแต่งร้านค้าเพื่อจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

2) การส่งเสริมด้านการตลาด

กิจกรรมส่งเสริมด้านการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าประมง มืองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น ที่ดำเนินการ จำนวน 1 ชุมชน ครอบคลุมเป้าหมาย คือ กลุ่มผู้ทำการประมงตากุ้งดำที่บ้านใหม่ อำเภอจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ดำเนินการก่อสร้างโรงเรือนรับซื้อและจำหน่ายสัตว์น้ำเสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อส่งเสริมด้านการตลาดให้สมาชิกและชาวประมงนำสัตว์น้ำมาจำหน่ายในพื้นที่ ได้แก่ ปลา กุ้ง และสัตว์น้ำแปรรูป แต่ในปี 2565 เกิดอุทกภัยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่งผลให้โรงเรือนถูกน้ำท่วม ทั้งที่ยังไม่มีการใช้ประโยชน์ ผลกระทบจากอุทกภัยส่งผลให้ชาวประมงจับสัตว์น้ำไม่ได้ ขาดรายได้จากการทำประมงไปประมาณ 4 เดือน ทั้งนี้ ช่วงสำรวจข้อมูลเดือนมีนาคม 2566 องค์กรชุมชนฯ มีการเตรียมความพร้อมที่จะใช้ประโยชน์จากโรงเรือนดังกล่าว ในช่วงกลางปี 2566

4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes)

4.4.1 ด้านการใช้ประโยชน์

1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่มีกิจกรรมการจัดการอบรมถ่ายทอดความรู้ สามารถดำเนินการ จัดอบรมชุมชนละ 1 หลักสูตร ครอบคลุมเป้าหมาย จากการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมองค์กรชุมชนฯ และชาวประมงร้อยละ 88.00 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ โดยมีความรู้/ความเข้าใจจากการอบรมในระดับ มากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.57 และนำไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.46 ส่วนร้อยละ 12.00 ไม่สามารถนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากช่วงระยะเวลาอบรมเป็นฤดูห้ามจับ สัตว์น้ำ ซึ่งเป็นช่วงปลาวางไข่ตามประกาศของกรมประมง รายละเอียด ดังนี้

1.1) ประธานองค์กรชุมชนฯ ที่เข้าร่วมกิจกรรมการจัดการอบรมถ่ายทอดความรู้ ร้อยละ 80.00 มีการนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ การทำประมงถูกกฎหมาย การเพาะพันธุ์ปลา การทำ EM ball จุลินทรีย์บำบัดน้ำเสีย และการแปรรูปสัตว์น้ำ โดยมีความรู้/ความเข้าใจจากการอบรมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 และประธาน องค์กรชุมชนฯ ร้อยละ 20.00 กลุ่มไม่สามารถนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากช่วงระยะเวลา อบรมเป็นฤดูห้ามจับสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นช่วงปลาวางไข่ตามประกาศของกรมประมง และความรู้ในการจับสัตว์น้ำ โดยใช้แพตกปลา มีต้นทุนสูง จึงยังไม่สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติจริงได้

1.2) ชาวประมงที่ได้รับการจัดการอบรมถ่ายทอดความรู้ ร้อยละ 96.00 สามารถนำความรู้ จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ การทำการประมงถูกกฎหมาย การดูแลรักษาเครื่องมือทำประมง และการแปรรูป สัตว์น้ำ โดยชาวประมงมีความรู้/ความเข้าใจจากการอบรมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.60 โดยความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 ในส่วนของชาวประมง

ร้อยละ 4.00 ไม่สามารถนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากยังไม่ถึงฤดูจับสัตว์น้ำ และชาวประมงบางส่วนยังไม่ดำเนินการแปรรูปหลังจากอบรม (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ของประธานองค์กรชุมชนและชาวประมง ปี 2565

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ประธานองค์กร ชุมชนประมง	ชาวประมง	เฉลี่ย
1. การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	100.00	100.00	100.00
1.1 ใช้ประโยชน์	80.00	96.00	88.00
1.2 ยังไม่ใช้ประโยชน์	20.00	4.00	12.00
2. ระดับความรู้/ความเข้าใจจากการอบรม (คะแนน)	4.40	4.60	4.57
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
3. ระดับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ (คะแนน)	4.20	4.50	4.46
แปลผล	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

2) การนำปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ประโยชน์

องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่มีกิจกรรมการจัดซื้อปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ สามารถดำเนินการจัดซื้อได้เฉลี่ยชุมชนละ 10 ชนิด ครบตามเป้าหมาย ได้แก่ (1) อุปกรณ์การแปรรูปสัตว์น้ำ (2) เครื่องมือทำการประมง (3) อุปกรณ์จับสัตว์น้ำ (4) อุปกรณ์ซ่อมแซมเครื่องมือทำการประมง (5) อุปกรณ์ซ่อมแซมเรือประมง (6) วัสดุปรับปรุงภูมิทัศน์ (7) วัสดุก่อสร้างโรงเรือน (8) ป้ายโครงการ (9) อาหารสัตว์น้ำ และ (10) พันธุ์สัตว์น้ำ โดยภาพรวมประธานองค์กรชุมชนฯ และชาวประมง ร้อยละ 90.96 เห็นว่ากิจกรรมที่กลุ่มของตนเลือกสามารถแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้ เหมาะกับสภาพแวดล้อม และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง สามารถนำปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.76 ส่วนร้อยละ 9.04 ยังไม่ได้้นำปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเป็นฤดูห้ามจับสัตว์น้ำ และอุปกรณ์จับสัตว์น้ำมีจำนวนไม่เพียงพอต่อสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม รายละเอียด ดังนี้

2.1) ประธานองค์กรชุมชนฯ ที่เข้าร่วมกิจกรรมการจัดซื้อปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ ร้อยละ 97.30 กลุ่มสามารถนำปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.75 ได้แก่ อุปกรณ์จับสัตว์น้ำ เครื่องมือซ่อมแซมอุปกรณ์ทำการประมง สาลี่ลากเรือ อุปกรณ์แปรรูปสัตว์น้ำ เพื่อไว้ใช้ร่วมกันในกลุ่ม และร้อยละ 2.70 กลุ่มยังไม่สามารถนำปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากยังไม่ถึงช่วงฤดูการจับสัตว์น้ำ และบางกลุ่มอยู่ระหว่างตั้งกรรมการดูแลอุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ จึงยังไม่ให้สมาชิกรับอุปกรณ์ลากเรือไปใช้ประโยชน์

2.2) ชาวประมงที่เข้าร่วมกิจกรรมการจัดซื้อปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ ร้อยละ 84.62 สามารถนำปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.76 เช่น อุปกรณ์จับสัตว์น้ำ อุปกรณ์การแปรรูปสัตว์น้ำ ฯลฯ โดยชาวประมงทุกรายเห็นว่าปัจจัยการผลิตที่กลุ่มจัดซื้อ

ตรงกับความต้องการในการทำประมงของตนเอง เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในชุมชน มีความถี่ในการใช้งานเฉลี่ยปีละ 76 ครั้ง โดยชาวประมงร้อยละ 91.33 มีค่าใช้จ่ายในการยืม เชา หรือซื้ออุปกรณ์จากกลุ่มไปใช้เฉลี่ยครั้งละ 128.00 บาท อีกร้อยละ 15.38 ยังไม่สามารถนำปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากบางกลุ่มอยู่ระหว่างการตั้งคณะกรรมการดูแลอุปกรณ์ สมาชิกจึงยังไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ ชาวประมงบางรายยังไม่มีเครื่องมือทำการประมง จึงยังไม่มีกรยืมอุปกรณ์จากกลุ่ม และบางกลุ่มปัจจัยการผลิตไม่เพียงพอ จึงต้องเสียสละให้สมาชิกรายอื่นได้ใช้ประโยชน์ก่อน (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 การนำปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ประโยชน์ของประธานองค์กรชุมชนและชาวประมง ปี 2565

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ประธานองค์กร ชุมชนประมง	ชาวประมง	เฉลี่ย
1. การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์	100.00	100.00	100.00
1.1 ใช้ประโยชน์	97.30	84.62	90.96
1.2 ยังไม่ใช้ประโยชน์	2.70	15.38	9.04
2. ระดับการนำปัจจัยการผลิตไปใช้ (คะแนน)	4.75	4.76	4.76
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3) การใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้าง/ปรับปรุง

องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่มีกิจกรรมก่อสร้างหรือปรับปรุง สามารถดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย ได้แก่ ก่อสร้างหรือปรับปรุงโรงเรือนแปรรูปสัตว์น้ำ/โรงเรือนรับซื้อและจำหน่ายสัตว์น้ำ ธนาคารสัตว์น้ำ และโรงเพาะฟัก ในภาพรวม พบว่า ประธานองค์กรชุมชนและชาวประมง ร้อยละ 66.42 สามารถใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้าง/ปรับปรุงในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.83 ส่วนร้อยละ 33.58 ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ เนื่องจากโรงเรือนรับซื้อและจำหน่ายสัตว์น้ำ และบ่อซีเมนต์อนุบาลปลาถูกน้ำท่วมหลังจากสร้างเสร็จแล้ว รายละเอียด ดังนี้

3.1) ประธานองค์กรชุมชนฯ ที่เข้าร่วมกิจกรรมก่อสร้างหรือปรับปรุง ร้อยละ 80.00 กลุ่มสามารถใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้างหรือสิ่งปรับปรุงในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 ได้แก่ ชุต/โรงเพาะฟักสัตว์น้ำ โรงเรือนแปรรูปสัตว์น้ำ ในส่วนของประธานองค์กรชุมชนฯ ร้อยละ 20.00 กลุ่มยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้าง/ปรับปรุง เนื่องจากโรงเรือนรับซื้อและจำหน่ายสัตว์น้ำ และบ่อซีเมนต์อนุบาลปลาถูกน้ำท่วมหลังจากสร้างเสร็จแล้ว

3.2) ชาวประมงที่เข้าร่วมกิจกรรมก่อสร้างหรือสิ่งปรับปรุง ร้อยละ 55.56 สามารถใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้างหรือสิ่งปรับปรุงในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.70 ได้แก่ โรงเพาะฟักสัตว์น้ำ โรงเรือนแปรรูปสัตว์น้ำ โดยสมาชิกชาวประมงทุกรายมีความเห็นว่าสิ่งก่อสร้างหรือสิ่งปรับปรุงตรงกับความต้องการในการทำประมงของตนเอง เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในชุมชน มีความถี่ในการใช้งานเฉลี่ยปีละ 53 ครั้ง ในส่วนของชาวประมงร้อยละ 44.44 ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้าง ปรับปรุง เนื่องจากปัญหา

โรงเรือนรับซื้อและจำหน่ายสัตว์น้ำ และบ่อซีเมนต์อนุบาลปลาถูกน้ำท่วมหลังจากสร้างเสร็จแล้ว นอกจากนี้ บางกลุ่มก่อสร้างโรงเรือนแปรรูปแล้วเสร็จ แต่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์เนื่องจากอยู่ระหว่างการปรับปรุงเพื่อ ขอมมาตรฐาน อย. (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 การใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้าง/สิ่งปรับปรุงของประธานองค์กรชุมชนและชาวประมง ปี 2565

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ประธานองค์กร ชุมชนประมง	ชาวประมง	เฉลี่ย
1. การใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้าง/สิ่งปรับปรุง			
1.1 ใช้ประโยชน์	80.00	55.56	66.42
1.2 ยังไม่ใช้ประโยชน์	20.00	44.44	33.58
2. ระดับการใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้าง/สิ่งปรับปรุง (คะแนน)	5.00	4.70	4.83
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4.4.2 ด้านเศรษฐกิจ

1) รายได้จากกิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ

เมื่อเปรียบเทียบรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตสัตว์น้ำก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ชาวประมงร้อยละ 51.32 มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยประมงชายฝั่ง และประมงน้ำจืด มีรายได้จากการจำหน่าย ผลผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เฉลี่ยร้อยละ 63,029.68 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 52.07 และประมงแปรรูป มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เฉลี่ยกลุ่มละ 13,947.87 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.90 เมื่อพิจารณาตามประเภทการทำประมง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประมงชายฝั่ง ประมงน้ำจืด และประมงแปรรูป พบว่า ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้นจากผลของโครงการฯ ดังนี้

1.1) ด้านประมงชายฝั่ง ชาวประมงมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตสัตว์น้ำก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เฉลี่ยร้อยละ 173,938.82 บาทต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เฉลี่ยร้อยละ 262,893.99 บาทต่อปี โดยมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 88,955.17 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 51.14 เนื่องจากโครงการมีการจัดตั้ง ธนาคารปู ชาวประมงจึงนำแม่ปูไข่มฝากไว้ที่ธนาคารปูทำให้มีปริมาณปูเพิ่มขึ้น ประกอบกับราคาปูที่สูงขึ้น และการสร้างซั้งเพื่อเป็นเขตอนุรักษ์ที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำส่งผลให้ปริมาณสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น และมีความหลากหลาย มากขึ้น ชาวประมงจึงจับสัตว์น้ำได้ในปริมาณที่มากขึ้น นอกจากนี้ชาวประมงส่วนหนึ่งได้รับประโยชน์ จากการจัดซื้ออุปกรณ์การทำประมง ทำให้ช่วยลดต้นทุนค่าซ่อมแซมเรือ และค่าอุปกรณ์จับสัตว์น้ำ เช่น อวนปู บางรายมีต้นทุนค่าน้ำมันเรือลดลง เนื่องจากปริมาณสัตว์น้ำมีเพิ่มขึ้น ทำให้ไม่ต้องออกไปจับสัตว์น้ำไกล จากชายฝั่งเหมือนแต่ก่อน โดยผลผลิตสัตว์น้ำที่จับได้เพิ่มขึ้น ได้แก่ เคย ปูม้า ปูทะเล ปลาหมึก กุ้ง ปลาจวด ปลาอินทรี ปลากระบอก และหอยแครง (ตารางที่ 4.7)

1.2) ด้านประมงน้ำจืด ชาวประมงมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตสัตว์น้ำก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เฉลี่ยร้อยละ 68,139.05 บาทต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เฉลี่ยร้อยละ 105,243.24 บาทต่อปี

โดยรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยรายละ 37,104.19 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 54.45 เนื่องจากชาวประมงมีการทำกิจกรรมอนุบาลสัตว์น้ำและปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ การสร้างแหล่งอาหาร การสร้างกรง (ที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำ) สร้างแพเฝ้าระวังป้องกันคนมาจับสัตว์น้ำในเขตอนุรักษ์ การเฝ้าระวังการใช้อุปกรณ์จับสัตว์น้ำผิดกฎหมาย และการทำเขตอนุรักษ์สัตว์น้ำทำให้มีปริมาณสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ชาวประมงบางส่วนจัดซื้อเครื่องมือทำประมงที่เหมาะสม ได้แก่ ข่าย กระชัง อวน แห ส่งผลให้ระบบนิเวศดีขึ้น สัตว์น้ำเติบโตเต็มที่ มีปริมาณมากขึ้นและมีขนาดใหญ่ขึ้น ชาวประมงจึงจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น โดยผลผลิตสัตว์น้ำที่จับได้เพิ่มขึ้น ได้แก่ กุ้งก้ามกราม กุ้งแม่น้ำ ปลาตะเพียน ปลานิล ปลาดุก ปลาหมอ ปลาสรวย ปลายี่สก ปลากระพง ปลานวลจันทร์ ปลาทับทิม ปลาตะเพียน ปลาช่อน ปลากด และปลาบึก (ตารางที่ 4.7)

แหล่งรายได้จากการทำประมง ทั้ง 2 ด้าน เป็นรายได้ที่เกิดจากจับสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติในชุมชน ได้แก่ ด้านประมงชายฝั่ง และประมงน้ำจืด สาเหตุที่ประมงน้ำจืดมีรายได้น้อยกว่าประมงชายฝั่ง เนื่องจากประมงน้ำจืดมีข้อจำกัดในการทำประมง คือ ห้ามจับสัตว์น้ำในช่วงฤดูน้ำแดง เนื่องจากเป็นช่วงฤดูวางไข่ของสัตว์น้ำในระหว่างเดือนพฤษภาคม - สิงหาคมของทุกปี นอกจากนี้ยังมีข้อกำหนดให้ใช้เครื่องมือบางชนิดในการทำประมง จึงสามารถจับสัตว์น้ำได้ปริมาณน้อย อีกทั้งปลาน้ำจืดมีราคาต่ำกว่าปลาทะเล

ตารางที่ 4.7 การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ของชาวประมงชายฝั่งและน้ำจืดที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565

รายการ	ประมงชายฝั่ง (บาท/ปี/ราย)	ประมงน้ำจืด (บาท/ปี/ราย)	เฉลี่ย
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ	173,938.82	68,139.05	121,038.94
2. หลังเข้าร่วมโครงการ	262,893.99	105,243.24	184,068.62
ผลการเปลี่ยนแปลง	+88,955.17	+37,104.19	+63,029.68
ร้อยละ	51.14	54.45	52.07

ที่มา: จากการสำรวจ

2) รายได้จากกิจกรรมเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ

2.1) ด้านประมงแปรรูป ชาวประมงมีรายได้จากการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลาสด และจำหน่ายร่วมกันในกลุ่ม โดยรายได้จากการแปรรูปก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เฉลี่ยกลุ่มละ 43,723.85 บาทต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เฉลี่ยกลุ่มละ 57,671.72 บาทต่อปี โดยมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยกลุ่มละ 13,947.87 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.90 เนื่องจากปลาในชุมชนอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น รวมทั้งโครงการฯ มีการจัดอบรมการแปรรูปผลผลิตสัตว์น้ำและจัดซื้ออุปกรณ์การแปรรูปให้กับองค์กรชุมชนฯ เช่น เครื่องครัว บรรจุภัณฑ์ เครื่องมือ/เครื่องจักรแปรรูป ส่งผลให้ประหยัดต้นทุนค่าแรงงาน ค่าวัตถุดิบ และสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้ในปริมาณมากขึ้น จึงมีรายได้จากการแปรรูปในกลุ่มเพิ่มขึ้น โดยกลุ่มจะซื้อวัตถุดิบปลาสดจากชุมชนและสมาชิกในกลุ่มที่มีอาชีพจับสัตว์น้ำ เพื่อนำมาแปรรูปร่วมกัน สมาชิกที่มาช่วยแปรรูปจะได้รับค่าแรงและเงินปันผล บางรายมีอาชีพเสริมจากการมีกิจกรรมแปรรูป จากเดิมที่มีอาชีพจับสัตว์น้ำเพียงอย่างเดียว ผลิตภัณฑ์จากปลา

ที่ชาวประมงแปรรูปจำหน่าย ได้แก่ ปลาเค็ม ปลาต้ม ปลาสลิตทอดกรอบ ปลาหมักเกลือ ปลาแห้ง ปลาทรายชูดเนื้อ ปลาแดดเดียว และเนื้อปลาแช่แข็งบรรจุถุงสุญญากาศ (ตารางที่ 4.8)

ในส่วนของด้านประมงแปรรูป เป็นรายได้จากการเพิ่มมูลค่า การแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าประมง ผลการเปลี่ยนแปลงของรายได้การแปรรูปจึงเพิ่มขึ้นในระดับต่ำกว่าด้านประมงชายฝั่ง และประมงน้ำจืด เนื่องจากมีขั้นตอนกระบวนการผลิต และต้นทุนการผลิตที่สูงกว่า

ตารางที่ 4.8 การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ของชาวประมงแปรรูปหลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565

หน่วย : บาท/ปี/กลุ่ม

รายการ	ประมงแปรรูป
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ	43,723.85
2. หลังเข้าร่วมโครงการ	57,671.72
ผลการเปลี่ยนแปลง	+13,947.87
ร้อยละ	31.90

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2) มูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์สินค้าประมงหลังเข้าร่วมโครงการ (กิจกรรมการแปรรูปสัตว์น้ำ) จากรายได้ที่เพิ่มขึ้นของชาวประมงแปรรูปที่เกิดจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากปลา พบว่า รายได้ที่เพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการ เกิดจากราคาที่สูงขึ้นหลังมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นจะจำหน่ายผลผลิตเป็นปลาสด โดยรับซื้อผลผลิตปลาสดจากสมาชิกกลุ่มที่จับสัตว์น้ำในชุมชน เมื่อผลผลิตไม่เพียงพอจึงรับซื้อจากนอกพื้นที่ หลังเข้าร่วมโครงการมีการเพิ่มมูลค่าสินค้าแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากปลา สามารถจำหน่ายในราคาสูงขึ้น

หลังเข้าร่วมโครงการฯ องค์กรชุมชนฯ ได้มีการจัดซื้ออุปกรณ์การแปรรูปสัตว์น้ำ ก่อสร้าง/ปรับปรุงโรงเรือนแปรรูป และการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการแปรรูปแก่สมาชิก จากการสำรวจ พบว่า วัตถุดิบปลาสดก่อนแปรรูปมีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 103.38 บาท เมื่อแปรรูปสินค้าแล้วสามารถจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์จากปลาได้ในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 176.32 บาท มีมูลค่าเพิ่ม เพิ่มขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 72.93 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 70.55 ขึ้น เนื่องจากการพัฒนาวิธีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ปรับปรุงกระบวนการผลิต พัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ และบรรจุภัณฑ์สวยงามเป็นที่สนใจของผู้บริโภค นอกจากนี้เครื่องมือ/เครื่องจักรแปรรูปที่องค์กรชุมชนฯ ได้รับการสนับสนุน ส่งผลให้สามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้ในปริมาณมากขึ้น ผลิตภัณฑ์สินค้าประมงที่องค์กรชุมชนฯ ดำเนินการแปรรูป ได้แก่ ปลาเค็ม ปลาต้ม ปลาแห้ง ปลาสลิตทอดกรอบ ปลาทรายชูดเนื้อ ปลาหมักเกลือ ปลาแดดเดียว และเนื้อปลาแช่แข็งบรรจุถุงสุญญากาศ (ตารางที่ 4.9)

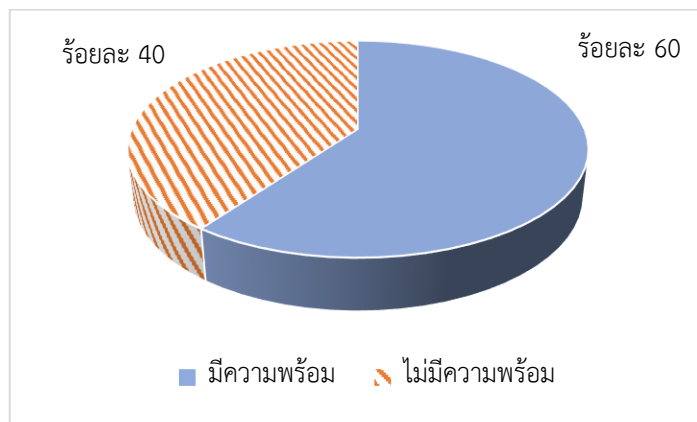
ตารางที่ 4.9 มูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์จากปลาหลังแปรรูป ปี 2565

หน่วย : บาท/กิโลกรัม

รายการ	เฉลี่ย
1. ก่อนแปรรูป	103.38
2. หลังแปรรูป	176.32
ผลต่างของราคาสินค้าหลังแปรรูป	72.93
ผลการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	70.55

ที่มา: จากการสำรวจ

องค์กรชุมชนฯ ที่ดำเนินกิจกรรมแปรรูปสัตว์น้ำมีความพร้อมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประมงที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย ความรู้ด้านการตลาด องค์ความรู้ด้านการแปรรูป เงินทุน แรงงาน และสถานที่แปรรูปและจำหน่าย โดยบางกลุ่มทำกิจกรรมแปรรูปสัตว์น้ำอยู่ก่อนแล้ว และบางกลุ่มเพิ่งเริ่มแปรรูปหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ จากการสำรวจความพร้อมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประมงของชาวประมงในระยะต่อไป พบว่า องค์กรชุมชนฯ ที่ทำกิจกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ ร้อยละ 60.00 มีความพร้อมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำให้เป็นสินค้าอัตลักษณ์ของท้องถิ่น หรือเป็นสินค้า OTOP บางกลุ่มอยู่ระหว่างการขอรับรองมาตรฐาน เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ฯลฯ ทั้งนี้ บางกลุ่มมีการแปรรูปและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำอยู่ก่อนแล้ว เมื่อมีโครงการฯ ส่งผลให้องค์กรชุมชนฯ สามารถผลิตได้ปริมาณเพิ่มขึ้น สร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์สินค้าประมงจากวัตถุดิบเดิม เพิ่มเมนูให้มีความหลากหลายและแปลกใหม่ เช่น ก่อนเข้าร่วมโครงการกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์น้ำพริกมันปูเพียงผลิตภัณฑ์เดียว เมื่อเข้าร่วมโครงการจึงเพิ่มผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบปู มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม และสามารถเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ได้นาน และองค์กรชุมชนฯ ร้อยละ 40.00 ยังไม่มีความพร้อมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เนื่องจากเพิ่งเริ่มต้นแปรรูป ผลิตภัณฑ์ของชุมชนยังไม่มีมีความหลากหลาย ขาดเงินทุนในการแปรรูประยะยาว ยังไม่มีช่องทางการตลาดและฐานลูกค้าที่แน่นอน (ภาพที่ 4.1)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.1 ความพร้อมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประมงขององค์กรชุมชนฯ

3) ค่าใช้จ่ายอุปกรณ์การทำประมงของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการฯ

เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายอุปกรณ์การทำประมงก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ชาวประมงร้อยละ 28.95 มีค่าใช้จ่ายอุปกรณ์การทำประมงลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการฯ โดยลดลงเฉลี่ยรายละ 2,362.44 บาทต่อปี หรือลดลงร้อยละ 23.16 เมื่อพิจารณาตามประเภทการทำประมง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านประมงชายฝั่ง และประมงน้ำจืด พบว่า ชาวประมงมีค่าใช้จ่ายอุปกรณ์การทำประมงลดลงจากผลของโครงการฯ รายละเอียด ดังนี้

3.1) ด้านประมงชายฝั่ง ชาวประมงมีค่าใช้จ่ายอุปกรณ์การทำประมงก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เฉลี่ยรายละ 12,011.93 บาทต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการฯ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายละ 9,622.04 บาทต่อปี ลดลงเฉลี่ยรายละ 2,389.89 บาทต่อปี หรือลดลงร้อยละ 19.90 เนื่องจากได้รับประโยชน์จากการจัดซื้ออุปกรณ์สำหรับซ่อมแซมเรือและอุปกรณ์ทำการประมง โดยองค์กรชุมชนฯ ให้สมาชิกชาวประมงเช่า/ยืมอุปกรณ์ไปใช้ในการซ่อมแซมแทนการไปจ้างช่างภายนอกกลุ่ม และจัดซื้ออุปกรณ์จับสัตว์น้ำ เช่น อวนปู ลอปู โดยมีการทำข้อตกลงซื้ออุปกรณ์จากกลุ่มในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด และบางกลุ่มแจกอุปกรณ์ให้สมาชิก โดยไม่มีค่าใช้จ่าย (ตารางที่ 4.10)

3.2) ด้านประมงน้ำจืด ชาวประมงมีค่าใช้จ่ายอุปกรณ์การทำประมงก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เฉลี่ยรายละ 8,246.00 บาทต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการฯ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายละ 5,913.20 บาทต่อปี ลดลงเฉลี่ยรายละ 2,332.80 บาทต่อปี หรือลดลงร้อยละ 28.29 เนื่องจากได้รับประโยชน์จากการจัดซื้ออุปกรณ์จับสัตว์น้ำ เช่น อวน ข่าย โดยกลุ่มแจกอุปกรณ์ให้สมาชิกเท่า ๆ กัน โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ส่งผลให้สมาชิกประหยัดค่าอุปกรณ์จับสัตว์น้ำ จากต้องซื้อปีละ 2 รอบ เหลือซื้อปีละ 1 รอบ และชาวประมงบางกลุ่มได้รับประโยชน์จากกิจกรรมอนุบาลสัตว์น้ำ ส่งผลให้มีลูกพันธุ์สัตว์น้ำจำหน่ายแก่สมาชิกกลุ่มในราคาถูกลงกว่าท้องตลาด (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 การเปลี่ยนแปลงด้านค่าใช้จ่ายอุปกรณ์การทำประมงของชาวประมงชายฝั่งและน้ำจืด ที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565

หน่วย : บาท/ปี/ราย

รายการ	ประมงชายฝั่ง	ประมงน้ำจืด	เฉลี่ย
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ	12,011.93	8,246.00	10,201.38
2. หลังเข้าร่วมโครงการ	9,622.04	5,913.20	7,838.94
ผลการเปลี่ยนแปลง	-2,389.89	-2,332.80	-2,362.44
ร้อยละ	-19.90	-28.29	-23.16

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3) ด้านประมงแปรรูป สมาชิกกลุ่มประมงแปรรูปมีค่าใช้จ่ายอุปกรณ์การแปรรูปผลิตภัณฑ์ประมงก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เฉลี่ยกลุ่มละ 23,268.00 บาทต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการฯ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยกลุ่มละ 22,421.00 บาทต่อปี ลดลงเฉลี่ยกลุ่มละ 847.00 บาทต่อปี หรือลดลงร้อยละ 3.64 เนื่องจากได้รับประโยชน์จากการจัดซื้ออุปกรณ์การแปรรูปสัตว์น้ำ เช่น ถุง กระจุก เครื่องนวด เต้าแก๊ส ซั้ง ตู้เย็น กระทะ มีด เครื่องซีลสุญญากาศ ฯลฯ เพื่อเพิ่มมูลค่าและพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าประมงในชุมชน เช่น ทอดมันปลาทราย

แพ็คถุงสุญญากาศ ปลาต้มไร้ก้าง ปลาหมักเกลือ ปลาแห้งบรรจุถุง หอยจ๊อ ปลานิลบรรจุถุงสุญญากาศ ฯลฯ ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มประหยัดค่าอุปกรณ์ และค่าบรรจุภัณฑ์ ทั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่เพิ่งเริ่มต้นแปรรูป ค่าใช้จ่ายจึงลดลงไม่มากนัก เนื่องจากมีค่าวัตถุดิบแปรรูป เช่น สัตว์น้ำ เครื่องปรุงรส (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 การเปลี่ยนแปลงด้านค่าใช้จ่ายอุปกรณ์การแปรรูปของชาวประมงที่แปรรูป ที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565
หน่วย : บาท/ปี/กลุ่ม

รายการ	ประมงแปรรูป
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ	23,268.00
2. หลังเข้าร่วมโครงการ	22,421.00
ผลการเปลี่ยนแปลง	-847.00
ร้อยละ	-3.64

ที่มา: จากการสำรวจ

4.4.3 ด้านสังคม

1) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ

องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งหมด 200 ชุมชน และสมาชิกขององค์กรชุมชนฯ ทุกรายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรชุมชน โดยชาวประมงร้อยละ 77.89 มีการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน รองลงมาร้อยละ 65.26 มีการกำหนดกติกาการใช้ปัจจัยการผลิต/ทรัพยากรร่วมกัน ร้อยละ 62.63 มีการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการทำการประมงร่วมกันภายในกลุ่ม ร้อยละ 62.11 เป็นคณะกรรมการองค์กรชุมชนฯ ร้อยละ 57.37 มีการจัดการในการใช้ปัจจัยการผลิตและทรัพยากรร่วมกันให้มีประสิทธิภาพ ร้อยละ 56.84 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ และร้อยละ 12.63 มีการแปรรูปสัตว์น้ำร่วมกัน โดยสมาชิกองค์กรชุมชนฯ มีความถี่ในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันเฉลี่ยปีละ 22 ครั้ง (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรชุมชนของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. การตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม	77.89
2. การกำหนดกติกาการใช้ปัจจัยการผลิต/ทรัพยากรร่วมกัน	65.26
3. การแลกเปลี่ยนความรู้	62.63
4. เป็นคณะกรรมการองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น	62.11
5. การจัดการในการใช้ปัจจัยการผลิต/ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ	57.37
6. การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ	56.84
7. แปรรูปสัตว์น้ำ	12.63

หมายเหตุ: ^{1/} ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการสำรวจ

2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

จากกิจกรรมการพัฒนาอาชีพประมง มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการจัดทำป้ายโครงการ ปรับปรุงภูมิทัศน์ และจัดซื้อวัสดุ ได้แก่ ป้ายโครงการ ป้ายจุดเช็คอิน บันได ระบายน้ำ ติดตั้งไฟฟ้าริมแหล่งน้ำ ตู้อาหารปลา อาหารปลา เรือคายัค เสื้อชูชีพ เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้เป็นสถานที่พักผ่อนสวยงามในชุมชน ให้บริการนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมแหล่งน้ำ สร้างรายได้ภายในกลุ่มและเป็นการช่วยเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในชุมชน จากการสำรวจ พบว่า องค์กรชุมชนฯ ร้อยละ 62.50 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวในชุมชน เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นชาวประมงที่เคยมาตกปลาและพักผ่อนในแหล่งน้ำของชุมชนอยู่แล้ว บางแหล่งน้ำขององค์กรชุมชนฯ ทำเป็นแนวเขตอนุรักษ์ไม่ให้นักภายนอกเข้ามาจับสัตว์น้ำ และบางองค์กรชุมชนฯ เป็นประมงเชิงท่องเที่ยวอยู่แล้ว ส่วนองค์กรชุมชนฯ ร้อยละ 37.50 มีการเปลี่ยนแปลงของนักท่องเที่ยวในชุมชน หลังส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยมีนักท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 60.00 เนื่องจากมีการปรับปรุงสถานที่ เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวในชุมชนมาตกปลา ชมวิว และนั่งเล่นพักผ่อนเพิ่มขึ้น บางแหล่งน้ำอยู่ใกล้กับวัดในชุมชน นักท่องเที่ยวที่มาไหว้พระจึงแวะพักผ่อนและให้อาหารปลาริมแหล่งน้ำมากขึ้น บางแห่งมีกิจกรรมรับ-ส่งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่ต้องการมาพักผ่อนโฮมสเตย์ในพื้นที่ และล่องเรือพื้นบ้านชมแหล่งน้ำในชุมชน และบางแห่งมีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการจัดงานในพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำโครงการ เช่น งานวิ่งมาราธอน งานลอยกระทง ตลาดนัด ฯลฯ (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 องค์กรชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงของนักท่องเที่ยวในชุมชน ปี 2565

รายการ	ร้อยละ
1. ไม่เปลี่ยนแปลง	62.50
2. เปลี่ยนแปลง	+37.50
- นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น	60.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3) ประโยชน์ที่ชาวประมงได้รับจากการเข้าร่วมโครงการฯ

ชาวประมงและคนในชุมชนได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการเข้าร่วมโครงการฯ ได้รับประโยชน์ทั้งทางตรง คือ มีเครื่องมือทำการประมงที่เหมาะสม ผลผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ส่วนทางอ้อม คือ เกิดแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เนื่องจากได้รับงบประมาณจากการซื้ออุปกรณ์/เครื่องมือปัจจัยการผลิต สร้างสิ่งก่อสร้าง ส่งผลให้คนในชุมชนมีแหล่งอาหารสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น คุณภาพแหล่งน้ำในชุมชนดีขึ้น โดยชาวประมงร้อยละ 65.26 ได้รับประโยชน์จากการมีเครื่องมือทำการประมงและเครื่องมือแปรรูปที่เหมาะสม ร้อยละ 55.26 มีศูนย์กลางในการรวมกลุ่มและทำกิจกรรมของคนในชุมชน ร้อยละ 50.00 มีผลผลิตสัตว์น้ำต่อรอบเพิ่มขึ้น ร้อยละ 46.84 มีแหล่งอาหารให้คนในชุมชนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 41.05 สัตว์น้ำในแหล่งน้ำชุมชนมีคุณภาพดีขึ้น ร้อยละ 33.68 ชาวประมงมีทักษะการทำงานประมงและการแปรรูปเพิ่มขึ้น ร้อยละ 25.26 เพิ่มมูลค่าผลผลิตสัตว์น้ำ ร้อยละ 15.26 เกิดแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักผ่อนในชุมชน และร้อยละ 4.21 คุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยง บ่อพักน้ำ และบ่อบำบัดน้ำดีขึ้น (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 ประโยชน์ที่ชาวประมงได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ปี 2565

รายการ ^{1/}	ร้อยละ
1. มีเครื่องมือทำการประมง/เครื่องมือแปรรูปที่เหมาะสม	65.26
2. มีศูนย์กลางในการรวมกลุ่ม/ทำกิจกรรมของคนในชุมชน	55.26
3. ผลผลิตต่อรอบเพิ่มขึ้น	50.00
4. มีแหล่งอาหารให้คนในชุมชนเพิ่มขึ้น	46.84
5. สัตว์น้ำมีคุณภาพดีขึ้น	41.05
6. เพิ่มทักษะการทำการประมง/การแปรรูป	33.68
7. เพิ่มมูลค่าผลผลิตสัตว์น้ำ	25.26
8. เกิดแหล่งท่องเที่ยว/สถานที่พักผ่อนในชุมชน	15.26
9. คุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยง บ่อพักน้ำ และบ่อบำบัด	4.21

หมายเหตุ: ^{1/} ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการสำรวจ

4.4.4 ด้านสิ่งแวดล้อม

1) ทรัพยากรสัตว์น้ำ

1.1) ความหลากหลายของสัตว์น้ำ จากกิจกรรมการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ ได้แก่ การสร้างแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ การจัดตั้งและพัฒนาธนาคารสัตว์น้ำ การอนุบาลสัตว์น้ำ การปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำ การจัดตั้งโรงเพาะฟัก และการสร้างแหล่งอาหารธรรมชาติ ส่งผลให้องค์กรชุมชน ร้อยละ 58.28 มีชนิดพันธุ์สัตว์น้ำในชุมชนเปลี่ยนแปลงหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ โดยก่อนเข้าร่วมโครงการฯ พบชนิดพันธุ์สัตว์น้ำเฉลี่ยชุมชนละ 6 ชนิด หลังเข้าร่วมโครงการฯ พบชนิดพันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้นเป็นเฉลี่ยชุมชนละ 9 ชนิด เพิ่มขึ้นจากเดิมเฉลี่ย 3 ชนิด หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 50.00 โดยชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 53.85 เป็นชนิดพันธุ์ใหม่ที่ไม่เคยพบในชุมชน ได้แก่ ปลาทราย ปลาตดคัง ปลาแรด ปลาตะเพียน ปลานวลจันทร์ กุ้งแม่น้ำ กุ้งแชบ๊วย กุ้งแก้ว กุ้งกระดาน หอยโข่งทะเล หอยกระโดด หอยจู้บแจง หอยชักตีน หอยหวาน และร้อยละ 46.15 เป็นชนิดพันธุ์ดั้งเดิมที่เคยมี แต่สูญหายไปเป็นเวลานาน ได้แก่ ปลาตะลุมพุก ปลาทุ ปลาสร้อยเกล็ดถี่ ปลาสลิค ปลากาดำ ในส่วนของชาวประมงร้อยละ 41.72 พบว่าชนิดพันธุ์สัตว์น้ำในชุมชนไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เมื่อพิจารณาตามประเภทการทำการประมง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านประมงชายฝั่ง และประมงน้ำจืด พบว่าองค์กรชุมชนฯ พบชนิดพันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้นในชุมชนจากผลของโครงการฯ ดังนี้

1) ด้านประมงชายฝั่ง องค์กรชุมชนฯ ร้อยละ 72.63 พบชนิดพันธุ์สัตว์น้ำในชุมชนเพิ่มขึ้น โดยก่อนเข้าร่วมโครงการฯ พบชนิดพันธุ์สัตว์น้ำเฉลี่ยชุมชนละ 7 ชนิด หลังเข้าร่วมโครงการฯ พบชนิดพันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้นเป็นเฉลี่ยชุมชนละ 10 ชนิด เพิ่มขึ้นจากเดิมเฉลี่ย 3 ชนิด หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 42.86 โดยชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 60.00 เป็นชนิดพันธุ์ใหม่ที่ไม่เคยพบในชุมชน ได้แก่ กุ้งแชบ๊วย กุ้งกระดาน กุ้งแก้ว หอยโข่งทะเล หอยชักตีน หอยหวาน หอยกระโดด หอยจู้บแจง เนื่องจากกิจกรรมการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำจากโครงการฯ ทำให้แหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ สัตว์น้ำนอกพื้นที่จึงเข้ามาหากินในแหล่งน้ำชุมชนและขยายพันธุ์มากขึ้น และร้อยละ 40.00 เป็นชนิดพันธุ์ดั้งเดิมที่เคยมี แต่สูญหายไปเป็นเวลานาน ได้แก่

ปลาตะลุมพุก ปลาหู เนื่องจากเมื่อก่อนมีปัญหาการปล่อยน้ำเสียลงทะเลชายฝั่งทำให้ชนิดพันธุ์และปริมาณสัตว์น้ำลดลง เมื่อโครงการฯ มีกิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำทำให้สัตว์น้ำได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟู ส่งผลให้มีการขยายพันธุ์มากขึ้น ส่วนองค์กรชุมชนฯ ร้อยละ 27.37 พบว่าชนิดพันธุ์สัตว์น้ำในชุมชนไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม เนื่องจากพบพันธุ์สัตว์น้ำชนิดเดิมตามฤดูกาล

2) ด้านประมงน้ำจืด องค์กรชุมชนฯ ร้อยละ 38.24 พบชนิดพันธุ์สัตว์น้ำในชุมชนเพิ่มขึ้น โดยก่อนเข้าร่วมโครงการฯ พบชนิดพันธุ์สัตว์น้ำเฉลี่ยชุมชน 5 ชนิด หลังเข้าร่วมโครงการฯ พบชนิดพันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้นเป็นเฉลี่ยชุมชนละ 7 ชนิด เพิ่มขึ้นจากเดิมเฉลี่ย 2 ชนิด หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.00 โดยชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่ชาวประมงพบเพิ่มขึ้น ร้อยละ 50.00 เป็นชนิดพันธุ์ใหม่ที่ไม่เคยพบในชุมชน ได้แก่ ปลาทราย ปลาเก๋า ปลาต ปลาแรด ปลาตะเพียน ปลานวลจันทร์ กุ้งแม่น้ำ เนื่องจากกิจกรรมการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำจากโครงการฯ ทำให้แหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ สัตว์น้ำนอกพื้นที่เข้ามาหากินในแหล่งน้ำชุมชน และขยายพันธุ์มากขึ้น และร้อยละ 50.00 เป็นชนิดพันธุ์ดั้งเดิมที่เคยมี แต่สูญหายไปเป็นเวลานาน ได้แก่ ปลาตะลุมพุก ปลาสร้อยเกร็ดดี ปลาสลิต ปลาเก๋า เนื่องจากชุมชนบางแห่งมีเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ สมาชิกช่วยกันดูแลพื้นที่แหล่งน้ำ และมีการบังคับใช้เครื่องมือทำการประมงถูกกฎหมาย ส่งผลให้ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำดั้งเดิมมีการขยายพันธุ์มากขึ้น ส่วนองค์กรชุมชนฯ ร้อยละ 61.76 ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำในชุมชนไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากพบพันธุ์สัตว์น้ำชนิดเดิมตามฤดูกาล และแหล่งน้ำจืดบางแห่งเป็นแบบปิดไม่มีการจับสัตว์น้ำ (ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 การเปลี่ยนแปลงของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่จับได้ของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ประมงชายฝั่ง	ประมงน้ำจืด	เฉลี่ย
1. การเปลี่ยนแปลงของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ			
1.1 ไม่เปลี่ยนแปลง	27.37	61.76	41.72
1.2 เปลี่ยนแปลง	72.63	38.24	58.28
2. จำนวนชนิดพันธุ์ (ชนิด)			
2.1 ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ	7	5	6
2.2 หลังเข้าร่วมโครงการฯ	10	7	9
ผลการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	+3	+2	+3
	42.86	40.00	50.00
3. ชนิดพันธุ์			
3.1 ชนิดพันธุ์ใหม่	60.00	50.00	53.85
3.2 ชนิดพันธุ์ดั้งเดิม	40.00	50.00	46.15

ที่มา: จากการสำรวจ

1.2) ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำ

เมื่อเปรียบเทียบปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ชาวประมงร้อยละ 25.68 มีผลผลิตสัตว์น้ำไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม เนื่องจากการจับสัตว์น้ำในแหล่งน้ำเดิม โดยใช้อุปกรณ์เดิม และชาวประมงร้อยละ 74.32 มีผลผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นจากเดิม ผลจากการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ ทำให้แหล่งน้ำบางพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น สามารถจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 ชาวประมงที่มีการเปลี่ยนแปลงของปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำในชุมชน ปี 2565

รายการ	ร้อยละ
1. ไม่เปลี่ยนแปลง	25.68
2. เปลี่ยนแปลง	74.32

ที่มา: จากการสำรวจ

ชาวประมงส่วนใหญ่สามารถจับสัตว์น้ำในชุมชนได้ปริมาณเพิ่มขึ้น โดยก่อนเข้าร่วมโครงการฯ มีปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ในภาพรวม เฉลี่ยรายละ 1,195 กิโลกรัมต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการฯ ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้เฉลี่ยรายละ 2,177 กิโลกรัมต่อปี เพิ่มขึ้นเฉลี่ยรายละ 982 กิโลกรัมต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 82.18 เนื่องจากสัตว์น้ำในแหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ เมื่อพิจารณาตามประเภทการทำประมง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านประมงชายฝั่ง และประมงน้ำจืด พบว่า ชาวประมงสามารถจับสัตว์น้ำในชุมชนได้ปริมาณเพิ่มขึ้นจากผลของโครงการฯ ดังนี้

1) ด้านประมงชายฝั่ง ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ มีปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ เฉลี่ยรายละ 1,133 กิโลกรัมต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการฯ สามารถจับสัตว์น้ำได้ เฉลี่ยรายละ 2,137 กิโลกรัมต่อปี เพิ่มขึ้นเฉลี่ยรายละ 1,004 กิโลกรัมต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 88.61 เนื่องจากหลังจากมีกิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ ได้แก่ การสร้างแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ ธนาคารสัตว์น้ำ และปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำสู่แหล่งน้ำ ส่งผลให้สัตว์น้ำในแหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ และสัตว์น้ำโตเต็มวัยมีจำนวนเพิ่มขึ้น ชาวประมงจึงสามารถจับสัตว์น้ำได้ในปริมาณที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้การทำการกิจกรรมพัฒนาอาชีพประมง ซึ่งมีการจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องมือทำการประมงที่เหมาะสมและมีคุณภาพมากขึ้น ทำให้ชาวประมงสามารถจับสัตว์น้ำได้ปริมาณมากกว่าเดิม

2) ด้านประมงน้ำจืด ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ ชาวประมงสามารถจับสัตว์น้ำได้เฉลี่ยรายละ 1,286 กิโลกรัมต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการฯ สามารถจับสัตว์น้ำได้เฉลี่ยรายละ 2,235 กิโลกรัมต่อปี เพิ่มขึ้นเฉลี่ยรายละ 949 กิโลกรัมต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 73.79 เนื่องจากหลังจากมีกิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ ได้แก่ การสร้างแหล่งอาศัย/แหล่งอาหารสัตว์น้ำ การอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำ และปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำสู่แหล่งน้ำ ส่งผลให้สัตว์น้ำในแหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์และมีสัตว์น้ำโตเต็มวัยจำนวนเพิ่มขึ้น ชาวประมงจึงสามารถจับสัตว์น้ำได้ในปริมาณที่เพิ่มขึ้น (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 การเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565

หน่วย : กิโลกรัม/ปี/ราย

รายการ	ประมงชายฝั่ง	ประมงน้ำจืด	เฉลี่ย
1. ก่อนเข้าร่วมโครงการ	1,133	1,286	1,195
2. หลังเข้าร่วมโครงการ	2,137	2,235	2,177
ผลการเปลี่ยนแปลง (+เพิ่ม)	+1,004	+949	+982
ผลการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	88.61	73.79	82.18

ที่มา: จากการสำรวจ

ขนาดสัตว์น้ำที่จับได้ในชุมชน กิจกรรมการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ โดยการสร้างที่อยู่อาศัย/แหล่งอาหารธรรมชาติของสัตว์น้ำ การจัดตั้งธนาคารสัตว์น้ำ แหล่งอนุบาล/โรงเพาะฟักสัตว์น้ำ และการปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำ ส่งผลให้ทรัพยากรสัตว์น้ำมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น ทั้งนี้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินผลครั้งนี้ เน้นกรณีการทำประมงน้ำจืดซึ่งมีขอบเขตในการทำประมงชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบขนาดสัตว์น้ำที่จับได้ในชุมชนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการฯ ชาวประมงร้อยละ 75.00 สามารถจับสัตว์น้ำได้ขนาดใหญ่ขึ้น โดยก่อนเข้าร่วมโครงการฯ สัตว์น้ำมีขนาดเฉลี่ย ตัวละ 0.17 กิโลกรัม หลังเข้าร่วมโครงการฯ มีขนาดเพิ่มขึ้นเป็นเฉลี่ย ตัวละ 0.25 กิโลกรัม มีขนาดเพิ่มขึ้นตัวละ 0.08 กิโลกรัม หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 47.06 เนื่องจากแหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น จากการสร้างแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งอาหารธรรมชาติ และชุมชนบางแห่งมีเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ ทำให้สัตว์น้ำเติบโตเต็มที่ ส่งผลให้สัตว์น้ำในพื้นที่รอบเขตที่สามารถจับสัตว์น้ำได้มีขนาดใหญ่ขึ้น โดยสัตว์น้ำที่มีขนาดใหญ่ขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการฯ ได้แก่ ปลา นิล ปลาดุก ปลาตะเพียน ปลากะมัง ปลาดองกราย และปลากะแห และชาวประมงร้อยละ 25.00 จับสัตว์น้ำได้ขนาดที่ไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม เนื่องจากชาวประมงนิยมจับสัตว์น้ำในขนาดที่ผู้บริโภคต้องการ จึงเลือกจับสัตว์น้ำในขนาดเท่าเดิม และบางองค์กรชุมชนฯ เพิ่งทำกิจกรรมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ขนาดของสัตว์น้ำจึงยังไม่เติบโตเต็มที่ (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 การเปลี่ยนแปลงของขนาดสัตว์น้ำจืดที่จับได้ของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2565

รายการ	ร้อยละ
1. การเปลี่ยนแปลงของขนาดสัตว์น้ำ	
1.1 ไม่เปลี่ยนแปลง	25.00
1.2 เปลี่ยนแปลง	75.00
2. ขนาดของสัตว์น้ำ (กิโลกรัม/ตัว)	
2.1 ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ	0.17
2.2 หลังเข้าร่วมโครงการฯ	0.25
ผลการเปลี่ยนแปลงขนาดสัตว์น้ำ	0.08
ร้อยละ	47.06

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ระบบนิเวศของชุมชน

จากกิจกรรมการพัฒนาอาชีพประมงซึ่งมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ส่งผลให้องค์กรชุมชนฯ ร้อยละ 37.50 มีจำนวนนักท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 60.00 และองค์กรชุมชนฯ ร้อยละ 62.50 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวในชุมชน เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นชาวประมงที่เคยมาตกปลา และพักผ่อนในแหล่งน้ำของชุมชนอยู่แล้ว บางแหล่งน้ำขององค์กรชุมชนฯ ทำเป็นแนวเขตอนุรักษ์ไม่ให้คนภายนอกเข้ามาจับสัตว์น้ำ จากกิจกรรมดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อม โดยผลกระทบทั้งเชิงบวก ได้แก่ นักท่องเที่ยวมีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการนำพันธุ์สัตว์น้ำมาปล่อย ร่วมกับสร้างแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ และให้อาหารสัตว์น้ำ ขณะเดียวกันอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะมูลฝอย มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ และมลภาวะทางเสียง ดังนั้นชุมชนควรมีมาตรการรองรับเพื่อป้องกันความเสื่อมโทรมของทรัพยากรในอนาคต

4.5 ทศนคติ

4.5.1 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่สำนักงานประมงจังหวัดต่อการดำเนินโครงการฯ

เจ้าหน้าที่สำนักงานประมงจังหวัด มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการฯ ในภาพรวม ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.53 โดยมีรายละเอียดความพึงพอใจในแต่ละด้าน ดังนี้

1) การจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานส่วนกลางมายังหน่วยงานในระดับพื้นที่ มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.29 เนื่องจากงบดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคสำหรับการดำเนินโครงการฯ และการติดตามชาวประมงไม่เพียงพอ ได้แก่ ค่าน้ำมันในการเดินทาง และค่าดำเนินการจัดประชุมอย่างน้อย 2 ครั้ง ส่วนงบประมาณเงินอุดหนุนเพื่อให้องค์กรชุมชนฯ มีการแบ่งโอนหลายรอบ แต่กิจกรรมที่ต้องจ้างดำเนินการในลักษณะก่อสร้าง/ปรับปรุงโรงเรือน ต้องจ่ายเงินให้ผู้รับเหมาเต็มจำนวนเงิน จึงไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนการดำเนินงานที่กำหนด เจ้าหน้าที่จึงแก้ไขโดยการจัดสรรงบประมาณให้องค์กรชุมชนฯ ที่มีความพร้อมดำเนินการก่อน

2) การประชุมชี้แจงโครงการฯ /แนวทางการดำเนินงานโครงการฯ จากหน่วยงานส่วนกลางสู่ผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.76 เนื่องจากมีการจัดประชุมชี้แจงแนวและทางแผนการดำเนินงานอย่าง ชัดเจน และเข้าใจง่าย

3) เจื่อนไขในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.82 เนื่องจากมีวิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเจื่อนไขในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการฯ ที่ชัดเจนและเหมาะสม โดยผ่านการกลั่นกรองจากคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (Fisheries Co-ordinator: FC)

4) ความเหมาะสมของหลักสูตรการฝึกอบรม มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.55 เนื่องจากหลักสูตรการอบรมมีความเหมาะสม ตรงต่อความต้องการขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น

5) ความเหมาะสมของอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต และการปรับเปลี่ยนเครื่องมือที่เหมาะสม มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.71 เนื่องจากชาวประมงสามารถเลือกอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต และเครื่องมือทำประมงได้ตามความต้องการ และความจำเป็นขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น

6) การดำเนินงานขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.76 เนื่องจากองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นสามารถดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

7) ประโยชน์ที่องค์กรชุมชนประมงฯ ได้รับจากโครงการฯ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.82 เนื่องจากสามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งและความสามัคคี ช่วยเพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย ให้กับองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นได้ (ตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.19 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่มีต่อการดำเนินโครงการ ปี 2565

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานส่วนกลางมายังหน่วยงานในระดับพื้นที่	3.29	ปานกลาง
2. การประชุมชี้แจงโครงการฯ/แนวทางการดำเนินงานโครงการฯ จากหน่วยงานส่วนกลางสู่ผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่	4.76	มากที่สุด
3. เงื่อนไขในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการฯ	4.82	มากที่สุด
4. ความเหมาะสมของหลักสูตรการฝึกอบรม	4.55	มากที่สุด
5. อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต และการปรับเปลี่ยนเครื่องมือที่เหมาะสม	4.71	มากที่สุด
6. การดำเนินงานขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น	4.76	มากที่สุด
7. ประโยชน์ที่องค์กรชุมชนประมงฯ ได้รับจากโครงการฯ	4.82	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.53	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4.5.2 ความพึงพอใจของประธานกลุ่มองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นต่อการดำเนินโครงการฯ

ประธานองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการฯ ในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.88 โดยมีรายละเอียดความพึงพอใจในแต่ละด้าน ดังนี้

1) การชี้แจงโครงการฯ จากเจ้าหน้าที่สำนักงานประมงจังหวัดและสำนักงานประมงอำเภอ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 เนื่องจากเจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินโครงการฯ และคำแนะนำอย่างดี สามารถขอคำปรึกษาทางโทรศัพท์และแอปพลิเคชันไลน์ได้ตลอดเวลา มีการอำนวยความสะดวกในด้านข้อมูล เอกสาร และการเขียนแผนการดำเนินงานโครงการฯ

2) ความเหมาะสมของการคัดเลือกองค์กรชุมชนฯ เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.92 เนื่องจากได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ในการเตรียมเอกสารต่าง ๆ องค์กรชุมชนฯ จึงสามารถทำตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการคัดเลือกกลุ่มเข้าร่วมโครงการฯ ตามกำหนดอย่างรวดเร็ว

3) งบประมาณที่ได้รับ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.58 เนื่องจากกลุ่มสามารถวางแผนการใช้งบประมาณที่ได้รับให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นอย่างเต็มที่ เช่น การซื้ออุปกรณ์การทำประมง/อุปกรณ์แปรรูป การสร้างแหล่งที่อยู่ แหล่งอาหารสัตว์น้ำ โรงเรือน หรือจัดตั้งธนาคารสัตว์น้ำ ได้ตรงตามความต้องการของกลุ่มและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

4) การให้คำแนะนำ/คำปรึกษาจากคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับพื้นที่ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 เนื่องจากเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำและความรู้ เป็นอย่างดี สามารถขอคำปรึกษาได้ตลอดเวลา และเจ้าหน้าที่มีความเป็นกันเองกับชาวประมง

5) ความเหมาะสมขององค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.80 เนื่องจากองค์กรชุมชนฯ สามารถนำความรู้ทั้งด้าน การทำการประมงถูกกฎหมาย และการแปรรูปสัตว์น้ำไปปฏิบัติได้จริง

6) ความเหมาะสมของกิจกรรมขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.95 เนื่องจากสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกดำเนินกิจกรรม เพื่อให้เกิด ผลประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรชุมชนฯ

7) ความเหมาะสมของอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิตและการปรับเปลี่ยนเครื่องมือที่เหมาะสม มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.95 เนื่องจากกลุ่มสามารถเลือกซื้ออุปกรณ์ทำการประมง ที่ตรงตามความต้องการของสมาชิกในกลุ่ม และเกิดการใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

8) การใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำในชุมชน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.97 เนื่องจากสมาชิกกลุ่มได้ประโยชน์จากอุปกรณ์ทำการประมง และแหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ สามารถจับ สัตว์น้ำในปริมาณมากขึ้น ส่งผลให้สมาชิกในกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น

9) ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.78 เนื่องจากกลุ่มมีความเข้มแข็ง มีความพร้อมเพรียงในการดำเนินกิจกรรม และสามารถทำตามกฎระเบียบ ของกลุ่มได้ (ตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20 ความพึงพอใจของประธานกลุ่มองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นต่อการดำเนินโครงการ ปี 2565

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การชี้แจงโครงการฯ จากเจ้าหน้าที่กรมประมง	5.00	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของการคัดเลือกองค์กรชุมชนฯ เข้าร่วมโครงการฯ	4.92	มากที่สุด
3. งบประมาณที่ได้รับ	4.58	มากที่สุด
4. การให้คำแนะนำ/คำปรึกษาจากคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับพื้นที่	5.00	มากที่สุด
5. องค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้	4.80	มากที่สุด
6. ความเหมาะสมของกิจกรรมขององค์กรชุมชนฯ	4.95	มากที่สุด
7. ความเหมาะสมของอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต และการปรับเปลี่ยน เครื่องมือที่เหมาะสม	4.95	มากที่สุด
8. การใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำในชุมชน	4.97	มากที่สุด
9. ความเข้มแข็งในองค์กรชุมชนฯ	4.78	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.88	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4.5.3 ความพึงพอใจของชาวประมงต่อการดำเนินโครงการฯ

ชาวประมงมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการฯ ในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.79 โดยมีรายละเอียดความพึงพอใจในแต่ละด้าน ดังนี้

1) การชี้แจงโครงการฯ จากเจ้าหน้าที่สำนักงานประมงจังหวัดและสำนักงานประมงอำเภอ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.84 เนื่องจากเจ้าหน้าที่ชี้แจงโครงการฯ อย่างดีและเข้าใจง่าย สามารถติดต่อปรึกษาได้ตลอดเวลา

2) ความเหมาะสมของการคัดเลือกชุมชนประมงเข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.80 เนื่องจากได้รับคำแนะนำเป็นอย่างดีจากเจ้าหน้าที่ในการขึ้นทะเบียนและเตรียมเอกสารต่าง ๆ

3) งบประมาณที่ได้รับ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.52 เนื่องจากงบประมาณดังกล่าวสามารถนำมาเป็นเงินทุนในการซื้ออุปกรณ์ทำการประมง อุปกรณ์แปรรูป และทำกิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในชุมชน ซึ่งตรงตามความต้องการของชาวประมงและเกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง

4) การให้คำแนะนำ/คำปรึกษาจากคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับพื้นที่ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.86 เนื่องจากมีการติดตามดูแลอย่างดีและสม่ำเสมอ คอยให้ความรู้ คำแนะนำต่าง ๆ เช่น การทำการประมง การดูแลรักษาอุปกรณ์ การเตรียมเอกสารโครงการ ฯลฯ โดยสามารถติดต่อปรึกษาได้ตลอดเวลา

5) ความเหมาะสมขององค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.82 เนื่องจากองค์กรชุมชนฯ สามารถนำความรู้ทั้งด้านการทำประมงถูกกฎหมาย และการแปรรูปสัตว์น้ำไปปฏิบัติได้จริง

6) ความเหมาะสมของกิจกรรมขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.88 เนื่องจากสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกดำเนินกิจกรรม และสามารถเลือกซื้ออุปกรณ์ทำการประมงที่เหมาะสมกับความต้องการของสมาชิกในกลุ่ม

7) ความเหมาะสมของอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต และการปรับเปลี่ยนเครื่องมือที่เหมาะสม มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.81 เนื่องจากสมาชิกกลุ่มสามารถเลือกซื้ออุปกรณ์ได้ตรงตามความต้องการ ทั้งคุณภาพ ขนาด และราคาที่เหมาะสม สามารถลดค่าใช้จ่ายและเกิดการใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

8) การใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำในชุมชน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.88 เนื่องจากสมาชิกกลุ่มได้ประโยชน์จากอุปกรณ์ทำประมง และแหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ สามารถจับสัตว์น้ำได้ในปริมาณมากขึ้น และเกิดการสร้างรายได้ในชุมชน นอกจากนี้ชาวประมงภายนอกกลุ่มยังได้รับประโยชน์จากการใช้แหล่งน้ำร่วมกันอีกด้วย

9) ความเข้มแข็งในองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.74 เนื่องจากกลุ่มมีความเข้มแข็ง สมาชิกให้ความร่วมมือในการช่วยกันแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ และทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน (ตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21 ความพึงพอใจของชาวประมงต่อการดำเนินโครงการ ปี 2565

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การชี้แจงโครงการฯ จากเจ้าหน้าที่กรมประมง	4.84	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของการคัดเลือกองค์กรชุมชนฯ เข้าร่วมโครงการฯ	4.80	มากที่สุด
3. งบประมาณที่ได้รับ	4.52	มากที่สุด
4. การให้คำแนะนำ/คำปรึกษาจากคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับพื้นที่	4.86	มากที่สุด
5. ความเหมาะสมขององค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้	4.82	มากที่สุด
6. ความเหมาะสมของกิจกรรมขององค์กรชุมชนฯ	4.88	มากที่สุด
7. ความเหมาะสมของอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต และการปรับเปลี่ยนเครื่องมือที่เหมาะสม	4.81	มากที่สุด
8. การใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำในชุมชน	4.88	มากที่สุด
9. ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนฯ	4.74	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.79	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4.6 การประเมินผลสัมฤทธิ์

การประเมินผลสัมฤทธิ์ในภาพรวมของโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงปี 2565 ในการประเมินผลครั้งนี้ ผู้ประเมินได้กำหนดเกณฑ์ตัวชี้วัดผลสำเร็จ ที่ร้อยละ 80 จากเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ช่วงร้อยละ 80.00 - 100.00 หมายความว่าผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก โดยโครงการนี้มีตัวชี้วัดในการประเมินผลทั้งสิ้น 47 ตัวชี้วัด 5 ประเด็น ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และทัศนคติ ผลการประเมิน พบว่า มีจำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลทั้งสิ้น 44 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 93.62 ของตัวชี้วัดการประเมินผลทั้งหมด ดังนั้นการดำเนินงานโครงการมีความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับดีมาก ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จำแนกตามประเด็น ดังนี้

4.6.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งหมด 8 ตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดที่ผ่าน ได้แก่ ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่าย ร้อยละของเจ้าหน้าที่/องค์กรชุมชนประมงที่เห็นว่างบประมาณมีความเพียงพอและทันเวลา จำนวนเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน จำนวนหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ จำนวนหลักสูตรถ่ายทอดความรู้ มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และมีสิ่งก่อสร้าง/ปรับปรุง (ตารางที่ 4.22)

ตารางที่ 4.22 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดของโครงการ ปี 2565

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	ผลที่ได้	ผลการประเมิน
1. งบประมาณ	- ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่าย	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100.00	ผ่าน
	- ร้อยละของเจ้าหน้าที่/องค์กรชุมชนประมง ที่เห็นว่างบประมาณมีความเพียงพอ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ร้อยละ 100.00	ผ่าน
	- ร้อยละของเจ้าหน้าที่/องค์กรชุมชนประมง ที่เห็นว่างบประมาณมีความทันเวลา	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ร้อยละ 90.76	ผ่าน
2. บุคลากร/หน่วยงาน	- จำนวนเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน	2 คน/หน่วยงาน	6 คน/หน่วยงาน	ผ่าน
	- จำนวนหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ	ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยงาน	4 หน่วยงาน.	ผ่าน
3. หลักสูตรการอบรม	- จำนวนหลักสูตรถ่ายทอดความรู้	อย่างน้อย 1 หลักสูตร	1 หลักสูตร	ผ่าน
4. ปัจจัยการผลิต	- จำนวนองค์กรชุมชนที่จัดซื้อปัจจัยการผลิต	119 ชุมชน	119 ชุมชน	ผ่าน
5. สิ่งก่อสร้าง/ปรับปรุง	- จำนวนองค์กรชุมชนที่สร้างสิ่งก่อสร้าง/ ปรับปรุง	27 ชุมชน	27 ชุมชน	ผ่าน
ภาพรวม	8 ตัวชี้วัด		ผ่าน 8 ตัวชี้วัด	

ที่มา: ตารางที่ 4.1 และ 4.2

4.6.2 กิจกรรม (Activities) ในภาพรวมมีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 8 ตัวชี้วัด จาก 10 ตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดที่ผ่าน ได้แก่ จำนวนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่ผ่านการคัดเลือก มีหลักเกณฑ์การคัดเลือก จำนวนคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง จำนวนคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ในระดับพื้นที่ จำนวนครั้งในการจัดประชุมคณะกรรมการ จำนวนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่จัดซื้อจัดหาอุปกรณ์/เครื่องมือ ปัจจัยการผลิต จำนวนครั้งในการให้คำแนะนำ/ปรึกษา และจำนวนครั้งในการอบรมถ่ายทอดความรู้

ในส่วนของตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ จำนวนครั้งในการรายงานผลการดำเนินงานโครงการของคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง และคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ในระดับพื้นที่ และจำนวนครั้งในการติดตามผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากองค์กรชุมชนฯ ได้รับงบประมาณล่าช้า ทำให้การดำเนินกิจกรรมล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ เจ้าหน้าที่จึงไม่สามารถรายงานผลการดำเนินงานได้ (ตารางที่ 4.23)

ตารางที่ 4.23 ผลการประเมินด้านกิจกรรมเปรียบเทียบตัวชี้วัดของโครงการ ปี 2565

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	ผลที่ได้	ผลการประเมิน
1. การคัดเลือกชุมชนประมงที่ได้ขึ้นทะเบียน	- จำนวนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่ผ่านการคัดเลือก	200 องค์กรชุมชน	200 องค์กรชุมชน	ผ่าน
2. การจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน	- จำนวนคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง	50 คณะกรรมการ	50 คณะกรรมการ	ผ่าน
	- จำนวนคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ในระดับพื้นที่	50 คณะทำงาน	50 คณะทำงาน	ผ่าน
	- จำนวนครั้งในการจัดประชุมคณะกรรมการ	3 ครั้ง/ปี/คณะ	4.5 ครั้ง/ปี/คณะ	ผ่าน
3. การจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์/เครื่องมือปัจจัยการผลิต	- จำนวนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่ดำเนินการ	119 องค์กรชุมชน	119 องค์กรชุมชน	ผ่าน
4. การให้คำแนะนำ/ปรึกษา	- จำนวนครั้งในการให้คำแนะนำ/ปรึกษา	2 ครั้ง/ปี/ชุมชน	11 ครั้ง/ปี/ชุมชน	ผ่าน
5. การถ่ายทอดความรู้	- จำนวนครั้งในการอบรมถ่ายทอดความรู้	1 ครั้ง/ปี/ชุมชน	1 ครั้ง/ปี/ชุมชน	ผ่าน
6. การรายงานผลการดำเนินโครงการ	- จำนวนครั้งในการรายงานผลการดำเนินโครงการของคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง และคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ในระดับพื้นที่	12 ครั้ง/ปี	4.5 ครั้ง/ปี	ไม่ผ่าน
	- จำนวนครั้งในการติดตามผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่	12 ครั้ง/ปี	7 ครั้ง/ปี	ไม่ผ่าน
ภาพรวม	10 ตัวชี้วัด		ผ่าน 8 ตัวชี้วัด	

ที่มา: ตารางที่ 4.3

4.6.3 ผลผลิต (Outputs) ตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งหมด 17 ตัวชี้วัด แบ่งออกเป็น 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ จำนวนองค์กรชุมชนที่ดำเนินการพัฒนาแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ จัดตั้งและพัฒนาธนาคารสัตว์น้ำ จัดสร้างแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ ปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ จัดตั้งโรงเพาะฟัก/ชุดเพาะฟักเคลื่อนที่ และสร้างแหล่งอาหารธรรมชาติ 2) กิจกรรมพัฒนาอาชีพประมง จำนวนองค์กรชุมชนที่จัดซื้อเครื่องมือ/อุปกรณ์ ที่เหมาะสมและถูกกฎหมาย เครื่องมืออุปกรณ์ซ่อมแซม เครื่องมือทำการประมงและเรือ วัสดุ/อุปกรณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 3) กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะการทำประมง จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่ได้รับการอบรมการทำประมงถูกกฎหมาย การใช้เครื่องมือ/การดูแลรักษาเครื่องมือ และการแปรรูป 4) กิจกรรมเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ จำนวนองค์กรชุมชนที่จัดซื้ออุปกรณ์การแปรรูปสัตว์น้ำ โรงเรือนแปรรูปที่สร้าง/ปรับปรุง และอาคารรับซื้อและจำหน่ายสัตว์น้ำที่ก่อสร้าง (ตารางที่ 4.24)

ตารางที่ 4.24 ผลการประเมินด้านผลผลิตเปรียบเทียบตัวชี้วัดของโครงการ ปี 2565

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	ผลที่ได้	ผลการประเมิน
1. กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ				
1.1 การพัฒนาแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่พัฒนาแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ	48 องค์กรชุมชน	48 องค์กรชุมชน	ผ่าน
1.2 การจัดตั้งและพัฒนาธนาคารสัตว์น้ำ	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่จัดตั้งและพัฒนาธนาคารสัตว์น้ำ	9 องค์กรชุมชน	9 องค์กรชุมชน	ผ่าน
	- จำนวนธนาคารสัตว์น้ำที่ก่อตั้งและได้รับการพัฒนา	9 องค์กรชุมชน	9 องค์กรชุมชน	ผ่าน
1.3 การอนุบาลสัตว์น้ำ	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่จัดสร้างแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ	17 องค์กรชุมชน	17 องค์กรชุมชน	ผ่าน
1.4 การปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำ	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่ปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ	51 องค์กรชุมชน	51 องค์กรชุมชน	ผ่าน
1.5 การจัดตั้งโรงเพาะฟัก	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่จัดตั้งโรงเพาะฟัก	9 แห่ง	9 แห่ง	ผ่าน
	- จำนวนชุดเพาะฟักเคลื่อนที่และโรงเพาะฟักที่จัดตั้ง	องค์กรชุมชนละ 1 ชุด/โรง	องค์กรชุมชนละ 1 ชุด/โรง	ผ่าน
1.6 การสร้างแหล่งอาหารธรรมชาติ	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่สร้างแหล่งอาหารธรรมชาติ	11 องค์กรชุมชน	11 องค์กรชุมชน	ผ่าน
2. กิจกรรมพัฒนาอาชีพประมง				
2.1 การปรับเปลี่ยนเครื่องมือที่เหมาะสม และถูกกฎหมาย	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่จัดซื้อเครื่องมืออุปกรณ์	80 องค์กรชุมชน	80 องค์กรชุมชน	ผ่าน
2.2 การสนับสนุนอุปกรณ์ซ่อมแซมเครื่องมือทำการประมงและเรือ	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่จัดซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ซ่อมแซม	40 องค์กรชุมชน	40 องค์กรชุมชน	ผ่าน
2.3 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่จัดซื้อวัสดุ/อุปกรณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	16 องค์กรชุมชน	16 องค์กรชุมชน	ผ่าน
3. กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะการทำงานประมง				
- องค์กรชุมชนประมงที่ได้รับ การอบรมถ่ายทอดความรู้	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่ได้รับการอบรม	12 องค์กรชุมชน	12 องค์กรชุมชน	ผ่าน
	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่ได้รับการอบรมการใช้เครื่องมือ/การดูแลรักษาเครื่องมือ	1 องค์กรชุมชน	1 องค์กรชุมชน	ผ่าน
	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่ได้รับการอบรมแปรรูป	12 องค์กรชุมชน	12 องค์กรชุมชน	ผ่าน
4. กิจกรรมเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ				
4.1 การแปรรูปสัตว์น้ำ	- จำนวนองค์กรชุมชนฯ ที่จัดซื้ออุปกรณ์การแปรรูปสัตว์น้ำ	56 องค์กรชุมชน	56 องค์กรชุมชน	ผ่าน
	- จำนวนโรงเรียนแปรรูปที่สร้าง/ปรับปรุง	8 องค์กรชุมชน	8 องค์กรชุมชน	ผ่าน
4.2 การส่งเสริมด้านการตลาด	- จำนวนอาคารรับซื้อและจำหน่ายสัตว์น้ำที่ก่อสร้าง	1 องค์กรชุมชน	1 องค์กรชุมชน	ผ่าน
ภาพรวม	17 ตัวชี้วัด		ผ่าน 17 ตัวชี้วัด	

4.6.4 ผลลัพธ์ (Outcomes) ตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งหมด 9 ตัวชี้วัด จาก 10 ตัวชี้วัด ได้แก่ ร้อยละของชาวประมง/องค์กรชุมชนฯ ที่นำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ การนำปัจจัยการผลิต และวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ประโยชน์ การใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้าง/ปรับปรุง รายได้ของชาวประมงที่เข้าร่วม โครงการฯ มีมูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์สินค้าประมง (กิจกรรมการแปรรูปสัตว์น้ำ) จำนวนองค์กรชุมชนฯ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ จำนวนนักท่องเที่ยวในชุมชน ปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำในชุมชน จำนวนชนิดพันธุ์สัตว์น้ำในชุมชน และขนาดสัตว์น้ำที่จับได้ในชุมชน

ในส่วนของตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ ร้อยละของชาวประมง/องค์กรชุมชนฯ ที่ใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้าง/ปรับปรุง (ตารางที่ 4.25)

ตารางที่ 4.25 ผลการประเมินด้านผลลัพธ์เปรียบเทียบตัวชี้วัดของโครงการ ปี 2565

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	ผลที่ได้	ผลการประเมิน
1. ด้านการใช้ประโยชน์	- ร้อยละของชาวประมง/องค์กรชุมชนฯ ที่นำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ร้อยละ 88.00	ผ่าน
	- ร้อยละของชาวประมง/องค์กรชุมชนฯ ที่นำปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ประโยชน์	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ร้อยละ 90.96	ผ่าน
	- ร้อยละของชาวประมง/องค์กรชุมชนฯ ที่ใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้าง/ปรับปรุง	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ร้อยละ 66.42	ไม่ผ่าน
2. ด้านเศรษฐกิจ	- รายได้ของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการ	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3	ร้อยละ 50.80	ผ่าน
	- มีมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์สินค้าประมง (กิจกรรมการแปรรูปสัตว์น้ำ)	เพิ่มขึ้นร้อยละ 10	ร้อยละ 74.43	ผ่าน
3. ด้านสังคม	- จำนวนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ	200 ชุมชน	200 องค์กร	ผ่าน
	- จำนวนนักท่องเที่ยวในชุมชน	เพิ่มขึ้นร้อยละ 2	ร้อยละ 60.00	ผ่าน
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	- ปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำในชุมชน	เพิ่มขึ้นร้อยละ 2	ร้อยละ 82.18	ผ่าน
	- จำนวนชนิดพันธุ์สัตว์น้ำในชุมชน	เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ชนิด	เพิ่มขึ้น 3 ชนิด	ผ่าน
	- ขนาดสัตว์น้ำที่จับได้ในชุมชน	ใหญ่ขึ้นร้อยละ 2	ร้อยละ 47.06	ผ่าน
ภาพรวม	10 ตัวชี้วัด		ผ่าน 9 ตัวชี้วัด	

ที่มา: ตารางที่ 4.19 , 4.20 และ 4.21

4.6.5 ทักษะ ตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลทั้งหมด 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ ระดับความพึงพอใจของชาวประมงและองค์กรชุมชนฯ ต่อการดำเนินโครงการ และระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการฯ (ตารางที่ 4.26)

ตารางที่ 4.26 ผลการประเมินด้านทักษะเปรียบเทียบตัวชี้วัดของโครงการ ปี 2565

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน	ผลที่ได้	ผลการประเมิน
ทักษะ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการฯ	- ระดับมากขึ้นไป	มากที่สุด	ผ่าน
	- ระดับความพึงพอใจของชาวประมงและองค์กรชุมชนฯ ต่อการดำเนินโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป	มากที่สุด	ผ่าน
ภาพรวม	2 ตัวชี้วัด		ผ่าน 2 ตัวชี้วัด	

ที่มา: ตารางที่ 4.19 , 4.20 และ 4.21

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การประเมินผลโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง ปี 2565 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เป็นการประเมินผลหลังโครงการสิ้นสุดแล้ว (Post Evaluation) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการฯ ทั้งส่วนกลางและในระดับพื้นที่ ประธานองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น และชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวนตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 396 ตัวอย่าง

5.1 สรุป

5.1.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

1) **ด้านการใช้ประโยชน์** จากกิจกรรมการจัดการอบรมถ่ายทอดความรู้ องค์กรชุมชนฯ และชาวประมงร้อยละ 88.00 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ โดยมีความรู้/ความเข้าใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.57 และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.46 ส่วนร้อยละ 12.00 ยังไม่สามารถนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากช่วงระยะเวลาอบรมเป็นฤดูห้ามจับสัตว์น้ำ กิจกรรมการจัดซื้อปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ สามารถดำเนินการจัดซื้อได้เฉลี่ยชุมชนละ 10 ชนิด ครบตามเป้าหมาย ประธานองค์กรชุมชนฯ และชาวประมงร้อยละ 90.96 มีความเห็นว่ากิจกรรมที่กลุ่มของตนเลือก สามารถแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชน และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง สามารถนำปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.76 ส่วนร้อยละ 9.04 ยังไม่ได้้นำปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเป็นฤดูห้ามจับสัตว์น้ำ และอุปกรณ์จับสัตว์น้ำมีจำนวนไม่เพียงพอต่อสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม ในส่วนของการใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้าง/ปรับปรุง ร้อยละ 66.42 สามารถใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.83 ส่วนร้อยละ 33.58 ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ เนื่องจากโรงเรือนรับซื้อและจำหน่ายสัตว์น้ำถูกน้ำท่วมหลังจากสร้างเสร็จแล้ว

2) **ด้านเศรษฐกิจ** พบว่า ชาวประมงร้อยละ 51.32 มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยรายละ 63,029.68 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 52.07 เนื่องจากการทำกิจกรรมอนุบาลสัตว์น้ำ การสร้างแหล่งอาหาร การสร้างกรง (ที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำ) จัดตั้งธนาคารปู และการสร้างซั้งเพื่อเป็นเขตอนุรักษ์ที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำ ส่งผลให้ปริมาณสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นและมีความหลากหลายมากขึ้น ในส่วนของมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์สินค้าประมง จากกิจกรรมการแปรรูปสัตว์น้ำ มีการจัดซื้ออุปกรณ์สำหรับการแปรรูปสัตว์น้ำ ก่อสร้าง/ปรับปรุงโรงเรือนแปรรูป และการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการแปรรูปแก่สมาชิก จากการสำรวจ พบว่า ผลิตภัณฑ์สินค้าประมงมีผลตอบแทนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 72.93 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 70.55 เนื่องจากการพัฒนาวิธีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ปรับปรุงกระบวนการผลิต พัฒนาระบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ และบรรจุภัณฑ์สวยงามเป็นที่สนใจของผู้บริโภค นอกจากนี้เครื่องมือ/เครื่องจักรแปรรูปที่องค์กรชุมชนฯ ได้รับการสนับสนุน ส่งผลให้สามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้ในปริมาณมากขึ้น นอกจากนี้ชาวประมงส่วนหนึ่งได้รับประโยชน์จากการจัดซื้ออุปกรณ์

การทำประมง ค่าใช้จ่ายการทำประมงของชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการฯ ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 2,362.44 บาทต่อปี หรือลดลงร้อยละ 23.16 เนื่องจากได้รับประโยชน์จากการจัดซื้ออุปกรณ์สำหรับซ่อมแซมเรือ อุปกรณ์ทำประมง และอุปกรณ์จับสัตว์น้ำจากโครงการ

3) ด้านสังคม องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งหมด 200 ชุมชน และชาวประมงสมาชิกขององค์กรชุมชนฯ ทุกรายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรชุมชนฯ โดยชาวประมงร้อยละ 77.89 มีการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน รองลงมาร้อยละ 65.26 มีการกำหนดกติกาการใช้ปัจจัยการผลิต/ทรัพยากรร่วมกัน และร้อยละ 62.63 มีการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการทำการประมงร่วมกันภายในกลุ่มด้านการเปลี่ยนแปลงของนักท่องเที่ยวในชุมชน พบว่า องค์กรชุมชนฯ ร้อยละ 62.50 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวในชุมชน เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นชาวประมงที่เคยมาตกปลาและพักผ่อนในแหล่งน้ำของชุมชนอยู่แล้ว และบางแหล่งน้ำขององค์กรชุมชนฯ ทำเป็นแนวเขตอนุรักษ์ไม่ให้นักภายนอกเข้ามาจับสัตว์น้ำ ส่วนองค์กรชุมชนฯ ร้อยละ 37.50 มีการเปลี่ยนแปลงของนักท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้น โดยมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 60.00 เนื่องจากมีการปรับปรุงสถานที่และเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวในชุมชนมาตกปลา ชมวิว นั่งเล่น และพักผ่อนเพิ่มขึ้น บางแหล่งน้ำอยู่ใกล้กับวัดในชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาไหว้พระ แวะพักผ่อนและให้อาหารปลาริมแหล่งน้ำมากขึ้น บางแห่งมีกิจกรรมรับ-ส่งนักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและคนต่างชาติที่ต้องการมาพักผ่อนโฮมสเตย์ในพื้นที่ ล่องเรือพื้นบ้านชมแหล่งน้ำในชุมชน และบางแห่งมีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการจัดงานในพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำโครงการ เช่น ตลาดนัด งานวิ่งมาราธอน งานลอยกระทง ฯลฯ

4) ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านผลผลิตสัตว์น้ำในชุมชน พบว่า ชาวประมงร้อยละ 74.32 สามารถจับสัตว์น้ำในชุมชนได้ในปริมาณที่เพิ่มขึ้น โดยก่อนเข้าร่วมโครงการฯ มีปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ในภาพรวมเฉลี่ยร้อยละ 1,195 กิโลกรัมต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการฯ จับได้เฉลี่ยร้อยละ 2,177 กิโลกรัมต่อปี เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 982 กิโลกรัมต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 82.18 เนื่องจากสัตว์น้ำในแหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์และชาวประมงร้อยละ 25.68 มีผลผลิตสัตว์น้ำไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม เนื่องจากชาวประมงมีการจับสัตว์น้ำในแหล่งน้ำเดิมโดยใช้อุปกรณ์ชนิดเดิม ทั้งนี้ ผลจากการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำทำให้แหล่งน้ำบางพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ส่งผลให้มีชาวประมงทั้งในและนอกพื้นที่มาจับสัตว์น้ำมากขึ้น ชาวประมงกลุ่มเดิมในแหล่งน้ำนั้นจึงจับสัตว์น้ำได้ในปริมาณเท่าเดิม ด้านชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ พบว่า องค์กรชุมชนฯ ร้อยละ 58.28 มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนชนิดพันธุ์สัตว์น้ำในชุมชน โดยก่อนเข้าร่วมโครงการฯ พบชนิดพันธุ์สัตว์น้ำเฉลี่ยชุมชนละ 6 ชนิด หลังเข้าร่วมโครงการฯ พบชนิดพันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้นเป็นเฉลี่ยชุมชนละ 9 ชนิด เพิ่มขึ้นจากเดิมเฉลี่ย 3 ชนิด หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 50.00 ซึ่งชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 53.85 เป็นชนิดพันธุ์ใหม่ที่ไม่เคยพบในชุมชน และร้อยละ 46.15 เป็นชนิดพันธุ์ดั้งเดิมที่เคยมีแต่หายไปจากแหล่งน้ำนั้น ในส่วนของชาวประมงร้อยละ 41.72 พบว่า ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำในชุมชนไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ด้านขนาดสัตว์น้ำที่จับได้ในชุมชน กรณีการทำประมงน้ำจืดซึ่งมีขอบเขตในการทำประมงชัดเจน พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการฯ ชาวประมงร้อยละ 75.00 สามารถจับสัตว์น้ำได้ขนาดใหญ่ขึ้น โดยก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

สัตว์น้ำมีขนาดเฉลี่ยตัวละ 0.17 กิโลกรัม หลังเข้าร่วมโครงการฯ มีขนาดเพิ่มขึ้นเป็นเฉลี่ยตัวละ 0.25 กิโลกรัม มีขนาดเพิ่มขึ้นตัวละ 0.08 กิโลกรัม เนื่องจากแหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น จากการสร้างแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งอาหารธรรมชาติให้สัตว์น้ำ และชุมชนบางแห่งมีเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ ทำให้สัตว์น้ำเติบโตเต็มที่ ส่งผลให้สัตว์น้ำในพื้นที่รอบเขตที่สามารถจับสัตว์น้ำได้มีขนาดใหญ่ขึ้น และชาวประมงร้อยละ 25.00 จับสัตว์น้ำได้ขนาดที่ไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม เนื่องจากชาวประมงนิยมจับสัตว์น้ำเพื่อจำหน่ายในขนาดเท่าเดิม และบางองค์กรชุมชนฯ เพิ่งทำกิจกรรมปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำ ขนาดของสัตว์น้ำจึงยังไม่เติบโตเต็มที่

5.1.3 ข้อค้นพบจากการประเมินผล

1) ด้านงบประมาณ

1.1) งบประมาณเงินอุดหนุนของกรมประมงที่จัดสรรให้กับองค์กรชุมชนฯ มีการแบ่งโอนหลายรอบ ไม่เต็มวงเงิน ส่งผลให้มีการดำเนินงานโครงการฯ ล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ เจ้าหน้าที่จึงแก้ไขโดยการจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรชุมชนฯ ที่มีความพร้อมดำเนินการก่อน รวมทั้งกระทบต่อการประเมินราคาวัสดุ/อุปกรณ์ขององค์กรชุมชนฯ เนื่องจากร้านค้ารับประกันราคาไว้ไม่เกิน 30 วัน ส่งผลให้ราคาสินค้าส่วนใหญ่มีการปรับเพิ่มขึ้น สมาชิกองค์กรชุมชนฯ จึงต้องช่วยกันออกค่าใช้จ่ายส่วนต่างเพิ่มเติม

1.2) องค์กรชุมชนฯ ยังมีความต้องการปัจจัยการผลิตบางส่วน เช่น วัสดุปรับปรุงภูมิทัศน์ อุปกรณ์แปรรูป อุปกรณ์ทำการประมง แต่งบประมาณมีจำกัด จึงต้องการให้มีการสนับสนุนต่อยอดโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง

1.3) งบดำเนินงานของสำนักงานประมงจังหวัดที่รับผิดชอบโครงการฯ ไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินโครงการ และการติดตามให้คำแนะนำชาวประมง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคได้รับจัดสรรงบดำเนินงานเพียงชุมชนละ 2,500 บาท ซึ่งองค์กรชุมชนฯ แต่ละอำเภอมีระยะทางห่างไกลกัน อีกทั้งมีแผนดำเนินการจัดประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อพิจารณาคัดเลือกองค์กรชุมชนฯ เข้าร่วมโครงการฯ และอนุมัติโครงการฯ ทั้งนี้ เมื่องบประมาณไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่จึงแก้ไขโดยการบูรณาการงบประมาณร่วมกับโครงการอื่นเพื่อมาติดตามโครงการฯ

2) ด้านประมงชายฝั่ง

ปัญหาน้ำทะเลเน่าเสีย จากน้ำมันเรือขนส่งสินค้าที่รั่วไหลในทะเล ชาวประมงในชุมชนใกล้เคียงชายฝั่งที่เลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำจืดมีการปล่อยน้ำเสียลงทะเล และในช่วงฤดูฝนมีการระบายน้ำท่วมขังลงสู่ทะเล ซึ่งมีขยะติดไปด้วย ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ สัตว์น้ำตาย และมีการย้ายที่อยู่ ทำให้ชาวประมงจับสัตว์น้ำได้น้อยลง และบางชุมชนจับสัตว์น้ำไม่ได้เป็นระยะเวลานาน

3) ด้านประมงน้ำจืด

3.1) พื้นที่แหล่งน้ำขององค์กรชุมชนฯ บางแห่งเป็นพื้นที่ของกรมชลประทานมีข้อจำกัดทางกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 กำหนดเครื่องมือและวิธีการจับสัตว์น้ำ

ตลอดจนห้ามจับสัตว์น้ำในทางน้ำชลประทาน และห้ามต่อเติมสิ่งก่อสร้างรูก้าทางน้ำชลประทาน ชาวประมงจึงไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ตรงตามความต้องการขององค์กรชุมชนฯ ได้อย่างแท้จริง ได้แก่ การทำกระชังปลา การสร้างแหล่งอาหารธรรมชาติ

3.2) แหล่งน้ำบางพื้นที่เกิดน้ำท่วม ชาวประมงผู้ทำกิจกรรมอนุบาลสัตว์น้ำในกระชังในบ่อปูนซีเมนต์ และกิจกรรมสร้างโรงเรือนรับซื้อและจำหน่ายสัตว์น้ำของโครงการฯ ถูกน้ำท่วมหลังจากสร้างเสร็จแล้ว จึงยังไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ยังทำให้สัตว์น้ำอพยพย้ายถิ่นไปแหล่งน้ำอื่นตามกระแส น้ำ ส่งผลให้ชาวประมงจับสัตว์น้ำไม่ได้เป็นระยะเวลาหลายเดือน

4) ด้านประมงแปรรูป

4.1) ชาวประมงต้องการองค์ความรู้ด้านการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำให้มีความหลากหลายเพิ่มเติม ตั้งแต่กระบวนการผลิต ขั้นตอนการผลิต จนถึงการตลาด อีกทั้งต้องการการสนับสนุนอุปกรณ์แปรรูปต่าง ๆ เพื่อให้องค์กรชุมชนฯ มีอาชีพเสริมและสามารถสร้างรายได้ในระยะยาว

4.2) องค์กรชุมชนฯ โดยเฉพาะกลุ่มที่เพิ่งจัดตั้งใหม่ ผลิตภัณฑ์แปรรูปยังไม่เป็นที่รู้จัก มีช่องทางตลาดจำกัด จำหน่ายเฉพาะในชุมชน รวมทั้งยังขาดการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 กรมประมง (ส่วนกลาง)

1) การดำเนินโครงการฯ เป็นรูปแบบที่ควรส่งเสริมและดำเนินการต่อ ชาวประมงและประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์ร่วมกัน กิจกรรมดำเนินการตามความต้องการขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น และสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่และชุมชน โดยให้องค์กรชุมชนฯ กำหนดแผนงานและงบประมาณเองภายใต้กรอบที่โครงการกำหนด แต่อย่างไรก็ตามการส่งเสริมโครงการฯ ในปี 2565 มีเงื่อนไขคัดเลือกเฉพาะชุมชนประมงที่ยังไม่เคยเข้าร่วมโครงการ ซึ่งพบว่าบางชุมชนประมงยังต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการดำเนินโครงการฯ ในระยะต่อไปควรปรับเงื่อนไขดังกล่าว ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงความจำเป็นและการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มประกอบ เพื่อให้ชุมชนประมงเข้มแข็ง และสามารถดำเนินการด้วยชุมชนเองต่อไปอย่างยั่งยืน

2) กรมประมงควรจัดทำแผนการดำเนินงานโครงการฯ ให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาการโอนเงินงบประมาณ และสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคเพื่อใช้ในการติดตามการดำเนินงานโครงการฯ พัฒนาองค์กรชุมชนฯ ให้มีความเข้มแข็งขึ้น สร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ชาวประมงในระยะยาว ขยายผลโครงการฯ ไปสู่องค์กรชุมชนฯ กลุ่มอื่นๆ เพื่อเป็นการอนุรักษ์สัตว์น้ำ และเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในชุมชน

3) กรมประมงควรสนับสนุนองค์ความรู้ต่าง ๆ แก่องค์กรชุมชนฯ เพิ่มเติม ได้แก่ การทำประมง การแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำให้หลากหลาย การตลาดและการเชื่อมโยงตลาด เพื่อให้องค์กรชุมชนฯ สามารถผลิต

แปรรูป และจำหน่ายได้เองภายในชุมชน นอกจากนี้ควรสนับสนุนอุปกรณ์ทำประมงและการแปรรูปที่จำเป็น การรับรองมาตรฐาน เพื่อเป็นการต่อยอดสร้างอาชีพแก่ชาวประมงในชุมชน

5.2.2 ระดับจังหวัด

สำนักงานประมงจังหวัดควรพิจารณาดำเนินการช่วยเหลือและเยียวยาองค์กรชุมชนฯ ที่เข้าร่วม โครงการฯ ที่ประสบภัยน้ำท่วมในพื้นที่ และควรติดตามเฝ้าระวังเพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และองค์กร ชุมชนฯ ที่ประสบภัยน้ำท่วมในพื้นที่ และควรคำนึงถึงความเหมาะสมของพื้นที่ที่เลือกดำเนินกิจกรรมสร้าง สิ่งก่อสร้าง เพื่อสามารถใช้ประโยชน์ได้ในระยะยาว

5.2.3 ชุมชนประมง

กิจกรรมพัฒนาอาชีพประมง ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวในชุมชน เพิ่มขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นชุมชนควรมีมาตรการรองรับเพื่อป้องกันความเสื่อมโทรม ของทรัพยากรในอนาคต

บรรณานุกรม

- กรมประมง (2558.) *ฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล. ประมงทะเล การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง* สืบค้นวันที่ 19 ตุลาคม 2565 เข้าถึงได้จากเว็บไซต์ http://www.mkh.in.th/index.php?option=com_content&view=article&id=65:2010-03-25-18-42-51&catid=8&lang=th&Itemid=171
- ไชยยะ คงมณี. (2565). “แนวคิดการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการวิจัย: *Economic Analysis และ Social Return On Investment SROI*. สงขลา: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ถนอมศักดิ์ ศรีจันทร์ และคณะ. (2562). *การประเมินผลลัพธ์และผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนสำหรับงานบริการวิชาการแก่ชุมชน*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์. (2548). *เศรษฐศาสตร์จุลภาคเบื้องต้น Foundation of Microeconomics*. เชียงใหม่: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นุรีสา สะรี. (2562). *การจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำโดยชุมชน บริเวณชายฝั่งปากบารา อำเภอลงขัน จังหวัดสตูล* วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- บรรเทิง มาแสง. (2546). *เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ปวีณา ผาแสง และคณะ. (2560). *การศึกษาการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผ้าทอพื้นเมืองน่าน*. น่าน: วิทยาลัยชุมชนน่าน, สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.
- พงศ์เทพ แก้วเสถียร. (2564) *แนวทางการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มประมงพื้นบ้านสู่การสร้างเครือข่ายชุมชนการจัดการทรัพยากรบึงขุนทะเล ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี* วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, ปีที่ 5 ฉบับเดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2564. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- ภาวิดา รังษี. (2564). *การจัดการประมงร่วมในประเทศไทย* วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- มาลาศรี คำศรี และคณะ. (2563). *ความสำเร็จและการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการธนาคารผลผลิตสัตว์น้ำในพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* กรมประมง, เอกสารวิชาการฉบับที่ 5/2563 กรุงเทพฯ: กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- เรืออากาศตรี พชร ชำนาญไพร. (2560). *การวัดผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนในธุรกิจเพื่อสังคมของศูนย์การเรียนรู้เพาะฟักลูกปู คันคว่ำอัสระ บัญชีมหาบัณฑิต*. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- รศ.ทวี ทองสว่าง. (มปป). *กรมประมง*. สืบค้นวันที่ 19 ตุลาคม 2565 เข้าถึงได้จาก เว็บไซต์ <http://old-book.ru.ac.th/e-book/g/GE253/ge253-11.pdf>

- วัลภา แก้ววิมาน และคณะ. (2564). *ปูกลับมา: แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มอนุรักษ์ประมงพื้นบ้านในถิ่น
ธนาการปูไข่นอกกระดอง ศูนย์เรียนรู้วิถีประมงพื้นบ้าน อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช*
วารสารครุศาสตร์วิชาการ, ปีที่ 6 ฉบับเดือน มิถุนายน – ธันวาคม 2564. เชียงราย: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย
- วิฑูรย์ เวชประสิทธิ์ และคณะ. (2564). *รูปแบบการสร้างคุณค่าร่วมเพื่อการจัดการประมงชายฝั่ง* วารสารพุทธ
สังคมวิทยาปริทรรศน์ ปีที่ 6 ฉบับเดือน มกราคม – มีนาคม 2564 นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครศรีธรรมราช
- สมชาย วรกีเกษมสกุล. (2554). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อยุธยา:
อักษรศิลป์การพิมพ์.
- สมศักดิ์ ระย่น. (2561). *ดัชนีความสมบูรณ์ทางชีวภาพของระบบนิเวศแหล่งน้ำจืดโดยใช้ปลาเป็นตัวชี้วัด*
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2561). *โครงการธนาคารผลผลิตเกษตรกรด้านการประมง ปี 2560*. กรุงเทพฯ:
ศูนย์ประเมินผล, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- อดิگانต์ วิจิต. (2559). *การพัฒนาศักยภาพของชาวประมงพื้นบ้าน ในเขตเทศบาลตำบลพุมเรียงอำเภอไชยา*
จังหวัดสุราษฎร์ธานี วารสารวิชาการ สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ, ปีที่ 9 ฉบับเดือน
พฤษภาคม – สิงหาคม 2559 กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- Karr, J.R. (1981). Assessment of biotic integrity using fish communities. *Fisheries*, 6(6), 21-27.
- Likert, R. (1932). *A Technique for the Measurement of Attitudes*. Archives of Psychology.
Columbia University.
- Neuman, W.L. (1991). CIPP Evaluation Model Checklist: A Tool for Applying the CIPP Model to
Assess Projects and Programs. Western Michigan University.
- W.K. Kellogg Foundation. (2004). *Logic Model Development Guide*. Michigan.

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1
สาระสำคัญของโครงการ

สาระสำคัญของโครงการ

1. ความเป็นมาของโครงการ

1.1 ที่มาของโครงการ

ประเทศไทยมีพื้นที่แหล่งน้ำซึ่งเป็นน้ำจืดและทะเล นับได้ว่าเป็นแหล่งทรัพยากรประมงอันมีคุณค่าที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านแหล่งอาหารโปรตีนของประชาชน อาชีพประมงจึงก่อให้เกิดการสร้างรายได้และการจ้างงานในชุมชน จึงเปรียบเสมือนเป็นแหล่งพึ่งพิงแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยทั้งในพื้นที่เมืองและชนบทของประเทศมายาวนานต่อมาเมื่อประเทศมีการพัฒนามากขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม แหล่งน้ำจึงถูกใช้ประโยชน์ในหลายๆ ด้านทั้งเพื่อการอุปโภคและบริโภค การเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ฯลฯ ทรัพยากรประมงหรือสัตว์น้ำ จึงเป็นความมั่นคงด้านอาหารของประเทศไทยและมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในอนาคต แต่เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นความต้องการบริโภคและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมงหรือสัตว์น้ำก็เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้เกิดมีการลักลอบทำการประมงด้วยเครื่องมือทำการประมงที่ผิดกฎหมาย และนำทรัพยากรประมงมาใช้จนเกินศักยภาพการผลิตตามธรรมชาติ

ตามบทบัญญัติแห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 25 กำหนดให้กรมประมงดำเนินการช่วยเหลือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่น ในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรสัตว์น้ำ สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มและจัดให้มีการขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น รวมทั้งช่วยเหลือและสนับสนุน การดำเนินงานโครงการ หรือกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนประมง ด้วยเหตุนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมประมง กำหนดเป็นนโยบายสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนประมง ให้เกิดการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งและชาวประมงสามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืนต่อไป

ปัจจุบันกรมประมงได้ขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น จำนวน 2,855 ชุมชน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการประมงชายฝั่ง ด้านการประมงนอกชายฝั่ง ด้านการประมงน้ำจืด ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และด้านการแปรรูป ซึ่งกรมประมงได้ดำเนินการพัฒนาอาชีพ และส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2565 รวม 656 ชุมชน กองตรวจ การประมงได้จัดทำโครงการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง (กิจกรรมพัฒนาอาชีพชุมชนประมง) บูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานกรมประมง เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น ให้ดำเนินกิจกรรมด้านการประมง โดยมีการบริหารจัดการร่วมกัน ส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟู การบริหารจัดการ ทรัพยากรสัตว์น้ำแบบมีส่วนร่วม การแปรรูปสัตว์น้ำเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สินค้าประมงและส่งเสริมด้านการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า รวมถึงพัฒนาต่อยอดกิจกรรมจากอาชีพการประมงให้ชุมชนรายได้เพิ่มขึ้น เกิดมั่นคงในการประกอบอาชีพประมง ชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

1.2 ระยะเวลาดำเนินการ

1 ตุลาคม 2564 - 30 กันยายน 2565

1.3 งบประมาณดำเนินการ

แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม โครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง กิจกรรมพัฒนาอาชีพชุมชนประมง งบดำเนินงาน จำนวน 1,000,000 บาท และงบเงินอุดหนุน จำนวน 20,000,000 บาท

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

2.1 เพื่อให้สมาชิกองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการประกอบอาชีพการประมง

2.2 เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำ

2.3 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน

2.4 เพื่อสร้างจิตสำนึกในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนประมง

3. เป้าหมายโครงการ

3.1 ชุมชนประมงที่เข้าร่วมโครงการโดยขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นด้านประมงชายฝั่งด้านน้ำจืด และด้านแปรรูปกับกรมประมงก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2564 จำนวน 200 ชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงพัฒนาอาชีพและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนประมงในพื้นที่ดำเนินการ 50 จังหวัด

3.2 ชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 3

3.3 พื้นที่ดำเนินการ 50 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตราด จันทบุรี ระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรสาคร สมุทรปราการ สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต ตรัง สตูล สงขลา ปัตตานี นราธิวาส กาฬสินธุ์ สกลนคร อุดรธานี มุกดาหาร นครพนม บึงกาฬ หนองบัวลำภู ขอนแก่น อุบลราชธานี บุรีรัมย์ สุรินทร์ นครราชสีมา ชัยภูมิ พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง พะเยา อุทัยธานี ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ปราจีนบุรี สระแก้ว ลพบุรี นครปฐม กาญจนบุรี และพัทลุง

4. วิธีการดำเนินการ/กิจกรรมที่ดำเนินการ

4.1 กรมประมงจัดประชุมชี้แจงกรอบแนวทางการดำเนินการโครงการฯ ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (Fisheries Co-ordinator: FC) จังหวัดพื้นที่ดำเนินโครงการฯ เพื่อรับทราบแนวทางการปฏิบัติงานและการดำเนินงานโครงการฯ

4.2 คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (Fisheries Co-ordinator: FC) พิจารณาคัดเลือกชุมชนประมงที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นด้านชายฝั่ง น้ำจืด และด้านแปรรูปกับกรมประมงก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2564 และมีการบริหารงานในรูปแบบกลุ่มโดยมีคณะกรรมการอย่างชัดเจน ดำเนินกิจกรรม

ด้านการประมงอย่างต่อเนื่อง และมีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวประมง เข้าร่วมโครงการฯ

4.3 คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงในระดับพื้นที่ แต่งตั้งโดยคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (Fisheries Co-ordinator: FC) ดำเนินการดังนี้

1) ชี้แจงโครงการหลัก ให้คำแนะนำในการจัดทำโครงการ/กิจกรรม เพื่อการพัฒนาอาชีพด้านการประมงและบริหารจัดการทรัพยากรประมง ตามความต้องการขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และบริบทของชุมชนเป้าหมายซึ่งประกอบด้วยแผนการปฏิบัติงานกิจกรรมที่ดำเนินการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนในการดำเนินงานโครงการฯ

2) รวบรวมโครงการ/กิจกรรม แผนการปฏิบัติงาน แผนการใช้จ่ายงบประมาณผ่านมติการประชุมองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น ที่มีความต้องการขอรับการสนับสนุนจากโครงการฯ ตามกิจกรรมที่เหมาะสมกับองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น

3) องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นเป้าหมาย นำเสนอโครงการฯ ที่มีรายละเอียดชัดเจนทั้งแผนการปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ตามแบบฟอร์มที่กรมประมงกำหนด ตลอดจนหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานประชุมคณะกรรมการของชุมชน คณะกรรมการตรวจรับของ ใบเสนอราคาวัสดุ เป็นต้น ต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (Fisheries Co-ordinator: FC) เพื่อพิจารณาอนุมัติ

4.4 คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (Fisheries Co-ordinator: FC) พิจารณาอนุมัติโครงการ/กิจกรรมขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น และโอนเงินงบประมาณ (งบเงินอุดหนุน) ตามที่องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นเสนอ ผ่านทางบัญชีธนาคารกรุงไทย (จำกัด มหาชน) หรือธนาคารอื่น ที่องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นได้เปิดบัญชีไว้

4.5 องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นดำเนินการจัดซื้อ จัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือ ปัจจัยการผลิต ค่าบริหารจัดการชุมชน เพื่อดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานที่ได้รับการอนุมัติและรายงานการจัดซื้อวัสดุ และสิ่งของพร้อมเอกสารการจัดซื้อและหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้กับคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาอาชีพ และสร้างความเข้มแข็งของชุมชนประมงในระดับพื้นที่ ภายใน 30 วัน หลังดำเนินการแล้วเสร็จ ทั้งนี้องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นต้องทำสำเนาเอกสารการจัดซื้อ จัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือปัจจัยการผลิต ค่าบริหารจัดการชุมชน ไว้ที่กลุ่มด้วยเพื่อการตรวจสอบ

4.6 คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงในระดับพื้นที่ ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ร่วมแก้ไขปัญหาให้องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น พร้อมทั้งติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานของแต่ละองค์กรอย่างต่อเนื่อง

4.7 คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงในระดับพื้นที่ดำเนินการเก็บข้อมูลรายได้จากอาชีพด้านการประมงของตัวแทนสมาชิกองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ ตามแบบฟอร์มที่กรมประมงกำหนด

4.8 คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงในระดับพื้นที่รายงานผลการดำเนินโครงการฯ เดือนละ 1 ครั้ง มายังสำนักงานประมงจังหวัดในพื้นที่ และให้

คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (Fisheries Co-ordinator: FC) สรุปรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินโครงการฯ ให้กองตรวจการประมง ทุกสิ้นเดือน

4.9 กองตรวจการประมง ติดตามผลและรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการฯ ตามแบบรายงาน กปม. 31 และรายงานกรมประมงทราบ

4.10 กองตรวจการประมง สรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ หลังเสร็จสิ้นโครงการฯ เสนอกรมประมง

กรอบกิจกรรมดำเนินการขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น

เพื่อพัฒนาอาชีพการประมง สนับสนุนการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น ในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมงให้เป็นไปอย่างสมดุลและยั่งยืนสูงสุด จึงกำหนดให้ดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาชีพและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ดังนี้

1. การเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ เช่น การสร้าง ซั้งกอ ซั้งเชือก กรำ เพื่อเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย ที่หลบภัย ที่วางไข่และเลี้ยงตัวอ่อนของสัตว์น้ำ ช่วยฟื้นฟูระบบนิเวศทางทะเล และแหล่งน้ำจืด การจัดตั้งและพัฒนาธนาคารสัตว์น้ำ การจัดตั้งโรงเพาะฟักพันธุ์สัตว์น้ำเคลื่อนที่ (Mobile hatchery) การเตรียมแหล่งสถานที่อนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน การจัดทำที่รักษาพ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำ การสร้างแหล่งอาหารธรรมชาติ การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น

2. การพัฒนาอาชีพประมง ได้แก่ การปรับเปลี่ยนเครื่องมือทำการประมงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชน และชนิดของสัตว์น้ำ และการสนับสนุนอุปกรณ์ซ่อมแซมเครื่องมือทำการประมง และเรือประมง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อสร้างรายได้ในชุมชน เป็นต้น

3. การถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะการทำงานประมง โดยการอบรมให้ความรู้การทำงานประมงที่ถูกกฎหมาย การใช้เครื่องมือประมงตามมาตรฐานการทำงานประมงอย่างยั่งยืน การดูแลรักษาและซ่อมแซมเรือประมงหรือเครื่องมือประมง การศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนองค์ความรู้จากพื้นที่ต้นแบบ การแปรรูปสัตว์น้ำ เป็นต้น

4. การเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ ได้แก่ การแปรรูปสัตว์น้ำ การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สินค้าประมง และส่งเสริมด้านการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า เป็นต้น

5. หน่วยงานรับผิดชอบ

5.1 กองตรวจการประมง

5.2 สำนักงานประมงจังหวัด จำนวน 50 จังหวัด (ตามพื้นที่เป้าหมายดำเนินโครงการฯ)

5.3 กองตรวจราชการ

5.4 กองวิจัยและพัฒนาประมงทะเล

5.5 กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

5.6 กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

5.7 กองวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด

- 5.8 กองพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานสินค้าประมงและหลักฐานเพื่อการสืบค้น
- 5.9 กองวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ
- 5.10 กองนโยบายและแผนพัฒนาการประมง
- 5.11 กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

6. ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

6.1 ผลผลิตโครงการ (Output)

- 1) องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นมีโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาอาชีพการประมงและบริหารจัดการทรัพยากรประมงภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน ไม่น้อยกว่า 200 โครงการ
- 2) ชาวประมงที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 3
- 3) มีองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำและกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาชีพด้านการประมงภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 200 ชุมชน

6.2 ผลลัพธ์โครงการ (Outcome)

องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นเข้มแข็งมีรายได้เพิ่มขึ้น ทรัพยากรสัตว์น้ำมีความอุดมสมบูรณ์ และชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพการประมงอย่างยั่งยืน
- 7.2 ทรัพยากรสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นทำให้ชาวประมงสามารถจับสัตว์น้ำได้เพิ่มมากขึ้น
- 7.3 องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงในชุมชนตนเอง
- 7.4 เกิดการบูรณาการในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงในพื้นที่ร่วมกัน

ภาคผนวกที่ 2

แบบสอบถามประธานกลุ่ม เกษตรกร และเจ้าหน้าที่

โครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงปี งบประมาณ 2565

แบบสัมภาษณ์กลุ่ม/องค์กรชุมชนประมง

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทางราชการจะเก็บข้อมูล
ที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

(ชื่อผู้สัมภาษณ์..... วันที่.....)

(กิจกรรม 1) การเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ 2) พัฒนาอาชีพประมง 3) การถ่ายทอดเทคโนโลยี 4) การเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ)

ชื่อองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น.....ประเภท 1ชายฝั่ง 2น้ำจืด 3แปรรูป
ชื่อ - สกุล.....

ตำแหน่งในกลุ่ม.....เบอร์โทร.....

สถานที่ตั้งกลุ่ม เลขที่.....หมู่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

1. องค์กรชุมชนของท่านมีสมาชิกจำนวน ..... คน กลุ่มของท่านมีการจัดตั้งมาแล้ว.....ปี

2. ทรัพยากรสัตว์น้ำในองค์กรชุมชนของท่านมีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

(จำนวนเที่ยวเรือ /รอบการผลิต.....เที่ยว/รอบ ต่อเดือน)

ชนิดสัตว์น้ำ	ชนิดพันธุ์ที่ 1	ชนิดพันธุ์ที่ 2	ชนิดพันธุ์ที่ 3	ชนิดพันธุ์ที่ 4	ชนิดพันธุ์ที่ 5
☐ 1) กุ้ง					
☐ 2) หอย					
☐ 3) ปู					
☐ 4) ปลา					
☐ 5) ปลาหมึก					
☐ 6) อื่นๆ ระบุ					

3. สภาพปัญหาทรัพยากรสัตว์น้ำในชุมชนก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เป็นอย่างไร

- 1) ผลผลิตสัตว์น้ำลดลง/เสื่อมโทรม 2) ขาดเครื่องมือ/อุปกรณ์การทำประมงที่เหมาะสม
- 3) โรคระบาดในสัตว์น้ำ (ระบุ)..... 4) ขาดแคลนลูกพันธุ์
- 5) ต้นทุนการผลิตสูง (ระบุ)..... 6) ราคาผลผลิตตกต่ำ 7) ปัญหาการตลาด
- 8) ขาดองค์ความรู้ด้านการประมง การเพาะเลี้ยง แปรรูป การบริหารจัดการทรัพยากร
 การทำการประมงถูกกฎหมาย อื่นๆ (ระบุ).....
- 9) น้ำเน่าเสีย (ระบุ)..... 10) อื่นๆ .....

4. การรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง

4.1) องค์กรชุมชนทราบข่าวสารของโครงการฯ จากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- 1) เจ้าหน้าที่กรมประมง 2) ผู้นำชุมชน
- 3)ญาติ/เพื่อนชาวประมง 4) อื่นๆ (ระบุ).....

4.2) องค์กรชุมชนของท่านมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารโครงการฯ ภายในกลุ่มอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- 1) แจ้งข่าวด้วยตนเอง 2) หนังสือแจ้ง/สิ่งพิมพ์ 3) สื่อออนไลน์ (อินเทอร์เน็ต LINE FACEBOOK)
- 4) โทรศัพท์ 5) วิทยูกระจายเสียง 6) การประชุม/หารือ 7) อื่นๆ.....

5. ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการอนุมัติโครงการ/กิจกรรมขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น
 งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ..... บาท เบิกจ่ายแล้ว ..... บาท

5.1) ความเพียงพอ

- (1) เพียงพอ
- (2) ไม่เพียงพอ เนื่องจาก (ระบุ) .....
 แก้ไขโดย.....

5.2) ความทันเวลา

- (1) ทันเวลา
- (2) ไม่ทันเวลา เนื่องจาก (ระบุ) .....
 แก้ไขโดย.....

6. กิจกรรมหลักขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

รายการ	กิจกรรมที่ดำเนินการ
☐ 1) การเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ	
☐ 1.1) สร้างแหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำ	
☐ 1.2) การจัดตั้งและพัฒนารนาคาสัตว์น้ำ	
☐ 1.3) การอนุบาลสัตว์น้ำ	
☐ 1.4) การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ☐ (1) ครบตามเป้าหมาย .....ตัว ☐ (2) ไม่ครบ เนื่องจาก.....	
ระดับการนำไปใช้ประโยชน์..... (คะแนน1-5).	
☐ 1.5) การจัดตั้งโรงเพาะฟัก	
☐ 1.6) การสร้างแหล่งอาหารธรรมชาติ	
☐ 2) พัฒนาอาชีพประมง	
☐ 2.1) การปรับเปลี่ยนเครื่องมือทำการประมง ที่เหมาะสมและถูกกฎหมาย	
☐ 2.2) การจัดซื้ออุปกรณ์ซ่อมแซมเครื่องมือทำการประมง และเรือ	
☐ 2.3) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ปรับปรุงภูมิทัศน์/จัดซื้อวัสดุ/ทำป้ายโครงการ) ☐ (1) ครบตามเป้าหมาย จำนวน.....แห่ง/ชิ้น ☐ (2) ไม่ครบ เนื่องจาก.....	
ระดับการนำไปใช้ประโยชน์..... (คะแนน1-5)	
☐ 3) การถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะการทำประมง (กิจกรรมจัดฝึกอบรมให้ความรู้ เช่น การทำการประมงถูก กฎหมาย ศึกษาดูงาน แปรรูป)	

รายการ	กิจกรรมที่ดำเนินการ
☐ 4) การเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ ☐ 4.1) การแปรรูปสัตว์น้ำ (จัดซื้ออุปกรณ์การแปรรูป สัตว์น้ำ/การสร้างหรือปรับปรุงโรงเรือนแปรรูป)	
☐ 4.2) ส่งเสริมการตลาด (การสร้างอาคารรับซื้อและจำหน่ายสัตว์น้ำ)	
☐ 5) กิจกรรมอื่นๆ (ระบุ)	

7. กรณีมีกิจกรรมการอบรมถ่ายทอดความรู้ (เช่น การทำการประมงถูกกฎหมาย ศึกษาดูงาน การแปรรูป) เป้าหมายการอบรม จำนวน ..... หลักสูตร ดำเนินการแล้ว จำนวน.....หลักสูตร ได้แก่

หลักสูตรการอบรม	จำนวน (ครั้ง)	วัน/เดือน/ปี ที่อบรม	จำนวนผู้เข้ารับการอบรม
1.			
2.			
3.			
4.			

ดำเนินการอบรม (1) ครบตามเป้าหมาย (2) ไม่ครบ เนื่องจาก.....

7.1 ระดับความรู้/ความเข้าใจ ..... (คะแนน 1- 5)

7.2 การใช้ประโยชน์ (1) ใช้ (2) ไม่ใช้ เพราะ.....

7.3 ระดับการนำไปใช้ประโยชน์ ..... (คะแนน 1- 5)

8. กรณีมีกิจกรรมจัดซื้อปัจจัยการผลิต (วัสดุ อุปกรณ์ พันธุ์สัตว์น้ำ แหล่งอาหารสัตว์น้ำ แหล่งอาศัยสัตว์น้ำ ธนาคาร์สัตว์น้ำ และเครื่องมือทำประมง)

8.1 จัดซื้อ เป้าหมาย.....ชนิด จัดซื้อแล้ว.....ชนิด

กรณีไม่ครบตามเป้าหมาย เนื่องจาก.....

8.2 การใช้ประโยชน์ (1) ใช้ (2) ไม่ใช้ เพราะ.....

8.3 ระดับการนำไปใช้ประโยชน์..... (คะแนน 1- 5) เนื่องจาก.....

9. กรณีมีกิจกรรมการก่อสร้าง/ปรับปรุง (เช่น อาคาร โรงเพาะฟัก ชุดเพาะฟัก โรงเรือนเลี้ยงสัตว์น้ำ)

9.1 ดำเนินการ เป้าหมาย.....ชนิด จัดซื้อแล้ว.....ชนิด

กรณีไม่ครบตามเป้าหมาย เนื่องจาก.....

9.2 การใช้ประโยชน์ (1) ใช้ (2) ไม่ใช้ เพราะ.....

9.3 ระดับการนำไปใช้ประโยชน์..... (คะแนน 1- 5) เนื่องจาก.....

10. องค์กรชุมชนของท่านได้รับการให้คำแนะนำ/ปรึกษา ในการแก้ไขปัญหาให้องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น จากคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ หรือไม่

1) ไม่ได้ เนื่องจาก .....

2) ได้รับ ปีละ.....ครั้ง แนะนำเรื่องเรื่อง.....

11. องค์กรชุมชนของท่านได้รับการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานจากคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ หรือไม่

1) ไม่ได้ เนื่องจาก .....

2) ได้รับ ปีละ.....ครั้ง ติดตามเรื่อง.....

12. กลุ่มองค์กรชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรประมง หรือไม่

1) ไม่มี เนื่องจาก .....

- 2) มี
- (1) เป็นคณะกรรมการองค์กรชุมชนประมง   (2) การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ
- (3) การจัดการใช้ปัจจัยการผลิต/ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ
- (4) การกำหนดกติกาการใช้ปัจจัยการผลิต/ทรัพยากรร่วมกัน
- (5) การตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม   (6) การแลกเปลี่ยนความรู้
- (7) แปรรูปสัตว์น้ำ   (8) อื่นๆ .....

การบริหารจัดการทรัพยากรประมงของชุมชน ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

13. กลุ่มองค์กรชุมชนของท่านมีการบริหารจัดการเงินทุนภายในกลุ่ม หรือไม่

1) ไม่มี เนื่องจาก.....

2) มี ดำเนินการอย่างไร และมีการปันผลหรือไม่อย่างไร

- (1) กองทุนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน
- (2) กองทุนกู้ยืมภายในกลุ่ม Δ ดอกเบี้ย.....บาท/ปี
- (3) กองทุนหมุนเวียนใช้จ่ายช่วยเหลือภายในกลุ่ม
- (4) เงินทุนหมุนเวียนในการแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ
- (5) อื่น ๆ ระบุ.....

14. องค์กรชุมชนของท่านมีกฎระเบียบหรือกติกาชุมชนหรือไม่

1) ไม่มี เนื่องจาก .....

2) มี อย่างไร.....

(องค์กรมีบทลงโทษอย่างไร).....

15. สมาชิกในองค์กรชุมชนมีผู้ทำผิดกฎระเบียบ/กฎหมายประมง หรือไม่

1) ไม่มี

2) มี ผิดกฎเรื่อง.....

(ก่อนเข้าโครงการปี 2564 จำนวน ..... ราย)

(หลังเข้าโครงการปี 2565 จำนวน ..... ราย)

(องค์กรมีบทลงโทษอย่างไร).....

16. ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ในชุมชน เปลี่ยนแปลงหลังเข้าร่วมโครงการฯ หรือไม่ (กรณีที่มีกิจกรรมการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ)

1) ไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจาก .....

2) เปลี่ยนแปลง ● (1) ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ .....กก./ปี ● (2) หลังเข้าร่วมโครงการฯ .....กก./ปี
เนื่องจาก .....

หรือคิดเป็น ○ (1) เพิ่มขึ้น.....% ○ (2) ลดลง.....% เนื่องจาก.....

17. จำนวนชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่จับได้ในชุมชน เปลี่ยนแปลงหลังเข้าร่วมโครงการฯ หรือไม่ (กรณีที่มีกิจกรรมการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ)

1) ไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจาก .....

2) เปลี่ยนแปลง ● (1) ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ.....ชนิด ● (2) หลังเข้าร่วมโครงการฯ.....ชนิด
เนื่องจาก .....

โดยชนิดพันธุ์ที่พบเป็น ○ (1.1) ชนิดพันธุ์ใหม่ ○ (1.2) ชนิดพันธุ์ดั้งเดิมที่เคยมี

หรือคิดเป็น ○ (1) เพิ่มขึ้น.....% ชนิดพันธุ์ที่เพิ่มขึ้น ระบุ.....

○ (2) ลดลง.....% เนื่องจาก.....

18. องค์กรชุมชนของท่านพบว่ามี การจับสัตว์น้ำขนาดเล็ก เปลี่ยนแปลงหลังเข้าร่วมโครงการฯ หรือไม่

1) ไม่เปลี่ยนแปลง .....

2) เปลี่ยนแปลง ○ (1) เพิ่มขึ้น .....% เหตุผล (ระบุ).....

○ (2) ลดลง .....% เหตุผล (ระบุ).....

(องค์กรมีการควบคุมอย่างไร).....

19. กรณีที่มีกิจกรรมการแปรรูปสัตว์น้ำ

19.1) ค่าใช้จ่ายและรายได้จากผลผลิตสัตว์น้ำ (การแปรรูปสัตว์น้ำ)

1) รายจ่ายในการทำการแปรรูปสัตว์น้ำ

- ความถี่ในการแปรรูปสัตว์น้ำ เดือนละ.....รอบ จำนวนเดือนที่แปรรูป.....เดือน/ปี รวมแปรรูป.....ครั้ง/ปี

ค่าใช้จ่าย	มูลค่า (บาท)	
	ก่อนเข้าโครงการ	หลังเข้าโครงการ
1) ค่าจ้างแรงงาน ระบุ.....บาท/วัน,จำนวน.....ราย		
2) ค่าไฟฟ้า		
3) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง		
4) ค่าวัตถุดิบแปรรูป		
5) ค่าอาหาร/น้ำ (คนงาน)		
6) ค่าบรรจุภัณฑ์		
7) ค่าขนส่ง		
8) อื่น ๆ (ระบุ).....		

2) รายได้และต้นทุนในการทำการแปรรูปสัตว์น้ำ (ต่อเดือน)

● ก่อนโครงการ

ประเภท สัตว์น้ำ* (1-6)	ชนิดสัตว์น้ำ (เช่น ปลาทุ กุ้งขาว) (ระบุ..)	ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ (เช่น ปลาต้ม กะปิ) (ระบุ....)	ปริมาณ		ต้นทุน (บาท/.....)	ราคาขาย (บาท/.....)	รวมรายได้ (บาท/ปี)
			จำนวนปี	(หน่วย ระบุ....)			
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							

● หลังโครงการ

ประเภท สัตว์น้ำ* (1-6)	ชนิดสัตว์น้ำ (เช่น ปลาทุ กุ้งขาว) (ระบุ..)	ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ (เช่น ปลาต้ม กะปิ) (ระบุ....)	ปริมาณ		ต้นทุน (บาท/.....)	ราคาขาย (บาท/.....)	รวมรายได้ (บาท/ปี)
			จำนวนปี	(หน่วย ระบุ....)			
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							

* 1) กุ้ง 2) หอย 3) ปู 4) ปลา 5) ปลาหมึก 6) อื่นๆ ระบุ...

● ลักษณะการทำกิจกรรมแปรรูปสัตว์น้ำของกลุ่ม

- (1) ทำร่วมกันที่กลุ่ม (2) สมาชิกแปรรูปเองและนำมาจำหน่ายที่กลุ่ม
- (3) สมาชิกแปรรูปและขายเอง (4) อื่น ๆ ระบุ.....

● ท่านบริหารจัดการรายได้หลังหักต้นทุนอย่างไร

- (1) เข้ากลุ่มเพื่อเป็นค่าบริหารจัดการกลุ่ม.....%
- (2) ปันผลให้สมาชิกที่มาผลิต.....% (ปีละ.....ครั้ง)
- (3) ปันผลให้กับสมาชิก.....%
- (4) อื่น ๆ ระบุ.....

19.2) มีการสร้างผลิตภัณฑ์ดังกล่าวให้เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นและพัฒนาให้เป็นสินค้า OTOP หรือไม่

- 1) ไม่มี มีแผนดำเนินการหรือไม่.....
- 2) มีอย่างไร .....

19.3) สัตว์น้ำได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าใดบ้าง

- (1) เกษตรอินทรีย์ (2) GAP (3) Q (4) อื่น ๆ ระบุ.....

20. จำนวนนักท่องเที่ยว/ผู้บริโภคในชุมชนประมงเปลี่ยนแปลงหลังเข้าร่วมโครงการฯ หรือไม่

- 1) ไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจาก .....
- 2) เปลี่ยนแปลง (1) เพิ่มขึ้น .....คน .....%
เหตุผล (ระบุ).....
- (2) เท่าเดิม
- (3) ลดลง .....คน .....%
เหตุผล (ระบุ).....

21. ผลการเปลี่ยนแปลงขององค์กรชุมชนที่เกิดขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- 1) ผลผลิตต่อรอบเพิ่มขึ้น 2) มีเครื่องมือทำการประมงที่เหมาะสม
- 3) เพิ่มทักษะความรู้การทำประมง 4) เพิ่มมูลค่าผลผลิตสัตว์น้ำ
- 5) โรคระบาดในสัตว์น้ำลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ โรค.....
- 6) สัตว์น้ำมีคุณภาพดีขึ้น 7) คุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยง บ่อพักน้ำ และบ่อบำบัดน้ำดีขึ้น
- 8) เกิดแหล่งท่องเที่ยว/พักผ่อนในชุมชน 9) มีแหล่งอาหารให้คนในชุมชนเพิ่มขึ้น
- 10) มีศูนย์กลางในการรวมกลุ่ม/ทำกิจกรรมของคนในชุมชน
- 11) การเปลี่ยนแปลงของต้นทุนการผลิต

- (1) ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ.....บาท/ปี ● (2) หลังเข้าร่วมโครงการฯ.....บาท/ปี

เนื่องจาก .....

หรือคิดเป็น ○ (1) เพิ่มขึ้น.....% เนื่องจาก .....

○ (2) ลดลง.....% เนื่องจาก .....

- 12) การเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการเข้าร่วมโครงการ

- (1) ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ.....บาท/ปี ● (2) หลังเข้าร่วมโครงการฯ.....บาท/ปี

เนื่องจาก .....

หรือคิดเป็น ○ (1) เพิ่มขึ้น.....% เนื่องจาก .....

○ (2) ลดลง.....% เนื่องจาก .....

- 13) อื่นๆ (ระบุ).....

22. ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ (โปรดระบุคะแนนระหว่าง 1-5 คะแนน โดยมีคะแนนความพึงพอใจน้อยที่สุด = 1 คะแนน และความพึงพอใจมากที่สุด = 5 คะแนน)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (1-5)	ระบุเหตุผล
1) การชี้แจงโครงการ/กิจกรรมตามความต้องการของชุมชน จาก กรมประมง (Fisheries Co-ordinator: FC) จังหวัด		
2) ความเหมาะสมของวิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขในการคัดเลือกชุมชนประมงเข้าร่วมโครงการ		
3) งบประมาณที่ได้รับอนุมัติจาก FC ตามที่องค์กรชุมชน ประมงท้องถิ่นเสนอ		
4) การให้คำแนะนำ คำปรึกษา ร่วมแก้ไขปัญหา และติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จากคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ระดับพื้นที่		

แบบสัมภาษณ์เกษตรกร

เพื่อประเมินผลโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง ปีงบประมาณ 2565

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

(ชื่อผู้สัมภาษณ์..... วันที่.....)

(กิจกรรม 1) การเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ 2) พัฒนาอาชีพประมง 3) การถ่ายทอดเทคโนโลยี 4) การเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ)ชื่อองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น.....ประเภท 1.ชายฝั่ง 2.น้ำจืด 3.แปรรูปส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรตัวอย่าง (Identification)1.1 ผู้ให้ข้อมูล นาย นาง นางสาว อื่น ๆ.....ชื่อ.....นามสกุล.....

1.2 อายุ.....ปี

1.3 ที่อยู่เลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....เบอร์โทร.....

1.4 ระดับการศึกษา (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

1. สูงกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 3. ปวส./อนุปริญญา 4. ปวช. 5. มัธยมศึกษาตอนปลาย
 6. มัธยมศึกษาตอนต้น 7. ประถมศึกษา 8. ไม่ได้ศึกษา

1.5 ประสบการณ์การทำงานเกษตร .....ปี

ประสบการณ์การทำงานประมง

- 1) ประมงน้ำจืด .....ปี 2) ประมงชายฝั่ง .....ปี 3) การแปรรูปสัตว์น้ำ .....ปี

1.6 ลักษณะการประกอบอาชีพ

- 1) อาชีพหลัก 1. การเกษตร 2. รับเงินเดือนประจำ 3. รับจ้างทางการเกษตร 4. ค้าขาย
 5. รับจ้างทั่วไป 6. ทำการประมง 7. อื่นๆ.....
 2) อาชีพเสริม 1. การเกษตร 2. รับเงินเดือนประจำ 3. รับจ้างทางการเกษตร 4. ค้าขาย
 5. รับจ้างทั่วไป 6. ทำการประมง 7. อื่นๆ.....

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมนั้น ๆ อาชีพรอง หมายถึง อาชีพที่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมรองจากอาชีพหลัก

1.7 การเป็นสมาชิกองค์กร/กลุ่ม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. สหกรณ์ภาคการเกษตร 2. สหกรณ์นอกภาคเกษตร 3. กลุ่มเกษตรกร 4. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร
 5. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 6. กลุ่มยุวเกษตรกร 7. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
 8. สมาคม/สหพันธ์ 9. อาสาสมัครเกษตร 10. กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน
 11. ชกส./สกต. 12. เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ 13. องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น

1.8 สมาชิกในครัวเรือน (สมาชิกทุกคนรวมถึงญาติพี่น้อง ลูกจ้าง ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนช่วงปีเพาะปลูกรุ่น)

1) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

2) จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน

แบ่งเป็น 1.แรงงานในภาคเกษตร.....คน 2. แรงงานนอกภาคการเกษตร ..... คน

1.9 ปัญหาที่ประสบในการทำการเกษตรในรอบปีที่ผ่านมา จนถึงวันสำรวจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ด้านเงินทุน   2. ด้านแรงงาน   3. ด้านเทคโนโลยีการผลิต   4. ด้านการตลาด
 5. ภัยพิบัติ.....   6. ด้านองค์ความรู้   7. โรคระบาด.....   8. ปัจจัยการผลิต
 9. ที่ดินทำกิน   10. น้ำเน่าเสีย   11. อื่น ๆ.....

1.10 อัตราค่าจ้างทั่วไป (ในพื้นที่/ท้องถิ่น)

- 10.1 ในภาคเกษตร   1. ชาย.....บาท/วัน   2. หญิง ..... บาท/วัน
 10.2 นอกภาคเกษตร   1. ชาย.....บาท/วัน   2. หญิง ..... บาท/วัน

1.11 การถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การถือครองที่ดินของครัวเรือนเกษตรกร ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2565							
แปลงที่	เนื้อที่ถือครอง (ไร่)	การถือครอง ที่ดิน	การใช้ ประโยชน์ที่ดิน	น้ำที่ใช้ในการเกษตร			ปัญหาของดิน
				แหล่งน้ำ	ปริมาณน้ำ		
					ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
(3) การถือครองที่ดิน 1.ของตนเอง 2.เช่า 3.ทำฟรี				(4) การใช้ประโยชน์ 1.ที่อยู่อาศัย 2.นาข้าวขึ้นน้ำ 3.นาลุ่มปานกลาง			
(5) แหล่งน้ำที่ใช้ 1. ไม่มีแหล่งน้ำ/น้ำฝน 2. บ่อน้ำต้นของตนเอง 3. บ่อบาดาลของตนเอง 4. สระน้ำของตนเอง 5. น้ำชลประทาน 6. แหล่งน้ำสาธารณะ 7. น้ำประปา				4. ที่นาดอน 5. ที่พืชไร่ 6. ที่สวนผลไม้ 7. ที่ไม้ยืนต้น 8. ที่สวนผัก 9. ไม้ดอกไม้ประดับ 10. พุ่มหญ้าเลี้ยงสัตว์ 11. ที่รกร้างว่างเปล่า 12. ที่ป่าถือครอง 13. ที่ห้วยหนองคลองบึง 14. ที่เพาะเลี้ยงประมง 15. ที่เลี้ยงปศุสัตว์ 16. ที่ทำฟาร์มผสมผสาน 17. อื่นๆ (ระบุ).....			
(6),(7) ปริมาณน้ำ 1. เพียงพอ 2. ไม่เพียงพอ							
(8) ปัญหาของดิน 1.ไม่มีปัญหา 2. ดินเค็ม 3. ดินเปรี้ยว 4. ดินปนทรายจัด 5. ลูกรัง/หินกรวด 6. ดินพรุ 7. พื้นที่ลาดเทสูง 8. อื่นๆ (ระบุ).....							

ส่วนที่ 2 (กิจกรรมที่ 1.การเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ)

2.1 ท่านได้ใช้ประโยชน์จากกิจกรรมการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำหรือไม่ (แหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำ ธนาคารสัตว์น้ำ การอนุบาล การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ และการจัดตั้งโรงเพาะฟัก)

- 1) ไม่ใช่ เนื่องจาก .....
- 2) ใช้ อย่างไร .....
- ระดับการนำไปใช้ประโยชน์..... (คะแนน 1 - 5)
 ความถี่ในการใช้.....ครั้ง/ปี
 ค่าใช้จ่าย (1) มี .....บาท/ครั้ง
 (2) ไม่มี

2.2 กิจกรรมที่องค์กรชุมชนดำเนินการ ตรงกับความต้องการของท่าน หรือไม่

- 1) ไม่ตรง เนื่องจาก.....
- 2) ตรงความต้องการ

2.3 ปริมาณสัตว์น้ำในชุมชน เปลี่ยนแปลงหลังเข้าร่วมโครงการฯ หรือไม่

- 1) ไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจาก .....
- 2) เปลี่ยนแปลง ● (1) ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ .....กก./ปี ● (2) หลังเข้าร่วมโครงการฯ .....กก./ปี
 เนื่องจาก .....
- หรือคิดเป็น (1) เพิ่มขึ้น.....% (2) ลดลง.....% เนื่องจาก.....

2.4 ขนาดของสัตว์น้ำในชุมชน เปลี่ยนแปลงหลังเข้าร่วมโครงการฯ หรือไม่

- 1) ไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจาก .....
- 2) เปลี่ยนแปลง ● (1) ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ ขนาด.....ตัว/กก.
 ● (2) หลังเข้าร่วมโครงการฯ ขนาด.....ตัว/กก.
 เนื่องจาก .....
- หรือคิดเป็น (1) เพิ่มขึ้น.....% (2) ลดลง.....% เนื่องจาก.....

2.5 ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำในชุมชนมีความหลากหลายเพิ่มขึ้น หลังเข้าร่วมโครงการฯ หรือไม่

- 1) ไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจาก .....
- 2) เปลี่ยนแปลง ● (1) ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ.....ชนิด ● (2) หลังเข้าร่วมโครงการฯ.....ชนิด
 เนื่องจาก .....
- หรือคิดเป็น (1) เพิ่มขึ้น.....% ชนิดพันธุ์ที่เพิ่มขึ้น ระบุ.....
 (2) ลดลง.....% เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 3 ค่าใช้จ่ายและรายได้ (กิจกรรมที่ 1.การเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ)

3.1 ค่าใช้จ่ายและรายได้จากผลผลิตสัตว์น้ำ (ประมงน้ำจืดและประมงชายฝั่ง)

1) สัตว์น้ำจืด (ประมงน้ำจืด) ระบุ..... 2) สัตว์น้ำเค็ม (ประมงชายฝั่ง) ระบุ.....

1) รายจ่ายในการทำการประมง

ความถี่ในการทำประมง ● เดือนละ.....รอบ จำนวนเดือนที่ทำ.....เดือน/ปี รวมทำประมง.....รอบ/ปี

ค่าใช้จ่าย	มูลค่า (บาท/ปี)	
	ก่อนเข้าโครงการ	หลังเข้าโครงการ
1) ค่าพันธุ์สัตว์ ระบุ.....ตัว		
2) ค่าแรงงาน ระบุ.....บาท/วัน,จำนวน.....ราย		
3) ค่าปรับสภาพดิน/น้ำ		
4) ค่าเหยื่อ/ค่าอาหารสัตว์น้ำ		
5) ค่าอาหาร/น้ำ (คนงาน)		
6) ค่ายารักษา/ฮอร์โมน		
7) ค่าไฟฟ้า		
8) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง		
9) ค่าวัสดุอุปกรณ์การประมง (อุปกรณ์จับสัตว์น้ำและอื่นๆ)		
10) ค่าซ่อมแซม/ดูแลรักษา (อุปกรณ์และเรือ)		
11) ค่าขนส่ง		
12) อื่น ๆ (ระบุ).....		

2) ทำางตเว้นการจับสัตว์น้ำ ช่วงเดือน (ระบุ).....จำนวน.....(เดือน/ปี)

(ตามประกาศของกรมประมง มาตรการฤดูน้ำแดง คุ้มครองฤดูสัตว์น้ำจืดมีไข่ วางไข่ และเลี้ยงตัวอ่อน และช่วงมรสุมของประมงชายฝั่ง)

3) รายได้ในทำการทำการประมง (ต่อปี)

ประเภท* สัตว์น้ำ (1-6)	ชนิด สัตว์น้ำ (เช่น ปลาทู กุ้ง ขาว) ระบุ...	รอบ การ ผลิต/ เที่ยวเรือ (รอบ/ปี)	ขนาด ที่จับ (...ตัว/กก.)	ก่อนโครงการ	ราคา (บาท/กก.) (B)	รายได้ (บาท/ปี) (A*B)	ขนาด ที่จับ (...ตัว/กก.)	หลังโครงการ	ราคา (บาท/กก.) (B)	รายได้ (บาท/ปี) (A*B)
				ปริมาณการ จับ (กก./ปี) (A)				ปริมาณการจับ (กก./ปี) (A)		
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										
9.										
10.										
รวม										

* ประเภทสัตว์น้ำ ระบุ 1) กุ้ง 2) หอย 3) ปู 4) ปลา 5) ปลาทู 6) อื่นๆ ระบุ...

ส่วนที่ 2 (กิจกรรมที่ 2.พัฒนาอาชีพประมง)

2.1 ท่านได้ใช้ประโยชน์จากกิจกรรมการจัดซื้อปัจจัยการผลิตหรือไม่ (เครื่องมือทำประมง/อุปกรณ์ซ่อมแซมเครื่องมือทำการประมง และเรือ/วัสดุปรับปรุงภูมิทัศน์ ทำป้ายโครงการ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์)

1) ไม่ใช่ เนื่องจาก .....

2) ใช้ อย่างไร .....

ระดับการนำไปใช้ประโยชน์..... (คะแนน 1 - 5)

ความถี่ในการใช้.....ครั้ง/ปี

ค่าใช้จ่าย (1) มี .....บาท/ครั้ง

(2) ไม่มี

2.2 ปัจจัยการผลิตที่องค์กรชุมชนจัดซื้อตรงกับความต้องการของท่าน หรือไม่

1) ไม่ตรง เนื่องจาก.....

2) ตรงความต้องการ

ส่วนที่ 3 ค่าใช้จ่ายและรายได้ (กิจกรรมที่ 2.พัฒนาอาชีพประมง)

3.1 ค่าใช้จ่ายและรายได้จากผลผลิตสัตว์น้ำ (ประมงน้ำจืดและประมงชายฝั่ง)

- 1) สัตว์น้ำจืด (ประมงน้ำจืด) ระบุ..... 2) สัตว์น้ำเค็ม (ประมงชายฝั่ง) ระบุ.....

1) รายจ่ายในการทำการประมง

ความถี่ในการทำประมง ● เดือนละ.....รอบ จำนวนเดือนที่ทำ.....เดือน/ปี รวมทำประมง.....รอบ/ปี

ค่าใช้จ่าย	มูลค่า (บาท/ปี)	
	ก่อนเข้าโครงการ	หลังเข้าโครงการ
1) ค่าพันธุ์สัตว์ ระบุ.....ตัว		
2) ค่าแรงงาน ระบุ.....บาท/วัน,จำนวน.....ราย		
3) ค่าปรับสภาพดิน/น้ำ		
4) ค่าเหยื่อ/ค่าอาหารสัตว์น้ำ		
5) ค่าอาหาร/น้ำ (คนงาน)		
6) ค่ายารักษา/ฮอร์โมน		
7) ค่าไฟฟ้า		
8) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง		
9) ค่าวัสดุอุปกรณ์การประมง (อุปกรณ์จับสัตว์น้ำและอื่นๆ)		
10) ค่าซ่อมแซม/ดูแลรักษา (อุปกรณ์และเรือ)		
11) ค่าขนส่ง		
12) อื่น ๆ (ระบุ).....		

2) ทำนงตเว้นการจับสัตว์น้ำ ช่วงเดือน (ระบุ).....จำนวน.....(เดือน/ปี)

(ตามประกาศของกรมประมง มาตรการฤดูน้ำแดง คุ้มครองฤดูสัตว์น้ำจืดมีไข่ วางไข่ และเลี้ยงตัวอ่อน และช่วงมรสุมของประมงชายฝั่ง)

3) รายได้ในทำการทำการประมง (ต่อปี)

ประเภท* สัตว์น้ำ (1-6)	ชนิด สัตว์น้ำ (เช่น ปลาทู กุ้ง ขาว) ระบุ...	รอบ การ ผลิต/ เที่ยวเรือ (รอบ/ปี)	ขนาด ที่จับ (...ตัว/กก.)	ก่อนโครงการ	ราคา (บาท/กก.) (B)	รายได้ (บาท/ปี) (A*B)	ขนาด ที่จับ (...ตัว/กก.)	หลังโครงการ	ราคา (บาท/กก.) (B)	รายได้ (บาท/ปี) (A*B)
				ปริมาณการ จับ (กก./ปี) (A)				ปริมาณการจับ (กก./ปี) (A)		
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										
9.										
10.										
รวม										

* ประเภทสัตว์น้ำ ระบุ 1) กุ้ง 2) หอย 3) ปู 4) ปลา 5) ปลาหมึก 6) อื่นๆ ระบุ...

** เครื่องมือประมง ระบุ 1) อวนติดตาปลา 2) อวนครอบหมึก 3) ลอบหมึก 4) ลอบปลา 5) ลอบปู 6) อวนจมนกั้ง 7) อวนจมนปู 8) เบ็ดมือ 9) เบ็ดราว 10) ตาข่าย 11) ยอ 12) อื่นๆ (ระบุ)...

ส่วนที่ 2 (กิจกรรม 3. การถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะการทำประมง)

2.1 ท่านได้รับการฝึกอบรม และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์หรือไม่ (เช่น การทำการประมงถูกกฎหมาย ศึกษาดูงาน แปรรูปสัตว์น้ำ)

- 1) ไม่มี เนื่องจาก .....
- 2) มี ได้แก่ .....

หลักสูตร	ระดับความรู้ /ความเข้าใจ (คะแนน 1 - 5)	การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์			ระบุเหตุผล (กรณีไม่ใช้ หรือ มีการใช้ประโยชน์ คะแนน 1-3)
		ไม่ใช้ (✓)	ใช้ (✓)	ใช้ประโยชน์ (คะแนน 1 - 5)	
1.					
2.					
3.					

ส่วนที่ 3 ค่าใช้จ่ายและรายได้ (กิจกรรม 3. การถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะการทำประมง)

3.1 ค่าแรงงานจากการแปรรูปสัตว์น้ำ ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ

- 1) ท่านรับจ้างในการผลิต โดยทำหน้าที่.....
- 2) รายได้จากการทำงานรับจ้างแปรรูปสัตว์น้ำ

	ค่าจ้างแรงงาน (บาท/วัน)	จำนวนวันทำงาน (วัน/เดือน)	จำนวนเดือนที่มี รายได้ (เดือน)	รวมรายได้ (ปี)
ก่อนเข้าโครงการ				
หลังเข้าโครงการ				

3.2 ท่านมีรายได้จากการขายผลผลิตสัตว์น้ำภายในกลุ่ม หรือไม่

- 1) ไม่มีรายได้ .....
- 2) มีรายได้ ขายผลผลิตสัตว์น้ำ ได้แก่.....

● (1) ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ (ปี64) .....บาท/ปี

● (2) หลังเข้าร่วมโครงการฯ (ปี65).....บาท/ปี

เนื่องจาก .....

หรือคิดเป็น ○ (1) เพิ่มขึ้น.....% ○ (2) ลดลง.....% เนื่องจาก.....

3.3 ค่าใช้จ่ายและรายได้จากผลผลิตสัตว์น้ำ (ประมงน้ำจืดและประมงชายฝั่ง)

1) สัตว์น้ำจืด (ประมงน้ำจืด) ระบุ..... 2) สัตว์น้ำเค็ม (ประมงชายฝั่ง) ระบุ.....

1) รายจ่ายในการทำการประมง

ความถี่ในการทำการประมง ● เดือนละ.....รอบ จำนวนเดือนที่ทำ.....เดือน/ปี รวมทำการประมง.....รอบ/ปี

ค่าใช้จ่าย	มูลค่า (บาท/ปี)	
	ก่อนเข้าโครงการ	หลังเข้าโครงการ
1) ค่าพันธุ์สัตว์ ระบุ.....ตัว		
2) ค่าแรงงาน ระบุ.....บาท/วัน,จำนวน.....ราย		
3) ค่าปรับสภาพดิน/น้ำ		
4) ค่าเหยื่อ/ค่าอาหารสัตว์น้ำ		
5) ค่าอาหาร/น้ำ (คนงาน)		
6) ค่ายารักษา/ฮอร์โมน		
7) ค่าไฟฟ้า		
8) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง		
9) ค่าวัสดุอุปกรณ์การประมง (อุปกรณ์จับสัตว์น้ำและอื่นๆ)		
10) ค่าซ่อมแซม/ดูแลรักษา (อุปกรณ์และเรือ)		
11) ค่าขนส่ง		
12) อื่น ๆ (ระบุ).....		

2) ทำางดเว้นการจับสัตว์น้ำ ช่วงเดือน (ระบุ).....จำนวน.....(เดือน/ปี)

(ตามประกาศของกรมประมง มาตรการกวดูน้ำแดง คุ่มครองฤดูสัตว์น้ำจืดมีไข่ วางไข่ และเลี้ยงตัวอ่อน และช่วงมรสุมของประมงชายฝั่ง)

3) รายได้ในทำการทำการประมง (ต่อปี)

ประเภท* สัตว์น้ำ (1-6)	ชนิด สัตว์น้ำ (เช่น ปลา กุ้ง ขาว) ระบุ...	รอบ การ ผลิต/ เทียบเรือ (รอบ/ปี)	ขนาด ที่จับ (....ตัว/กก.)	ก่อนโครงการ ปริมาณการ จับ (กก./ปี) (A)	ราคา (บาท/กก.) (B)	รายได้ (บาท/ปี) (A*B)	ขนาด ที่จับ (....ตัว/กก.)	หลังโครงการ ปริมาณการจับ (กก./ปี) (A)	ราคา (บาท/กก.) (B)	รายได้ (บาท/ปี) (A*B)
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										
9.										
10.										
รวม										

* ประเภทสัตว์น้ำ ระบุ 1) กุ้ง 2) หอย 3) ปู 4) ปลา 5) ปลาหมึก 6) อื่นๆ ระบุ...

** เครื่องมือประมง ระบุ 1) อวนติดตาปลา 2) อวนครอบหมึก 3) ลอบหมึก 4) ลอบปลา 5) ลอบปู 6) อวนจมูกุ้ง 7) อวนจมปู 8) เบ็ดมือ 9) เบ็ดราว 10) ตาข่าย 11) ยอ 12) อื่นๆ (ระบุ)...

ส่วนที่ 2 (กิจกรรมที่ 4.การเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ)

● แปรรูปสัตว์น้ำ

2.1 ท่านได้ใช้ประโยชน์จากกิจกรรมการจัดซื้ออุปกรณ์การแปรรูปสัตว์น้ำหรือไม่

1) ไม่ใช่ เนื่องจาก .....

2) ใช่ อย่างไร .....

ระดับการนำไปใช้ประโยชน์..... (คะแนน1 - 5)

ความถี่ในการใช้.....ครั้ง/ปี

ค่าใช้จ่าย (1) มี .....บาท/ครั้ง

(2) ไม่มี

2.2 อุปกรณ์การแปรรูปที่องค์กรชุมชนจัดซื้อตรงกับความต้องการของท่าน หรือไม่

1) ไม่ตรง เนื่องจาก.....

2) ตรงความต้องการ

2.3 มีการสร้างผลิตภัณฑ์ดังกล่าวให้เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นและพัฒนาให้เป็นสินค้า OTOP หรือไม่

1) ไม่มี มีแผนดำเนินการหรือไม่.....

2) มี อย่างไร .....

● สิ่งก่อสร้าง

2.4 ท่านได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้างหรือสิ่งปรับปรุงโรงเรือนแปรรูปสัตว์น้ำ/สร้างอาคารรับซื้อและจำหน่ายสัตว์น้ำหรือไม่

1) ไม่ใช่ เนื่องจาก .....

2) ใช่ อย่างไร .....

ระดับการนำไปใช้ประโยชน์..... (คะแนน1 - 5)

ความถี่ในการใช้.....ครั้ง/ปี

ค่าใช้จ่าย (1) มี .....บาท/ครั้ง

(2) ไม่มี

2.5 สิ่งก่อสร้างที่องค์กรชุมชนจัดซื้อตรงกับความต้องการของท่าน หรือไม่

1) ไม่ตรง เนื่องจาก.....

2) ตรงความต้องการ

ส่วนที่ 3 ค่าใช้จ่ายและรายได้ (กิจกรรมที่ 4.การเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ)

3.1 ค่าแรงงานจากการแปรรูปสัตว์น้ำ ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ

- 1) ท่านรับจ้างในการผลิต โดยทำหน้าที่.....
- 2) รายได้จาก การรับจ้างแปรรูปสัตว์น้ำ

	ค่าจ้างแรงงาน (บาท/วัน)	จำนวนวันทำงาน (วัน/เดือน)	จำนวนเดือนที่มี รายได้ (เดือน)	รวมรายได้ (ปี)
ก่อนเข้าโครงการ				
หลังเข้าโครงการ				

3.2 ท่านมีรายได้จากการขายผลผลิตสัตว์น้ำภายในกลุ่ม หรือไม่

- 1) ไม่มีรายได้
- 2) มีรายได้ ขายผลผลิตสัตว์น้ำ ได้แก่.....
- (1) ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ (ปี64).....บาท/ปี
  - (2) หลังเข้าร่วมโครงการฯ (ปี65).....บาท/ปี
- เนื่องจาก .....
- หรือคิดเป็น (1) เพิ่มขึ้น.....% (2) ลดลง.....% เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 4 ผลลัพธ์ของโครงการ

- 4.1 ท่านดำเนินการอย่างไร เมื่อจับได้สัตว์น้ำขนาดเล็กกว่าที่มีการประกาศกำหนด (สัตว์น้ำวัยอ่อน)
- 1) ปล่อย   2) นำไปรับประทาน   3) แจก   4) จำหน่าย   5) อื่น ๆ ระบุ.....
- 4.2 องค์กรชุมชนมีการบริหารจัดการอย่างไรโปร่งใสและเป็นธรรมหรือไม่
- 1) ไม่ เนื่องจาก.....
- 2) โปร่งใสและเป็นธรรม
- 4.3 ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรชุมชนหรือไม่
- 1) ไม่มี เนื่องจาก .....
- 2) มี   (1) เป็นคณะกรรมการองค์กรชุมชนประมง   (2) การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ
- (3) การจัดการใช้ปัจจัยการผลิต/ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ
- (4) การกำหนดกติกาการใช้ปัจจัยการผลิต/ทรัพยากรร่วมกัน
- (5) การตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม   (6) การแลกเปลี่ยนความรู้
- (7) แปรรูปสัตว์น้ำ   (8) อื่นๆ .....
- 4.4 ความถี่ในการทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม ความถี่.....ครั้ง/ปี
- 4.5 ผลจากการเข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงปีงบประมาณ 2565 (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
- 1) ผลผลิตต่อรอบเพิ่มขึ้น   2) มีเครื่องมือทำการประมง/เครื่องมือแปรรูปที่เหมาะสม
- 3) เพิ่มทักษะความรู้การทำประมง/การแปรรูป   4) เพิ่มมูลค่าผลผลิตสัตว์น้ำ
- 5) โรคระบาดในสัตว์น้ำลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ โรค.....
- 6) สัตว์น้ำมีคุณภาพดีขึ้น   7) คุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยง บ่อพักน้ำ และบ่อบำบัดน้ำดีขึ้น
- 8) เกิดแหล่งท่องเที่ยว/พักผ่อนในชุมชน   9) มีแหล่งอาหารให้คนในชุมชนเพิ่มขึ้น
- 10) มีศูนย์กลางในการรวมกลุ่ม/ทำกิจกรรมของคนในชุมชน
- 11) การเปลี่ยนแปลงของต้นทุนการผลิต
- (1) ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ.....บาท/ปี   ● (2) หลังเข้าร่วมโครงการฯ.....บาท/ปี
- เนื่องจาก .....
- หรือคิดเป็น   (1) เพิ่มขึ้น.....% เนื่องจาก .....
- (2) ลดลง.....% เนื่องจาก .....
- 12) การเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการเข้าร่วมโครงการ
- (1) ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ.....บาท/ปี   ● (2) หลังเข้าร่วมโครงการฯ.....บาท/ปี
- เนื่องจาก .....
- หรือคิดเป็น   (1) เพิ่มขึ้น.....% เนื่องจาก .....
- (2) ลดลง.....% เนื่องจาก .....
- 13) อื่นๆ (ระบุ).....

4.6 ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ (โปรดระบุคะแนนระหว่าง 1-5 คะแนน โดยมีคะแนนความพึงพอใจน้อยที่สุด = 1 คะแนน และความพึงพอใจมากที่สุด = 5 คะแนน)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (1-5)	ระบุเหตุผล
1) การชี้แจงโครงการ/กิจกรรมตามความต้องการของชุมชน จากเจ้าหน้าที่สำนักงานประมงจังหวัด/อำเภอ		
2) ความเหมาะสมของวิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไข ในการคัดเลือกชุมชนประมงเข้าร่วมโครงการ		
3) งบประมาณที่ได้รับอนุมัติจาก FC (ระดับจังหวัด) ตามที่ องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นเสนอ		
4) การให้คำแนะนำ คำปรึกษา ร่วมแก้ไขปัญหา และติดตาม ผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จากคณะทำงานขับเคลื่อน โครงการฯ ระดับพื้นที่ (ระดับอำเภอ)		
5) ความเหมาะสมขององค์ความรู้ หลักสูตร ระยะเวลา และ รูปแบบการอบรมถ่ายทอดความรู้		
6) ความเหมาะสมของกิจกรรมขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น		
7) ความเหมาะสมของอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต และการปรับเปลี่ยน เครื่องมือที่เหมาะสม		
8) การใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำในชุมชน		
9) ความเข้มแข็งในองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น		
10) ความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวม		

ส่วนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1.	
2.	
3.	

ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

โทร 02 579 2670 โทรสาร 02 579 5511 email. dlfe3042@gmail.com

แบบสอบถามเจ้าหน้าที่สำนักงานประมงจังหวัด

โครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง ปีงบประมาณ 2565

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

(วันที่ตอบแบบสอบถาม.....)

สำนักงานประมงจังหวัด .....ชื่อ/สกุล .....

ตำแหน่ง.....โทร.....

1. งบประมาณและบุคลากร ปีงบประมาณ 2565

1.1 งบประมาณที่คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (Fisheries Co-ordinator: FC)

ได้รับจัดสรร ..... บาท เบิกจ่ายแล้ว ..... บาท

1) งบประมาณมีความเพียงพอ

 (1) เพียงพอ ระดับ..... (คะแนน 1 – 5) (2) ไม่เพียงพอ เนื่องจาก (ระบุ) .....
แก้ไขโดย.....

2) งบประมาณมีความทันเวลา

 (1) ทันเวลา ระดับ..... (คะแนน 1 – 5) (2) ไม่ทันเวลา เนื่องจาก (ระบุ) .....
แก้ไขโดย.....

1.2 บุคลากรที่ปฏิบัติงานโครงการของหน่วยงาน

1) หน่วยงานที่ร่วมบูรณาการการดำเนินงานโครงการฯ จำนวน .....หน่วยงาน

ได้แก่.....
.....
.....
.....

2) บุคลากรที่ปฏิบัติงานโครงการมีความเพียงพอหรือไม่

 2.1) เพียงพอ จำนวน ..... คน 2.2) ไม่เพียงพอ จำนวน ..... คน แก้ไขโดย (ระบุ) .....

3) การจัดประชุมคณะกรรมการ/คณะทำงาน

3.1) คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (Fisheries Co - ordinator: FC)

มีการประชุม .....ครั้ง/ปี

3.2) คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงในระดับพื้นที่

มีการประชุม .....ครั้ง/ปี

2. การประชาสัมพันธ์โครงการฯ

2.1 หน่วยงานของท่านมีการประชาสัมพันธ์โครงการฯ หรือไม่

- 1) มี .....ครั้ง/ปี   2) ไม่มี เนื่องจาก.....

2.2 ประเภทสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โครงการฯ ต้องค์กรชุมชนประมง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) สื่ออิเล็กทรอนิกส์   (1) เว็บไซต์ต่าง ๆ   (2) facebook/line/Application   (3) วิทยุ   (4) โทรทัศน์
- 2) สื่อสิ่งพิมพ์   (1) หนังสือพิมพ์   (2) วารสาร ระบุ.....   (3) โปสเตอร์   (4) อื่น ๆ.....
- 3) สื่อบุคคล   (1) เจ้าหน้าที่ของ กป.   (2) ผู้นำท้องถิ่น (อบต./กำนัน/ผญบ.)   (3) เพื่อนบ้าน
- (4) อื่น ๆ.....

3. ผลการดำเนินงานโครงการฯ ปีงบประมาณ 2565 (ณ วันที่ 30 กันยายน 2565)

3.1 องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการภายในจังหวัด จำนวน.....ชุมชน

3.2 มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นอย่างไร

.....

.....

3.3 กิจกรรมหลักขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นในจังหวัด มีกิจกรรมอะไรบ้าง

รายการ	กิจกรรมที่ดำเนินการ
☐ 1) การเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ	
☐ 1.1) สร้างแหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำ	
☐ 1.2) การจัดตั้งและพัฒนารนาคาสัตว์น้ำ	
☐ 1.3) การอนุบาลสัตว์น้ำ	
☐ 1.4) การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ	
☐ 1.5) การจัดตั้งโรงเพาะฟัก	
☐ 1.6) การสร้างแหล่งอาหารธรรมชาติ	
☐ 2) พัฒนาอาชีพประมง	
☐ 2.1) การปรับเปลี่ยนเครื่องมือทำการประมงที่เหมาะสมและถูกกฎหมาย	
☐ 2.2) การจัดซื้ออุปกรณ์ซ่อมแซมเครื่องมือทำการประมง และเรือ	
☐ 2.3) การอบรมการทำประมงถูกกฎหมาย	
☐ 2.4) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	

รายการ	กิจกรรมที่ดำเนินการ
☐ 3) การถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะ การทำประมง (กิจกรรมจัดฝึกอบรมให้ความรู้ เช่น การทำประมงถูกกฎหมาย ศึกษาดูงาน)	
☐ 4) การเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ ○4.1) การแปรรูปสัตว์น้ำ (จัดซื้ออุปกรณ์การแปรรูป สัตว์น้ำ/การสร้างหรือปรับปรุงโรงเรือนแปรรูป)	
○4.2) ส่งเสริมการตลาด (การสร้างอาคารรับซื้อ และจำหน่ายสัตว์น้ำ)	
○4.3) อบรมการแปรรูปสัตว์น้ำ	
☐ 5) กิจกรรมอื่น ๆ (ระบุ)	

4. การอบรมถ่ายทอดความรู้

4.1 องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นในจังหวัด มีกิจกรรมการอบรมถ่ายทอดความรู้หรือไม่

- 1) ไม่มี เนื่องจาก.....
- 2) มี เป้าหมายการอบรม จำนวน ..... หลักสูตร (.....ครั้ง)
ดำเนินการแล้ว จำนวน.....หลักสูตร ได้แก่

หลักสูตรการอบรม	จำนวน (ครั้ง)	หน่วยงานที่เป็น วิทยากรให้ความรู้	จำนวนผู้เข้ารับ การอบรม
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

4.2 ดำเนินการอบรมตามหลักสูตร ○ (1) ครบตามเป้าหมาย ○ (2) ไม่ครบ เนื่องจาก.....

4.3 วิทยากรในการอบรม ○ (1) ภาครัฐ ○ (2) เอกชน ○ (3) ทั้งภาครัฐและเอกชน

5. องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นในจังหวัดของท่านมีการจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์/เครื่องมือ/ปัจจัยการผลิต (เช่น อุปกรณ์ ลูกรังสัตว์น้ำ แหล่งอาหารสัตว์น้ำ แหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ เครื่องมือการทำประมง) หรือไม่

- 1) ไม่มี เนื่องจาก.....
- 2) มี จำนวน .....ชุมชน

6. องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นในจังหวัดของท่านมีกิจกรรมการก่อสร้าง/ปรับปรุง (เช่น ธนาคารสัตว์น้ำ โรงเพาะฟัก โรงเรือนเลี้ยงสัตว์น้ำ) หรือไม่

- 1) ไม่มี เนื่องจาก.....
- 2) มี จำนวน .....ชุมชน

7. หน่วยงานของท่านมีการให้คำแนะนำ คำปรึกษา และร่วมแก้ไขปัญหาแก่องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นหรือไม่

- 1) ไม่มี เนื่องจาก.....
- 2) มี ความถี่.....ครั้ง/ปี

8. หน่วยงานของท่านมีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานของแต่ละองค์กรชุมชนฯ อย่างต่อเนื่องหรือไม่

- 1) ไม่มี เนื่องจาก.....
- 2) มี ความถี่.....ครั้ง/ปี ประเด็นการติดตาม ได้แก่

ประเด็นการติดตาม	ข้อค้นพบ/ปัญหาที่พบ	ข้อเสนอแนะ/คำปรึกษา แนวทางแก้ไขปัญหา
1.		
2.		
3.		

9. คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (Fisheries Co-ordinator: FC) มีการรายงานผลการดำเนินโครงการฯ ต่อกองตรวจการประมงหรือไม่

- 1) รายงานทุกเดือน 2) รายงานเป็นบางเดือน ความถี่.....ครั้ง/ปี
- 3) ไม่มีการรายงาน เนื่องจาก.....

10. คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมงในระดับพื้นที่ มีการรายงานผลการดำเนินโครงการฯ ต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกรมประมง (FC) หรือไม่

- 1) รายงานทุกเดือน 2) รายงานเป็นบางเดือน ความถี่.....ครั้ง/ปี
- 3) ไม่มีการรายงาน เนื่องจาก.....

11 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ (โปรดระบุคะแนนระหว่าง 1-5 คะแนน โดยมีคะแนนความพึงพอใจน้อยที่สุด = 1 คะแนน และความพึงพอใจมากที่สุด = 5 คะแนน)

รายการ	พึงพอใจ ระบุ (คะแนน 1 – 5)	ระบุเหตุผล .....
1. การจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานส่วนกลางมายังหน่วยงานในระดับพื้นที่		
2. การประชุมชี้แจงโครงการ/แนวทางการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานส่วนกลางสู่ผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่		
3. วิธีการ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ		
4. ความเหมาะสมของหลักสูตรการฝึกอบรม		
5. ความเหมาะสมของอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต และการปรับเปลี่ยนเครื่องมือที่เหมาะสม		
7. การดำเนินงานขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น		
8. ประโยชน์ที่องค์กรชุมชนประมงฯ ได้รับจากโครงการฯ		
9. ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการฯ ในภาพรวม		

12. ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการฯ

รายการ	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1) ด้านการจัดสรรงบประมาณ		
2) ด้านการชี้แจงโครงการ/ประสานงาน/ แนะนำการดำเนินงานโครงการ		
3) ด้านการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วม โครงการ		
4) ด้านการอบรมถ่ายทอดความรู้		
5) ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต		
6) ด้านการกำกับ/แนะนำ/เยี่ยมเยือน/ ติดตามผลการดำเนินงาน		
7) ด้านอื่น ๆ ระบุ.....		

ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล

โปรดส่งแบบสอบถามกลับมายัง QR Code

ผู้ประสานงาน นางสาวธัญพร เพชรชูศรี

เศรษฐกรชำนาญการ

โทรศัพท์ 088 954 7419

ภาคผนวกที่ 3

ภาพกิจกรรมโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของ

ชุมชนประมง ปี 2565

กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ

กิจกรรมพัฒนาอาชีพประมง

กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะการทำประมง

กิจกรรมเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ

